

Załącznik do Uchwały Nr XIII/102/2019
Rady Miejskiej w Janikowie
z dnia 5 grudnia 2019 r.

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Opis powiązań Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	8
3. Uproszczona diagnoza gminy	13
3.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny	13
3.2. Sfera społeczna, w tym stan infrastruktury społecznej	13
3.3. Sfera gospodarcza	16
3.4. Sfera środowiskowa	16
3.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	17
3.6. Problemy zdefiniowane w strategii rozwoju gminy	18
3.7. Podsumowanie	19
4. Obszar zdegradowany gminy	20
4.1. Uwagi wprowadzające	20
4.2. Delimitacja obszaru gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego	21
4.3. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania obszaru zdegradowanego...	24
4.3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania obszaru zdegradowanego w mieście Janikowo	24
4.3.2. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich gminy Janikowo	30
4.4. Podsumowanie	35
5. Obszar rewitalizacji gminy	36

5.1. Uwagi wprowadzające	36
5.2. Delimitacja obszaru rewitalizacji w gminie Janikowo	36
5.3. Podsumowanie	38
6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	40
6.1. Uwagi wprowadzające	40
6.2. Sfera społeczna	40
6.3. Sfera gospodarcza	47
6.4 . Sfera środowiskowa	48
6.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	49
6.6. Sfera techniczna	57
6.7. Podsumowanie	58
7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	62
8. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	66
9. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	71
9.1. Uwagi wprowadzające	71
9.2. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	71
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR	93
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	103
11.1. Udział różnych grup interesariuszy na etapie opracowywania PR	103
11.2. Przewidywane sposoby włączenia interesariuszy w proces zarządzania PR	105

na obszarze rewitalizacji	
12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	107
13. System zarządzania realizacją PR	117
13.1. Podmioty uczestniczące w realizacji PR i sposób koordynacji działań	117
13.2. Harmonogram działań oraz system informacji i promocji PR powiązany z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji	119
14. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR	127
14.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań	127
14.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR	129
Załączniki. Przebieg i efekty działań w zakresie uspołecznienia procesu przygotowania i aktualizacji PR	130
Załącznik 1. Działania podejmowane w ramach konsultacji społecznych wraz z informacją o ich przebiegu, wynikach i sposobie uwzględnienia zgłaszanych w ich toku uwag w PR	131
Załącznik. 2. Syntetyczny raport z badania ankietowego przeprowadzonego w grudniu 2016 r. wśród mieszkańców gminy i miasta Janikowo w zakresie identyfikacji zjawisk i procesów kryzysowych	137
Załącznik 3. Uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych oraz opinie (głosy) mieszkańców przedstawione podczas spotkań otwartych i warsztatów zorganizowanych podczas opracowywania PR	145
Załącznik 4. Informacja na temat konsultacji społecznych przeprowadzonych w toku aktualizacji PR w okresie listopad - grudzień 2019 r.	147

1. Wprowadzenie

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania tzw. obszarów rewitalizacji, tj. części gminy uznanych za zdegradowane ze względu na koncentrację na ich terenie stanów kryzysowych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, realizowane przez wszystkich zainteresowanych rewitalizacją na podstawie programu rewitalizacji. Niniejszy „Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023” (dalej zwany Programem lub PR) stanowi więc wieloletni program działań rewitalizacyjnych w różnych sferach (przede wszystkim społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), a jego realizacja ma przyczynić się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji wyznaczonego na części miasta i gminy Janikowo. Jego celem jest między innymi określenie zakresu niezbędnej interwencji i wsparcia procesów rewitalizacji ze środków publicznych, w tym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (dalej: RPO WK-P 2014-2020).

Program został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2016, poz. 446). Umożliwia to zapis art. 52 ustawy z 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz.U. 2017, poz. 1023), zgodnie z którym do końca 2023 r. możliwa jest realizacja przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji.

W dokumencie uwzględniono wymogi określone załączniku nr 10 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 pt. „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” (dalej: *Zasady programowania...*). Wzięto pod uwagę również Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, zatwierdzone przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju 2 sierpnia 2016 r. oraz Poradnik „*Jak poprawnie napisać program rewitalizacji umożliwiający uzyskanie dofinansowania interwencji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020?*”.

Prace nad Programem przebiegały w ramach projektu pn. „Opracowanie Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2022”¹, który był współfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Istotnym elementem programu jest część diagnostyczna, w której przedstawiono ogólną diagnozę gminy Janikowo, analizę wskaźnikową będącą podstawą delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji oraz szczegółową diagnozę wyznaczonego obszaru rewitalizacji z podziałem na podobszar miejski i wiejski. W części o charakterze programowym określono natomiast wizję rozwoju, cele i kierunki działań na rzecz rewitalizacji, planowane przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne wraz ze wskazaniem ich szacunkowych ram finansowych, a także procedurę wdrażania, monitorowania i ewaluacji Programu. W Programie opisano także jego powiązanie z innymi dokumentami strategicznymi oraz kwestie związane z zapewnieniem skutecznego włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów w proces opracowania i wdrażania prezentowanego dokumentu, a także zachowania komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym Programem.

Dokument został opracowany przy udziale grupy ekspertów zewnętrznych w składzie: dr Aranka Ignasiak-Szulc, dr Maria Kola-Bezka oraz dr Mariusz Czupich, którzy wsparli prace Zespołu do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023 powołanego Zarządzeniem Nr 54/2016 Burmistrza Gminy i Miasta Janikowo z dnia 20.10.2016 r. Zespół ten stanowi społeczny organ konsultacyjny Burmistrza Gminy i Miasta Janikowo w zakresie rewitalizacji, a w jego składzie (por. tab. 31) znaleźli się nie tylko przedstawiciele władz gminy i jednostek samorządowych, ale przede wszystkim lokalnych organizacji pozarządowych działających na terenie miasta i gminy Janikowo. Opracowanie Programu odbywało się w warunkach szerokiego uspołecznienia – już w trakcie prac wstępnych (podczas sporządzania diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy) przeprowadzone zostały warsztaty z udziałem tzw. lokalnych liderów rewitalizacji oraz badanie ankietowe adresowane do ogółu interesariuszy rewitalizacji, w szczególności mieszkańców gminy, którego celem było wskazanie czynników, obszarów i zjawisk kryzysowych występujących w gminie. Wśród działań mających na celu zachowanie zasady partycypacji społecznej wymienić można chociażby: organizację spotkań otwartych z mieszkańcami, przeprowadzanie konsultacji i

¹ Ze względu na termin zakończenia prac nad niniejszym Programem (październik 2017 r.) zdecydowano się wydłużyć o rok jego perspektywę i zaplanować działania rewitalizacyjne aż do końca 2023 r.

umożliwienie zgłaszania uwag do wypracowanych części Programu, prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej i edukacyjnej z zakresu rewitalizacji (np. dyżury eksperckie, godziny konsultacyjne).

Informacje uzyskane od przedstawicieli lokalnej społeczności uzupełniły analizę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, która została przeprowadzona na podstawie danych statystycznych pozyskanych z Banku Danych Lokalnych oraz od instytucji publicznych (jak np. Powiatowy Urząd Pracy, ewidencje gminne) aktualnych na moment opracowywania Programu (stan na 31.12.2016 r.).

Niniejszy dokument stanowi drugą, zrewidowaną, wersję Programu, co wynika z potrzeby uwzględnienia w jego treści uwag przedstawionych przez Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla oceny i weryfikacji programów rewitalizacji. Zmiany objęły m.in. korektę merytoryczną wskaźników będących podstawą delimitacji obszaru rewitalizacji i poprawę zauważonych usterek. Ze względu na charakter tych zmian w dniach 13.02.2018 r. oraz 14.03.2018 r. zorganizowano dwa spotkania konsultacyjne stanowiące element uspołecznienia procesu opracowania skorygowanej treści dokumentu. W ich wyniku zweryfikowano poprawność zaktualizowanej delimitacji i diagnozy obszaru rewitalizacji. W ślad za tym opracowano adekwatną do zdiagnozowanych problemów obszaru listę planowanych głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na której ostatecznie znalazło się 13 projektów, z których większość realizowana będzie przy współudziale lokalnych organizacji pozarządowych.

2. Opis powiązań Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Zgodnie z obowiązującym prawem oraz dokumentami wskazującymi zasady prowadzenia przedsięwzięć na rzecz rozwoju, (gminny) program rewitalizacji ma być podstawą prowadzenia poprzez zintegrowane i skoncentrowane terytorialnie działania podejmowane przez interesariuszy rewitalizacji na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki procesu obejmującego wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.² Program ten jest więc jednym z dokumentów programowych, który realizuje założenia lokalnej polityki rozwoju. Nakaz działania w sposób kompleksowy i zintegrowany terytorialnie oznacza, że musi on być spójny z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi, w szczególności w zakresie przedsięwzięć związanych z rozwiązywaniem niektórych kategorii problemów (w niniejszym przypadku głównie społecznych, gospodarczych oraz w mniejszym stopniu przestrzenno-funkcjonalnych). W szczególności dotyczy to dokumentów obowiązujących na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym (gminnym i powiatowym).

W pierwszej kolejności należy więc określić powiązanie Programu z lokalną strategią rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Janikowo na lata 2014-2020 została przyjęta Uchwałą nr XXXII/234/2013 Rady Miejskiej w Janikowie z dnia 28 listopada 2013 r. Zawiera ona m. in. określenie obszarów problemowych dla gminy; część z nich odpowiada zdiagnozowanym w tok analiz ujętym w niniejszym Programie problemom ze sfer społecznej, gospodarczej oraz infrastrukturalno-przestrzennej (zagrożenie wykluczeniem społecznym i ubóstwem, brak miejsc pracy/bezrobocie, problemy demograficzne/starzenie się społeczeństwa, braki w zakresie oferty edukacji edukacyjnej, w tym dorosłych/przekwalifikowanie, niewystarczający rozwój oferty i infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, „niedostatki” w funkcjonowaniu społeczności lokalnej rozumiane np. jako ograniczony udział mieszkańców w życiu społecznym, brak ciekawej oferty kulturalnej, braki dot. wykorzystania obiektów infrastruktury społecznej itp.). Zauważyć należy, iż są to wprost czynniki będące podstawą delimitacji obszarów zdegradowanych w ramach niniejszego Programu, co oznacza iż ma on szansę stać się istotnym instrumentem przewycięzania zdiagnozowanych w Strategii problemów gminy Janikowo. Co więcej, wśród celów strategicznych, celów operacyjnych i odpowiadających im działań odnaleźć można takie, które znajdą swą konkretyzację w projektach/przedsięwzięciach rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszego Programu, a mianowicie:

I. Cel strategiczny: INTEGRACJA SPOŁECZNOŚCI GMINY I POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA JEJ MIESZKAŃCÓW:

² Por. art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

- działaniem przewidzianym do realizacji w ramach celu operacyjnego 1. Poprawa komunikacji społecznej jest wg Strategii zorganizowanie systemu wspierania aktywności mieszkańców gminy w różnych przejawach (centrum wspierania aktywności). W niniejszym Programie znajdzie swą realizację powołanie do życia Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej, zarówno w zakresie działań infrastrukturalnych, jak i przede wszystkim w szeregu różnych projektów „miękkich”, które wesprą jego działalność w zakresie wynikającym także ogólnie ze Strategii (por. np.: wsparcie i koordynacja inicjatyw społecznych i gospodarczych, doradztwo w zakresie działań pożytku publicznego, pomoc w powstawaniu i rozwoju nowych organizacji pozarządowych, aktywizacja zorganizowanych grup mieszkańców dla większego udziału w życiu gminy, jak: działkowcy, wędkarze i inne organizacje); w Programie przewidziano także organizację zaplanowanych dla powyższego celu operacyjnego „akcji edukacyjnych”, które mają wpływać na postawy i mentalność mieszkańców w takich kwestiach jak np.: aktywny udział w życiu swojej społeczności lokalnej, czy udział w kulturze i sporcie itp. Realizację projektów o takim charakterze przewidziano zarówno w odniesieniu do podobszaru rewitalizacji miejskiego, jak i wiejskiego.

- w ramach celu operacyjnego 2. Zaangażowanie mieszkańców w rozwój oferty spędzania wolnego czasu przewidziano poprawę stanu i dostępności instytucji kultury i obiektów sportowych oraz rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej z wykorzystaniem inicjatyw oddolnych poprzez gminny system wsparcia dla organizacji pożytku publicznego i grup nieformalnych (w tym m. in.: poprzez wykorzystanie istniejącej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej dla rozwoju nowych powszechnych dyscyplin sportowych, czy wykorzystanie istniejących obiektów na terenie wiejskim dla organizacji imprez integracyjnych, sportowych i rekreacyjnych oraz akcji edukacyjnych i innych form aktywności dla różnych grup wiekowych. Ponownie należy stwierdzić, że działania te znajdą swą pełną realizację w zaplanowanych w niniejszym Programie przedsięwzięciach/projektach rewitalizacyjnych dla obu podobszarów (tzw. „projekty miękkie”),

- Cel operacyjny 3. Poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie gminy wg Strategii ma znaleźć realizację m. in. poprzez efektywne działanie instytucji pomocy społecznej we współpracy z innymi służbami i podmiotami, co również znalazło odzwierciedlenie w niniejszy Programie (np. projekty, których celem jest zaangażowanie osób narażonych na wykluczenie i zagrożonych przestępczością w sport).

II. Cel strategiczny: ROZWÓJ GOSPODARCZY I POPRAWA SYTUACJI NA RYNKU PRACY:

- w ramach celu operacyjnego 1. Rozwój małej przedsiębiorczości na terenie gminy wykorzystujący walory gospodarcze i specyfikę Janikowa przewidziano m. in. interwencję na rzecz tworzenia nowych podmiotów gospodarczych w rozwojowych dziedzinach (drogi dojazdowe, parkingi, infrastruktura

rekreacyjna itp.), co znalazło najpełniejszą realizację w niniejszym Programie w odniesieniu do podobszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie miasta Janikowo,

- Cel operacyjny 3. Rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej w oparciu o walory jeziora Pakoskiego zostanie natomiast częściowo zrealizowany poprzez przewidziane w niniejszym Programie wsparcie modernizacji bazy turystyczno-rekreacyjnej nad jeziorem oraz zaktywizowanie podmiotów będących jej operatorem.

IV. Cel strategiczny: UNOWOCZEŚNIENIE SYSTEMU EDUKACJI I DOSTOSOWANIE DO RYNKU PRACY:

- wśród działań na rzecz osiągnięcia celu operacyjnego 2. Promocja współpracy z instytucjami w otoczeniu gminy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji rynku pracy wskazać można projekty, których realizacja nastąpi w ramach niniejszego Programu (np. projekty promujące hodowlę gęsi kołudzkiej i działalność z nią powiązaną).

Reasumując, niniejszy Program poprzez koncentrację działań na obszarach zdegradowanych, których dotyczy znaczna część problemów społeczno-gospodarczych, będzie narzędziem realizacji znacznej części celów strategicznych i operacyjnych gminy wyszczególnionych w jej Strategii. Analizowana Strategia nie posiada wskazania skwantyfikowanych wskaźników jej realizacji, a wobec zgodności obu dokumentach we wszystkich ww. sferach realizacji należy uznać, że osiągnięcie wskaźników określonych w niniejszym Programie w całości mieści się w realizacji Strategii. Co więcej, odpowiednie zapisy Strategii determinują także sposób prowadzenia działań w Programie - muszą być wielokierunkowe, lecz skoncentrowane terytorialnie; mieć charakter całościowy, integrujący interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni, gospodarki i środowiska i być prowadzone we współpracy, a niekiedy także z inicjatywy społeczności lokalnej (mieszkańców, organizacji pozarządowych, w tym pożytku publicznego i in.).

Ze względu na wyznaczenie podobszaru rewitalizacji również na terenach wiejskich i wobec wprowadzenia w obecnej perspektywie finansowej tzw. mechanizmu wielofunduszowości otworzyły się nowe możliwości dla Lokalnych Grup Działania (dalej: LGD), które oprócz środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (dalej: PROW na lata 2014-2020) będą miały do dyspozycji także środki RPO WK-P na lata 2014-2020. W zakresie działań infrastrukturalnych będzie to Dz. 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, a w zakresie działań społecznych („projekty miękkie”) Dz. 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych Lokalną Strategią Rozwoju (dalej: LPR). Realizacja niniejszego Programu będzie wymagała zachowania zgodności z LPR i realizacji wskaźników rozwojowych określonych w tym dokumencie. Gmina Janikowo jest jedną z 8 gmin oraz

jednym z 18 członków sektora publicznego LGD „Czarnoziem na soli”³, stąd też analizowaną LSR będzie **Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli**, przyjęta przez Walne Zgromadzenie Członków w dniu 28.12.2015 r. Analizując powiązanie niniejszego Programu z ww. LSR stwierdzić należy, że:

- oba dokumenty pozostają zbieżne merytorycznie (np. w zakresie zdiagnozowanych problemów, jak np. społecznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa – gmina Janikowo jest bowiem jedną z dwóch gmin LGD, które zanotowały największy spadek ludności w okresie analizowanym przez LSR – 2014 w stosunku do 2007, w tym także relatywnie w największym stopniu zmniejszył się udział osób w wieku przedprodukcyjnym, a dynamika przyrostu wartości wskaźnika zwiększenia się liczby osób starszych była najwyższa; w zakresie bezrobocia Janikowo znów było jedną z dwóch gmin, gdzie liczba bezrobotnych wzrosła w analizowanym okresie, Janikowo na forum gmin LGD było także jedną z trzech gmin o najwyższej dynamice wzrostu liczby uzależnionych od świadczeń pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę dostępny katalog interwencji dla realizacji LSR, niniejszy Program przyczyni się do osiągnięcia następujących celów (ogólnych i szczegółowych) oraz wskaźników LSR:

- w zakresie celu ogólnego 2. Zwiększenie atrakcyjności obszaru LSR do 2023 r. w ramach celu szczegółowego 2.1 Rozbudowa i poprawa standardu infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz rewitalizacja i poprawa estetyki przestrzeni publicznej na obszarze LSR do 2023 roku będą to następujące wskaźniki produktu: „Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach” i „Długość przebudowanych dróg gminnych” oraz rezultatów: „Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej” i „Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów” osiągnięte w ramach przedsięwzięć LSR oznaczonych jako nr 2.1.2 Rewitalizacja wsi na obszarze LSR do 2023 r. (EFRR);

- w zakresie celu ogólnego 3. Wzmocnienie kapitału społecznego i włączenie społeczne na obszarze LSR do 2023 r. w ramach celu szczegółowego 3.1 Włączenie społeczne mieszkańców obszaru LSR do 2023 roku będą to następujące wskaźniki produktu: „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie” oraz rezultatu: „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukująca pracy po opuszczeniu programu”, „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)”, „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna” osiągnięte w

³ Por. [http://czarnoziemnasoli.pl/czlonkowie.5.podmioty_sektora_publicznego.html].

ramach przedsięwzięć LSR oznaczonych jako nr 3.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru LSR do 2023 r. (EFS).

Gmina Janikowo jest także częścią Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego (ORSG) Powiatu Inowrocławskiego, przedsięwzięcia/projekty realizowane w ramach niniejszego Programu będą powiązane także z tymi, realizowanymi w ramach polityki terytorialnej w województwie kujawsko-pomorskim, przeanalizowania pod kątem powiązań wymaga także **Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego**, stanowiąca Załącznik do Uchwały nr 3/2017 Komitetu Sterującego Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego z dnia 17 lutego 2017 r. W analizowanej Strategii założono, że w ramach ORSG realizowane będą zadania, które odpowiadają na zidentyfikowane problemy i potrzeby, muszą one być zgodne także z założeniami Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 (zob. poniżej). Realizacja działań objętych niniejszą Strategią ORSG ma wpłynąć na osiągnięcie celów rozwojowych obszaru. Zostały one podzielone na cele strategiczne oraz odpowiadające im cele operacyjne. Można wśród nich zidentyfikować cele, które są bezpośrednio powiązane z tymi, realizowanymi w ramach niniejszego Programu, a w szczególności ujęte w ramach celu strategicznego 2. Wzmocnienie rozwoju społecznego i integracji, gdzie przewidziano m. in. następujące cele operacyjne: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu; rozwój usług opiekuńczych oraz wsparcie instytucjonalne dla osób niesamodzielnych; aktywizację i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi. Wśród innych celów operacyjnych wskazać można te, które są również ujęte w niniejszym Programie, chociaż ich oddziaływanie ma charakter wspomagający lub pośredni (np. modernizacja dróg dot. celu strategicznego 1. Rozwój infrastruktury technicznej, czy działania dot. celu strategicznego 5. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz promocja walorów przyrodniczych i 6. Aktywizacja rynku pracy i rozwój gospodarki). Wśród wskaźników tożsamyh z tymi ujętymi w niniejszym Programie, a przewidzianymi w analizowanej Strategii dla działań realizowanych na terenie gminy Janikowo i/lub całego Powiatu Inowrocławskiego znalazły się: „Długość przebudowanych dróg gminnych”, „Długość przebudowanych chodników” „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach projektu”, „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu”, „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych szkoleniami i kursami zawodowymi w ramach projektu”. Ponadto podkreślenia wymaga wysoka komplementarność obu dokumentów, np. w ramach analizowanej Strategii podjęte zostaną działania z zakresu edukacji zawodowej czy termomodernizacji co wpłynie na osiąganie efektów w

ramach niniejszego Programu (poprzez odpowiednio: ułatwienie aktywizacji gospodarczej i poprawę jakości infrastruktury społecznej).

Ze względu na lokalny charakter niniejszego dokumentu, przedstawiona powyżej analiza powiązań Programu z dokumentami lokalnymi i ponadlokalnymi jest wystarczająca do ukazania sposobu jego umocowania w systemie zarządzania strategicznego (nie ma potrzeby wskazania zbieżności w stosunku do strategii i planów funkcjonujących na szczeblu regionalnym, krajowym czy unijnym).

3. Uproszczona diagnoza gminy⁴

3.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina miejsko-wiejska Janikowo położona jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie inowrocławskim. Graniczy z gminami: Inowrocław i Pakość (powiat inowrocławski), Dąbrowa, Mogilno i Strzelno (powiat mogileński). Odległość miasta Janikowo od największych ośrodków miejskich w regionie wynosi: 48 km od Bydgoszczy, 49 km od Torunia, 84 km od Włocławka. Od stolicy powiatu, miasta Inowrocławia, dzieli je odległość 12 km. Powierzchnia gminy wynosi 91,6 km², z czego 9,2 km² zajmuje miasto. Oprócz miasta w skład gminy wchodzi 12 sołectw. W centralnej części gminy, w osi północ-południe znajduje się rynnowe Jezioro Pakoskie o długości 14,5 km.

3.2. Sfera społeczna, w tym stan infrastruktury społecznej

Według Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl>; dalej: BDL) liczba ludności gminy Janikowo na 31.12.2016 wynosiła 13314 osób, z czego 66,8% stanowili mieszkańcy miasta. Liczba mieszkańców gminy stopniowo się zmniejsza (w 2016 r. była o 572 osoby mniejsza niż w 1995 r.). Jest to wynikiem zarówno ujemnego przyrostu naturalnego, jak i migracji. Wskaźniki przyrostu naturalnego uległy wyraźnemu pogorszeniu po 2007 r., natomiast w zakresie migracji pogorszenie poziomu wskaźników obserwowane jest od jeszcze dłuższego czasu. Od 1995 r. saldo migracji wewnętrznych (na pobyt stały) było corocznie (z wyjątkiem 2001 r. i 2003 r.) ujemne, a w ostatnich kilku latach było rzędu kilkudziesięciu osób. Wiąże się to głównie emigracją mieszkańców gminy w poszukiwaniu pracy w innych (większych) ośrodkach miejskich w kraju.

⁴ O ile nie zaznaczono inaczej, dane pochodzą z Urzędu Miejskiego w Janikowie (dalej: UM w Janikowie).

Według BDL w 2016 r. udział ludności w wieku produkcyjnym w liczbie mieszkańców gminy ogółem wynosił 67,9%. Sukcesywnie zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. W 2006 r. ich udział w ogólnej liczbie ludności wynosił 14,4%, w 2012 r. 16,2%, a na koniec 2016 r. 18,3%. Starzenie się społeczeństwa powoduje wzrost zapotrzebowania na usługi kulturalne, rekreacyjne oraz służące rozwijaniu zainteresowań skierowane do najstarszej grupy mieszkańców. Zauważalna staje się też potrzeba zapewnienia ludziom w podeszłym wieku zorganizowanej opieki.

Według BDL na koniec 2016 r. w gminie były zarejestrowane 782 osoby bezrobotne. Z informacji posiadanych przez UM w Janikowie wynika, że z tej liczby około 40% osób pozostawało bez pracy 12 miesięcy i dłużej, a około 20% osób ponad 24 miesiące. Wg BDL udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 9,0%. Był nieco niższy niż w powiecie (10,2%) oraz wyższy niż w województwie (7,6%) i w kraju (5,6%).

Lokalny rynek pracy jest zdominowany przez dwóch dużych pracodawców (zakład Janikosoda należący do koncernu chemicznego Soda Ciech i Janipol Meble Polska sp. z o.o. sp. komandytowa). Uzależnienie lokalnego rynku pracy od tych podmiotów będzie stanowić realne zagrożenie w momencie, gdy sytuacja któregoś z przedsiębiorstw ulegnie pogorszeniu (np. na skutek dekonunktury w branży).

Jednym z ważniejszych wyznaczników sytuacji społecznej w gminie jest poziom ubóstwa, który znajduje odzwierciedlenie w skali pomocy społecznej świadczonej mieszkańcom. W 2016 r. na terenie gminy ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 1028 osób (7,7% ogółu mieszkańców), zaś udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wyniósł aż 30,8%.

System oświatowy w gminie Janikowo tworzą 4 szkoły podstawowe (w Janikowie, Kołodziejewie, Broniewicach i Ludzisku), gimnazjum oraz przedszkole (obie placówki zlokalizowane są w Janikowie; przedszkole ma filię w Kołodziejewie). Wyniki uczniów ww. szkół nie odbiegają znacząco od średniego wyniku w województwie. Liczba miejsc w przedszkolu jest wystarczająca.

Na straży bezpieczeństwa i porządku stoi komisariat Policji, podlegający pod Komendę Powiatową Policji w Inowrocławiu. W 2016 r. na terenie gminy odnotowano 854 interwencje z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego⁵. Ochrona przeciwpożarowa jest zapewniona przez jednostkę zawodową PSP w Inowrocławiu oraz jednostki ochotnicze w Janikosodzie (teren miasta), Kołodziejewie i Trługu (tereny wiejskie).

⁵ Dane Komisariatu Policji w Janikowie.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janikowie (MGOPS). Podlega mu placówka wsparcia dziennego Środowiskowy Dom Samopomocy w Janikowie, z której korzysta 38 mieszkańców z niepełnosprawnością intelektualną. Drugą placówką MGOPS jest Dzienny Dom Pobytu dla 35 podopiecznych w podeszłym wieku. W związku z procesami starzenia się ludności w gminie służby MGOPS obserwują zwiększające się zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zwłaszcza takie, które mogą być świadczone w miejscu zamieszkania.

Inicjatorem przedsięwzięć o charakterze sportowym jest przede wszystkim Ośrodek Sportu i Rekreacji w Janikowie (OSiR), który zarządza halą sportową i stadionem piłkarskim, sztucznym lodowiskiem, krytą pływalnią, dwoma „Orlikami” i przystanią żeglarską w Janikowie. Generalnie infrastruktura sportowa cechuje się dobrym poziomem jakości. Do wyjątków należy nieremontowane od ponad 20 lat najbliższe otoczenie hali sportowej i stadionu. Podobnie jest z przystanią żeglarską, której stan zaplecza socjalnego, budynków magazynowych i hangarów (użytkowanych przez Klub Żeglarski Kormoran) jest niewystarczający w stosunku do potrzeb prowadzenia działalności szkoleniowej, edukacyjnej i popularyzatorskiej, co uniemożliwia jednocześnie optymalne wykorzystanie potencjału Jeziora Pakoskiego (zob. również pkt. 3.5). Na terenie gminy pod opieką OSiR znajdują się boiska piłkarskie w Kołudzie Wielkiej i Kołodziejewie oraz wielofunkcyjne boisko sportowe w Broniewicach.

Działalność kulturalna prowadzona jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Janikowie. W jego strukturze organizacyjnej funkcjonują: świetlice wiejskie (w Kołodziejewie, Trłagu, Wierzejewicach, Broniewicach, Dobieszewicach, Sielcu, Kołudzie Małej, Kołudzie Wielkiej, Odrzychowie i Ludzisku) oraz zlokalizowane w Janikowie Międzynarodowe Centrum Promocji Dialogu, Współpracy Kulturalnej i Edukacji im. Króla Abdullaha Bin Abdulaziza Al-Sauda i Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna. Spośród nich największego wsparcia potrzebuje świetlica wiejska wraz z przylegającą do niej infrastrukturą (pieszojezdnie) w Kołudzie Wielkiej, co wynika przede wszystkim z nieprzystosowania do potrzeb osób starszych i relatywnie dużego (w porównaniu do świetlic w innych sołectwach) zainteresowania lokalnej społeczności jej ofertą.

Przedsięwzięcia integrujące społeczność lokalną podejmowane są także przez organizacje pozarządowe. Największym liczebnie stowarzyszeniem (ponad 700 członków) jest Stowarzyszenie Ogrodowe „Stokrotka” utworzone przez użytkowników działek pracowniczych niezależnie od Polskiego Związku Działkowców. Działają także stowarzyszenia: „Dar Serca” w zakresie opieki i pomocy niepełnosprawnym, „Złoty Wiek” i Koło Emerytów i Rencistów zrzeszające seniorów, kluby sportowe, koła gospodyń wiejskich i organizacje kościelne. Nie dysponują one jednak odpowiednim

zapleczem technicznym, który umożliwiłby wykorzystanie ich potencjału w zakresie aktywizacji i integracji społeczności lokalnej.

3.3. Sfera gospodarcza

Wg BDL w 2016 r. na terenie gminy działało 908 podmiotów gospodarczych (669 osób fizycznych prowadzących działalność gosp. i 239 osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej). Największą aktywność gospodarczą skupia miasto Janikowo ze względu na placówki handlowe i usługowe. Na terenie wiejskim przeważa działalność gospodarcza w zakresie transportu, usług budowlano-montażowych i stanowiących specyfikę gminy usług w zakresie skupu i przetwórstwa złomu.

Lokalny rynek pracy zdominowany jest przez kilku dużych pracodawców. Są to wspomniane wcześniej Janikosoda i Janipol Meble Polska, a także instytucje gminne. Janikosoda zatrudnia około 570 pracowników, a łącznie z pracownikami firm obsługujących blisko 700 osób. W Janipol Meble Polska zatrudnienie w 2016 r. przekroczyło 1000 etatów, co daje tej firmie pierwsze miejsce w powiecie pod względem liczby miejsc pracy.

Stopień koncentracji dużych podmiotów gospodarczych powoduje, że wskaźnik przedsiębiorczości (liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym), będący odzwierciedleniem skali działalności gospodarczej osób fizycznych, w 2016 r. wynosił tylko 7,7 i plasował gminę stosunkowo nisko (na 7. miejscu) w rankingu 9 gmin powiatu inowrocławskiego. Co więcej, poziom tego wskaźnika sukcesywnie się zmniejsza (np. w 2009 r. wynosił 10,2), co świadczy o stopniowo zanikającym duchu przedsiębiorczości w gminie, w dużej mierze ograniczanej wysokimi kosztami stałymi (obowiązkowe składki ZUS, podatki) i stosunkowo atrakcyjną (pod względem stabilności zatrudnienia) ofertą pracy na etacie.

3.4. Sfera środowiskowa

Użytki rolne stanowią 80% powierzchni gminy, lasy tylko 1,5%, grunty pod wodami płynącymi zbiornika retencyjnego Jezioro Pakoskie oraz grunty okresowo zalewane własności Skarbu Państwa 7,4%, a pozostałe grunty 11,1%. Rolnictwo w gminie charakteryzuje się wysoką kulturą rolną i jest silnie powiązane z rozwojem przetwórstwa rolnego na terenie powiatu inowrocławskiego. Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w gminie miały miejsce zmiany strukturalne w rolnictwie polegające na koncentracji i specjalizacji produkcji. Wiodącym przykładem jest powstałe w Kołudzie Wielkiej gospodarstwo Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego, Zakład

Zootechniczny, o powierzchni 839,61 ha, wyposażone w nowoczesną fermę gęsi, zatrudniające wysokiej klasy fachowców i prowadzące działalność naukowo-badawczą.

Na terenie miasta Janikowo nie występuje problem nadmiernej emisji zanieczyszczeń spowodowanej ogrzewaniem gospodarstw domowych piecami węglowymi. Budynki wielorodzinne korzystają z ciepła sieciowego dostarczonego przez Janikosodę. Osiedla domów jednorodzinnych w mieście podłączone są do sieci gazowej. Natomiast na obszarach wiejskich większość gospodarstw nadal korzysta z tradycyjnego źródła energii, tj. węgla, stąd stopień emisji zanieczyszczeń jest tam większy.

Gmina jest w 100% zwodociągowana. Z 12 sołectw 5 jest w całości skanalizowanych, a 2 częściowo. Powierzchnia skanalizowanego obszaru gminy stanowi około 50%. Na pozostałym obszarze mieszkańcy korzystają z przydomowych szamb. Odpady komunalne zmieszane wywożone są na składowisko odpadów komunalnych w Inowrocławiu. Na terenie gminy prowadzona jest także selektywna zbiórka odpadów.

3.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Sieć dróg gminnych i powiatowych odpowiada strukturze zagospodarowania przestrzennego, jednak ich stan nie jest zadowalający. Parametry dróg nie są dostosowane do tonażu i wzrastającego, ze względu na funkcjonowanie dużych zakładów przemysłowych, natężenia ruchu samochodowego. W samym mieście Janikowo problem zbyt dużego natężenia ruchu został w dużej mierze rozwiązany poprzez wybudowanie w 2011 r. obwodnicy miasta, dzięki której ruch tranzytowy został z niego wyprowadzony. Na pozostałych obszarach w gminie problem jednak pozostał. Podobnie wygląda sytuacja w zakresie infrastruktury ruchu pieszego. Chodniki i pieszojezdnie w mieście Janikowo są w dobrym stanie, natomiast na obszarach wiejskich infrastruktura tego rodzaju cechuje się wysokim stopniem degradacji.

Plany zagospodarowania przestrzennego miasta przewidują rozwój działalności gospodarczej produkcyjnej, magazynowej i usługowo-mieszkaniowej. Tereny inwestycyjne znajdują się zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich.

Cennym walorem środowiskowym gminy, o dużym potencjalnym oddziaływaniu na jej sferę funkcjonalną, jest Jezioro Pakoskie. Stan jego wód jest zadowalający. Kształt i wielkość jeziora sprzyjają uprawianiu na nim sportów wodnych i rekreacji. Na Jeziorze Pakoskim organizowane są Motorowodne Mistrzostwa Świata i Europy „WaterFestival Janikowo”. Potencjał jeziora nie jest jednak w pełni wykorzystywany. Zorganizowana, regularna działalność kajakarzy, żeglarzy, motorowodniaków i innych amatorów sportów wodnych jest utrudniona ze względu na brak

odpowiedniej infrastruktury. Brakuje odpowiedniego zaplecza, aby prowadzić tu zajęcia dla dzieci i młodzieży w różnych grupach wiekowych. Pozostali mieszkańcy gminy również nie w pełni wykorzystują bliskość tego akwenu dla celów rekreacyjnych i wypoczynkowych z uwagi na jego niezagospodarowaną linię brzegową. Ponadto, jezioro jest zupełnie niewykorzystane poza sezonem letnim. Co więcej, w gminie brakuje odpowiednio rozwiniętej infrastruktury turystycznej (przystani, ścieżek edukacyjnych, w tym rowerowych, miejsc noclegowych, zwłaszcza w gospodarstwach agroturystycznych) i innych elementów zaplecza dla turystyki komplementarnych w stosunku do infrastruktury przyjeziornej, co także ogranicza optymalne wykorzystanie potencjału jeziora w ciągu całego roku.

3.6. Problemy zdefiniowane w strategii rozwoju gminy

Sformułowane powyżej wnioski na temat sytuacji gminy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej znajdują potwierdzenie w dokumencie *Strategia rozwoju Gminy Janikowo na lata 2014-2020* (s. 25-27), w którym wskazane zostały m.in. następujące obszary problemowe:

1. Niewystarczająca liczba miejsc pracy dla mieszkańców gminy

Problem jest charakterystyczny dla całego obszaru powiatu inowrocławskiego. Niedostatek miejsc pracy na terenie gminy i w jej bezpośrednim otoczeniu jest przyczyną bezrobocia i niekorzystnych trendów demograficznych w postaci migracji młodych ludzi do większych ośrodków. Częścią tego problemu jest tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego poprzez szukanie inwestorów czy stworzenie strefy ekonomicznej dla ściągnięcia inwestorów. Dodatkowo należy brać pod uwagę potencjalne zagrożenie dla zatrudnienia związane z funkcjonowaniem dużych firm – głównych pracodawców.

2. Niewystarczający stan sieci drogowej, w tym zły stan dróg lokalnych

Brak wystarczających środków na modernizację i utrzymanie dróg powoduje, że jest to problem powszechnie odczuwalny. Ważnym problemem jest też duży ruch drogowy – transport do i z zakładów przemysłowych (Janikosoda, Janipol).

3. Niewystarczający rozwój oferty i infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

Turystyka jest postrzegana jako szansa rozwoju dla gminy, z tego powodu za problem wymagający bardziej intensywnych działań uznaje się zagospodarowanie turystyczne Jeziora Pakoskiego. Problemem jest brak odpowiednio rozwiniętej infrastruktury turystycznej - np. przystani, edukacyjnej ścieżki rowerowej, miejsc noclegowych (szczególnie w gospodarstwach agroturystycznych) i zaplecza dla turystyki kempingowej oraz karawaningu.

4. Zagrożenie wykluczeniem społecznym

Z uwagi na spowolnienie gospodarcze oraz niekorzystne procesy demograficzne i ekonomiczne powodująceubożenie niektórych grup społecznych, konieczne jest bardziej kompleksowe podjęcie problemu wykluczenia społecznego (w tym problemu powrotu osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy) i aktywizacji seniorów.

5. Problemy obszarów wiejskich gminy

Jako problem zidentyfikowano braki w infrastrukturze publicznej na wsi oraz zagospodarowanie przestrzeni obszarów wiejskich, a także niewystarczająco dobrze funkcjonujący system komunikacji zbiorowej wieś-miasto.

6. Niedostatki w funkcjonowaniu społeczności lokalnej

W obszarze dotyczącym „jakości życia” wymieniono następujące problemy:

- Problem kształtowania tożsamości lokalnej,
- Zbyt ograniczony udział mieszkańców w życiu społecznym - „aktywność”,
- Troska o rodziny z dziećmi (przedszkole, żłobek),
- Niewystarczająco ciekawa oferta kulturalna,
- Ucieczka młodych wykształconych mieszkańców,
- Właściwe wykorzystanie nowych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej – np. świetlice, boiska.

7. Starzenie się społeczeństwa

Procesy demograficzne i problemy na lokalnym rynku pracy powodują niekorzystne zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców. Oferta kulturalna, edukacyjna i prozdrowotna powinna skutecznie zachęcać mieszkańców w starszym wieku do aktywności i „wyjścia z domu”.

3.7. Podsumowanie

Wnioski sformułowane w ramach uproszczonej diagnozy, znajdujące odzwierciedlenie w dokumencie strategii rozwoju gminy, rysują jej obraz jako jednostki, w której najbardziej problematycznym obszarem jest sfera społeczna. Starzejące się społeczeństwo, ucieczka ludzi (głównie młodych) do większych ośrodków miejskich, problemy rynku pracy i powolne zanikanie tożsamości lokalnej powodują, że erozji ulega kapitał społeczny gminy, stanowiący główną siłę napędową współczesnej gospodarki. Najpilniejszą potrzebą jest więc zwiększenie udziału mieszkańców zarówno miasta, jak i obszarów wiejskich, w życiu społecznym i ograniczenie skali wykluczenia społecznego. „Rozwój inkluzywny” to hasło, które przyświecać powinno wszystkim działaniom skierowanym do mieszkańców, począwszy od dzieci pozbawionych dostępu do wielkomiejskiej infrastruktury i usług, poprzez popadającą w nałogi i tonącą w marazmie młodzież i jej rodziców skupionych na zaspokojeniu podstawowych potrzeb gospodarstw domowych, aż po seniorów, odsuniętych na boczny tor i pozostawionych często samych sobie. W aktywizacji lokalnego potencjału społecznego istotną rolę może odegrać umiejętnie wykorzystana gminna infrastruktura społeczna. Infrastruktura szkolna i *stricte* sportowa (liczne place zabaw, boiska wielofunkcyjne, siłownie napowietrzne, basen rekreacyjny) oraz kulturalna (biblioteka, ośrodek kultury) jest dobrze rozwinięta. Poprawy wymaga natomiast jakość zaplecza socjalnego niektórych obiektów. Brakuje także miejsca dla realizacji projektów przez lokalne organizacje pozarządowe. Istotnym zasobem gminy, z którym utożsamiają się wszyscy jej mieszkańcy, jest Jezioro Pakoskie. Jego potencjał w połączeniu ze wzmocnionym kapitałem społecznym może dać wymierny efekt w postaci poprawy poziomu jakości życia w gminie. Wymaga to jednak stworzenia odpowiedniej infrastruktury, która

przyciągnie mieszkańców, głównie dzieci i młodzież, umożliwiając im realizację ich zainteresowań i pasji także poza sezonem letnim, wyciągając z marazmu i poczucia obojętności wobec sytuacji życiowej, w której się znajdują.

4. Obszar zdegradowany gminy

4.1. Uwagi wprowadzające

Obszarem zdegradowanym w gminie jest teren, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego z powodu **koncentracji negatywnych zjawisk społecznych** (w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej (niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- b) środowiskowej (przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c) przestrzenno-funkcjonalnej (niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, deficyt lub niska jakość terenów publicznych),
- d) technicznej (degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, brak rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic.

W gminach miejsko-wiejskich przyjmuje się zasadę prowadzenia rewitalizacji zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich. Przy czym, w gminach miejsko-wiejskich, w których udział miasta przekracza 30% ludności gminy (tak jest w przypadku Janikowa), proces delimitacji obszaru zdegradowanego (oraz w dalszej kolejności obszaru rewitalizacji) należy przeprowadzić w następujący sposób:

- dla miasta – tak jak dla gmin miejskich (poza miastami zaliczonymi do kategorii największych ośrodków – Bydgoszczą, Toruniem, Grudziądem, Włocławkiem i Inowrocławiem), tj. poprzez podział miasta na tzw. jednostki struktury przestrzeni miejskiej (jednostki strukturalne) i analizę tych jednostek za pomocą określonych wskaźników,
- dla obszaru wiejskiego – tak jak na obszarach wiejskich regionu, tj. w podziale na miejscowości lub sołectwa i analizę tych miejscowości lub sołectw za pomocą określonych wskaźników oraz identyfikację występujących na ich terenie przestrzeni zdegradowanych.

4.2 Delimitacja obszaru gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego

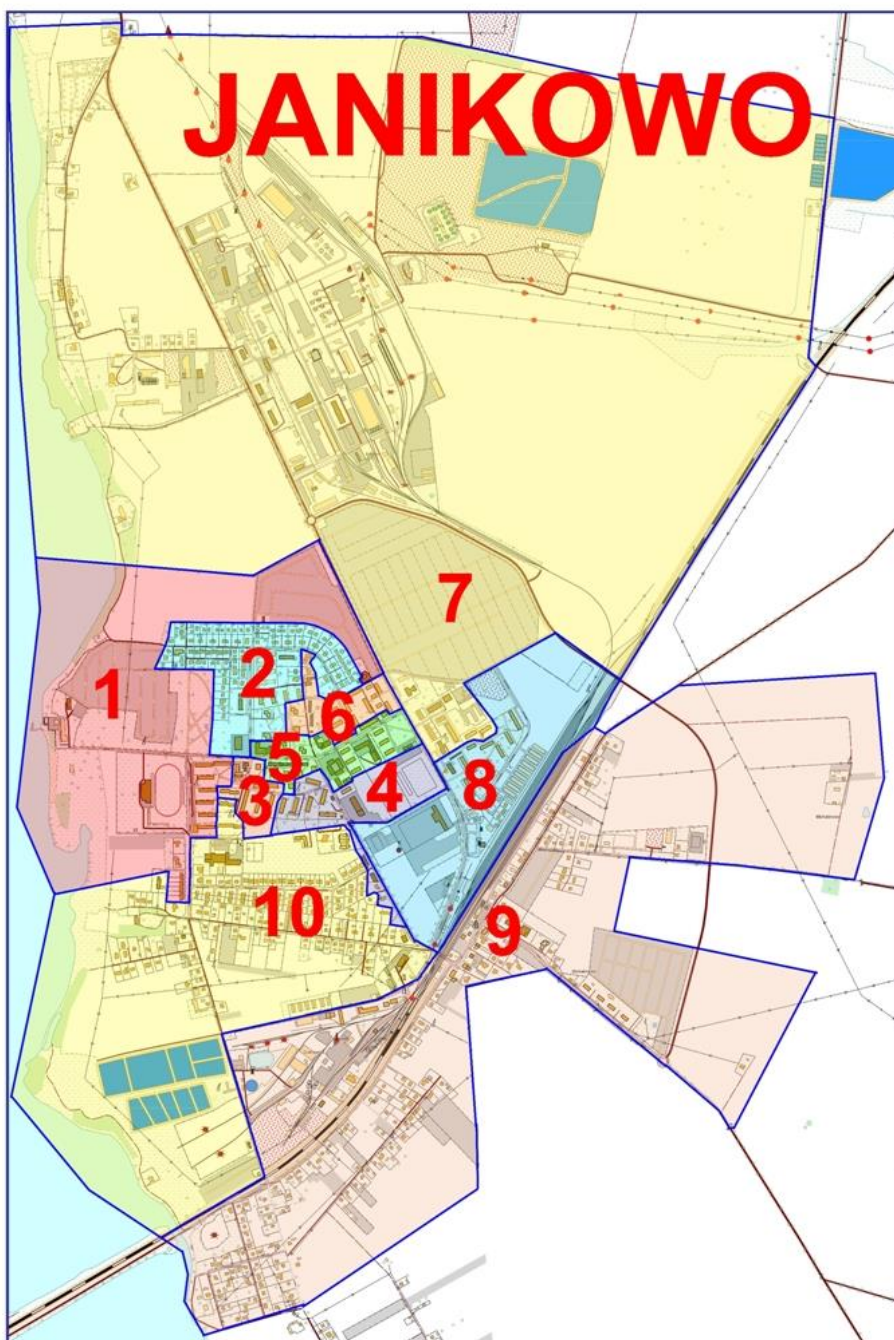
Dla celów wyznaczenia obszaru zdegradowanego **miasto Janikowo** podzielono na jednostki struktury przestrzeni odpowiadające okręgom wyborczym. Był to jedyny sposób delimitacji miasta, który pozwolił na zebranie odpowiednich danych z wiarygodnych źródeł do analizy wskaźnikowej. Jednocześnie podział ten trafnie odzwierciedla powszechnie dostrzegane zróżnicowania w przestrzeni społeczno-gospodarczej gminy. W tabeli 1 zestawiono jednostki struktury miasta wraz z ulicami, które wchodziły w ich skład, natomiast na rys. 1 zaprezentowano granice tych jednostek strukturalnych.

Tabela 1. Jednostki struktury przestrzeni miejskiej Janikowa

Nr jednostki strukturalnej	Ulice wchodzące w skład jednostki strukturalnej
1	Sportowa nr 1, 3, 5, 7, 9, 9A; Główna nr 35, 35A, 37, 39, 40, 42; Ogrodowa nr 16, 18, 20, Słoneczna 41A
2	Klonowa; Kwiatowa; Słoneczna od nr 6 do nr 10, 31A; Spacerowa; Wiśniowa; Zachodnia; Zacisze
3	Główna numery nieparzyste od 31 do 33 i 35D; Ogrodowa od nr 10 do nr 14
4	Dworcowa; Ogrodowa od nr 2 do nr 8
5	Główna od nr 1 do nr 29
6	Miła; Młodzieżowa; Północna; Słoneczna od nr 1 do nr 5; Wewnętrzna
7	Łączna; Przemysłowa 7, 5, 9, 10-13, 20, 19, 26, 34; Przyjezierna; Zygmunta Wilkońskiego nr 1, 2, od nr 11 do nr 13, nr 15 i nr 16 oraz od nr 29 do nr 31
8	Zygmunta Wilkońskiego od nr 5 do nr 10, nr 14, od nr 17 do nr 20, nr 26 i nr 28, Przemysłowa nr 4 i 6
9	1 Maja; Cicha; Gen. Stanisława Taczaka; Jana z Ludziska; Polna; Powstańców Wielkopolskich; Rybacka; Sieczkowicka; Szkolna; Topolowa; Ustronie; Wałowa; Wiejska
10	Biskupa Michała Kozala; Bolesława Prusa; Kasprowicz; Stanisława Przybyszewskiego, Sportowa 2-26

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Rysunek 1. Jednostki struktury przestrzennej miasta Janikowo

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

W skład **obszarów wiejskich gminy** wchodzi 12 sołectw: Ludzisko, Kołuda Wielka, Kołuda Mała, Góry, Sielec, Dębowo, Kołodziejewo, Dobieszewice, Wierzejewice, Trłąg, Broniewice, Głogówek. Na rys. 2 zaprezentowano obszar Gminy Janikowo z podziałem na część miejską oraz sołectwa.

Rysunek 2. Obszar miejski i sołectwa Gminy Janikowo

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

W tabeli 2 przedstawiono udział poszczególnych jednostek strukturalnych miasta oraz sołectw w liczbie ludności i powierzchni gminy.

Tabela 2. Liczba ludności i powierzchnia jednostek struktury przestrzennej miasta Janikowo oraz sołectw wchodzących w skład gminy wiejskiej Janikowo, stan na 31.12.2016

Jednostka strukturalna / sołectwo	Liczba ludności	Udział w ludności gminy ogółem (%)	Powierzchnia (ha)	Udział w powierzchni gminy ogółem (%)
1	999	7,5	87	1,0
2	848	6,4	15	0,2
3	888	6,7	4	0,0
4	850	6,4	10	0,1
5	807	6,1	9	0,1
6	890	6,7	53	0,6
7	840	6,3	396	4,3
8	800	6,0	27	0,3
9	967	7,2	166	1,8
10	968	7,3	151	1,7
Ludzisko	703	5,3	960	10,5
Koluda Wielka	433	3,3	554	6,0
Koluda Mała	245	1,8	468	5,1
Góry	309	2,3	667	7,3

Sielec	132	1,0	336	3,7
Dębowo	294	2,2	832	9,1
Kołodziejewo	912	6,8	1307	14,3
Dobieszewice	221	1,7	643	7,0
Wierzejewice	239	1,8	441	4,8
Trląg	351	2,6	992	10,8
Broniewice	399	3,0	645	7,0
Głogówek	219	1,6	397	4,3
Gmina ogółem	13 314	100	9 160	100

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

4.3. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania obszaru zdegradowanego

4.3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania obszaru zdegradowanego w mieście Janikowo

Biorąc pod uwagę wnioski z uproszczonej diagnozy gminy oraz możliwości pozyskania wiarygodnych i porównywalnych danych, do **analizy jednostek strukturalnych w mieście** wybrano 3 wskaźniki społeczne z listy wskaźników stanu kryzysowego dla małych miast zaprezentowanych w dokumencie *Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych* (zał. 3, tab. 5) i 1 wskaźnik ze sfery infrastrukturalnej, zamienny⁶ w stosunku do wskaźnika z ww. listy. Zestaw czterech wskaźników tworzą:

- **wskaźnik nr 1 (społeczny)**: udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (wskaźnik charakteryzujący stopień zaawansowania procesu starzenia się ludności),
- **wskaźnik nr 2 (społeczny)**: udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze (wskaźnik charakteryzujący samowystarczalność ekonomiczną ludności i gospodarstw domowych),

⁶ Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego użyto wskaźnika infrastrukturalnego zamiennego w stosunku do wskaźnika „liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru”. Modyfikacja polega na uwzględnieniu w obliczaniu tego wskaźnika **wyłącznie budynków i budowli stanowiących infrastrukturę użyteczności publicznej, będących własnością gminy**. Zastosowanie wskaźnika zamiennego wynika z chęci wyeksponowania za jego pomocą szczególnej sytuacji problemowej, która dotyczy Gminy Janikowo. Występują bowiem na jej terenie takie problemy społeczne, w ograniczeniu których może i powinna być wykorzystana przede wszystkim infrastruktura gminna, ponieważ to ona daje realną możliwość realizacji przedsięwzięć/projektów przeciwdziałających tym problemom (z *Diagnozy uproszczonej*: „Najpilniejszą potrzebą jest więc zwiększenie udziału mieszkańców zarówno miasta, jak i obszarów wiejskich, w życiu społecznym i ograniczenie skali wykluczenia społecznego. „Rozwój inkluzywny” to hasło, które przyświecać powinno wszystkim działaniom skierowanym do mieszkańców, począwszy od dzieci pozbawionych dostępu do wielkomiejskiej infrastruktury i usług, poprzez popadającą w nałogi i tonącą w marazmie młodzież i jej rodziców skupionych na zaspokojeniu podstawowych potrzeb gospodarstw domowych, aż po seniorów, odsuniętych na boczny tor i pozostawionych często samych sobie. W aktywizacji lokalnego potencjału społecznego istotną rolę może odegrać umiejętnie wykorzystana gminna infrastruktura społeczna”). Co więcej, gmina ma w zakresie tego wskaźnika możliwość wykazania rzetelnych danych dla wszystkich jednostek strukturalnych.

- **wskaźnik nr 3 (społeczny):** udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze (wskaźnik charakteryzujący samowystarczalność ekonomiczną ludności i gospodarstw domowych),
- **wskaźnik nr 4 (infrastrukturalny):** liczba budynków, budowli stanowiących infrastrukturę użyteczności publicznej będących własnością gminy, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru (wskaźnik odzwierciedlający stan infrastruktury komunalnej w gminie).

Wartości tych wskaźników dla poszczególnych jednostek strukturalnych miasta zaprezentowano w tabelach 3-6.

Tabela 3. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w poszczególnych jednostkach strukturalnych miasta Janikowo, stan na 31.12.2016

Jednostka strukturalna	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Liczba ludności	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (%)
1	208	999	20,8
2	151	848	17,8
3	166	888	18,7
4	168	850	19,8
5	156	807	19,3
6	178	890	20,0
7	159	840	18,9
8	156	800	19,5
9	194	967	20,0
10	171	968	17,7
Gmina ogółem	2 437	13 314	18,3

Uwaga: kolorem szarym zaznaczono wartości wskaźnika mniej korzystne niż wartość wskaźnika dla gminy.

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Tabela 4. Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem w jednostkach strukturalnych miasta Janikowo, stan na 31.12.2016

Jednostka strukturalna	Liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	Liczba gospodarstw domowych ogółem	Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem (%)
1	42	315	13,3
2	24	301	8,0
3	32	285	11,2
4	25	286	8,7
5	26	257	10,1
6	24	283	8,5
7	29	257	11,3

8	13	253	5,1
9	34	315	10,8
10	9	326	2,8
Gmina ogółem	439	4244	10,3

Uwaga: kolorem szarym zaznaczono wartości wskaźnika mniej korzystne niż wartość wskaźnika dla gminy.

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janikowie.

Tabela 5. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w jednostkach strukturalnych miasta Janikowo, stan na 31.12.2016

Jednostka strukturalna	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba dzieci do lat 17 ogółem	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%)
1	78	202	38,6
2	43	118	36,4
3	29	94	30,9
4	55	124	44,4
5	50	131	38,2
6	42	136	30,9
7	42	113	37,2
8	23	114	20,2
9	67	193	34,7
10	18	145	12,4
Gmina ogółem	692	2246	30,8

Uwaga: kolorem szarym zaznaczono wartości wskaźnika mniej korzystne niż wartość wskaźnika dla gminy.

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janikowie, BDL.

Tabela 6. Liczba budynków, budowli, stanowiących infrastrukturę użyteczności publicznej będących własnością gminy, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów danego obszaru, stan na 31.12.2016

Jednostka strukturalna	Liczba budynków, budowli, stanowiących infrastrukturę użyteczności publicznej będących własnością gminy, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie	Liczba budynków, budowli stanowiących infrastrukturę użyteczności publicznej będących własnością gminy ogółem	Liczba budynków, budowli, stanowiących infrastrukturę użyteczności publicznej będących własnością gminy, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów
1	3	7	3/7 (42,9%)
2	0	1	0
3	0	1	0
4	0	2	0
5	0	2	0
6	0	2	0
7	0	2	0
8	0	1	0
9	0	3	0

10	0	3	0
Gmina ogółem	15	84	15/84 (17,9%)

Uwaga: kolorem szarym zaznaczono wartości wskaźnika mniej korzystne niż wartość wskaźnika dla gminy.

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Tabela 7. Charakterystyka budynków, budowli, stanowiących infrastrukturę użyteczności publicznej będących własnością gminy wymienionych w tabeli 6

Jednostka strukturalna	Nazwa budynku/budowli oraz jej położenie	Pełniona funkcja	Stan techniczny
1	Baraki przy hali sportowej, ul. Główna 40	Zaplecze socjalne i magazynowe obiektów sportowych	Obiekt nieużytkowany. Przeciekający dach, nieszczelne ściany z płyt warstwowych (zob. zdjęcie 1,2,3, 4 w rodz. 6.5).
	Budynek zaplecza socjalnego, ul. Główna 42	Budynek przejęty po właścicielu prywatnym.	Obiekt nieużytkowany. Niedokończona budowa, bez stopu, instalacji, drzwi i okien (zob. zdjęcie 5 w rodz. 6.5).
	Wodny plac zabaw, ul. Główna 42	Teren rekreacyjny z zapleczem socjalnym i sanitarnym.	Obiekt użytkowany w dobrym stanie technicznym.
	Hala sportowa, ul. Główna 40	Obiekt rekreacyjny z zapleczem socjalnym.	Obiekt użytkowany w dobrym stanie technicznym.
	Budynki magazynowe, hangary i zaplecze socjalne przystani żeglarskiej, ul. Główna 42	Warsztat szkutniczy klubu żeglarskiego, magazyn żagliówek, łodzi i sprzętu wodnego	Obiekt, którego zły stan techniczny w znacznym stopniu ogranicza użytkowanie (zły stan stropów, zawilgocenie ścian; (zob. zdjęcie 6,7,8 w rodz. 6.5).
	Barak – siedziba Polskiego Związku Wędkarskiego, bez adresu, działka ewidencyjna Janikowo, obr. 2, nr 83/37	Zaplecze sprzętowe i socjalne koła Polskiego Związku Wędkarskiego.	Obiekt w złym stanie technicznym (przeciekający dach, nieszczelne ściany z płyt warstwowych), ale użytkowany.
	Świetlica Stowarzyszenia Ogrodowego Stokrotka, ul. Słoneczna 41A	Pomieszczenia socjalne i sala szkoleniowa.	Obiekt w złym stanie technicznym, ale użytkowany (planowany remont w 2018 r. ze środków PROW w ramach LRKS).
2	Przedszkole publiczne, ul. Słoneczna 31A	Budynek edukacyjno-opiekuńczy.	Obiekt użytkowany w dobrym stanie technicznym.
3	Stacja pogotowia ratunkowego, ul. Główna 35D	Pomieszczenie i zaplecze dla karetki i ratowników medycznych.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
4	Plac zabaw z budynkiem małej gastronomii i zapleczem sanitarnym, ul. Dworcowa 11A	Obiekt rekreacyjny i gastronomiczny.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
	Targowisko miejskie, ul. Dworcowa 11A	Obiekt handlowy.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
5	Gimnazjum, ul. Główna 6	Budynek edukacyjny.	Stan techniczny dobry.

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

			Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
	Boisko sportowe z zapleczem socjalnym i magazynowym, ul. Główna 6	Rekreacja i wypoczynek.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
6	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Miła 11	Pomoc społeczna.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
	Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Północna 1	Pomoc społeczna.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
7	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Janikowie, ul. Przemysłowa 26	Siedziba MGOK i Biblioteki. Działalność kulturalno-edukacyjna.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
	Zakład Energetyki Ciepłej w Janikowie, ul. Wilkońskiego 2	Usługi komunalne.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
8	Budynek Urzędu Miejskiego w Janikowie, ul. Przemysłowa 6	Administracja samorządowa.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
9	Budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi, ul. Powst. Wlkp. 1	Funkcje socjalne.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
	Międzynarodowe Centrum Promocji Dialogu, Współpracy Kulturalnej i Edukacji im. Króla Abdullaha Abdullaziza Al Saud, ul. 1-go Maja 8	Funkcja kulturalna i oświatowo-szkoleniowa.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
	Szkoła Podstawowa w Janikowie, ul. Szkolna 1	Funkcja oświatowa.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
10	Szkoła Podstawowa w Janikowie, ul. Bp. M. Kozala 3	Funkcja oświatowa.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
	Kryta pływalnia Wodnik, ul. Bp. M. Kozala 3	Siedziba OSiR, rekreacja i wypoczynek	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.
	Boisko sportowe z zapleczem socjalnym i magazynowym, ul. Bp. M. Kozala 3	Rekreacja i wypoczynek.	Stan techniczny dobry. Użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem.

Uwaga: kolorem szarym zaznaczono budynki, budowle, stanowiące infrastrukturę użyteczności publicznej będące własnością gminy, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie.

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych* za obszar zdegradowany mogą być uznane te jednostki strukturalne, w których co najmniej 2 z 4 wybranych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy. Przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnik społeczny i przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnik spoza tej sfery.

Jednostką strukturalną miasta Janikowo, która spełnia powyższe kryteria jest **jednostka o numerze 1** (zob. tabela 8).

Tabela 8. Zestawienie jednostek struktury przestrzennej miasta Janikowo charakteryzujących się wartościami wskaźników mniej korzystnymi od średnich wartości dla gminy

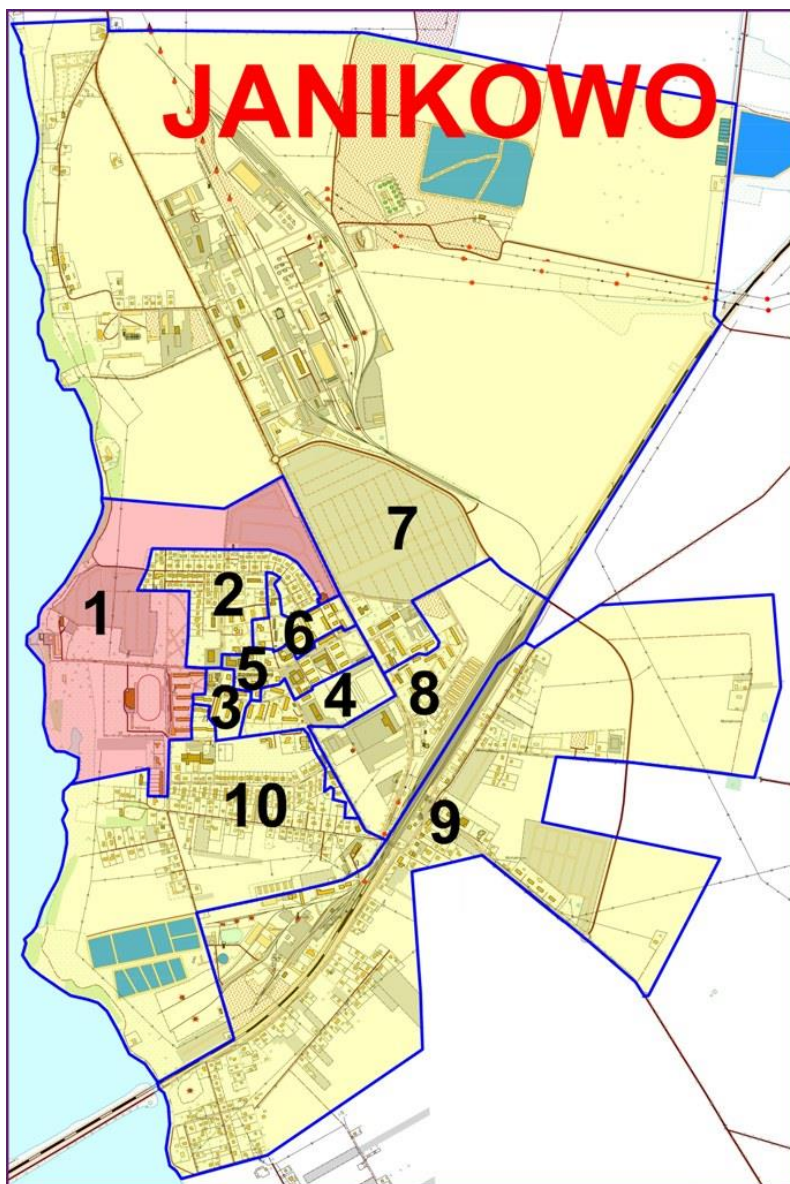
Jednostka strukturalna	Wskaźnik nr 1 (społeczny)	Wskaźnik nr 2 (społeczny)	Wskaźnik nr 3 (społeczny)	Wskaźnik nr 4 (infrastrukturalny)
1	X	X	X	X
2			X	
3	X	X	X	
4	X		X	
5	X		X	
6	X		X	
7	X	X	X	
8	X			
9	X	X	X	
10				

Uwaga: znakiem „X” zaznaczono jednostki strukturalne charakteryzujące się wartościami wskaźników mniej korzystnymi od średnich wartości dla gminy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w tabelach 4-7.

Granice obszaru zdegradowanego miasta Janikowo przedstawia rys. 3. W jego skład wchodzi ulice: Sportowa nr 1, 3, 5, 7, 9, 9A; Główna nr 35, 35A, 37, 39, 40, 42; Ogrodowa nr 16, 18, 20, Słoneczna 41A.

Rysunek 3. Obszar zdegradowany miasta Janikowo

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

4.3.2. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich gminy Janikowo

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych* do obszaru zdegradowanego (wiejskiego) należy zaliczyć sołectwa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- a) na terenie sołectwa identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami z listy wskaźników stanu kryzysowego na obszarach wiejskich; wskaźniki te dla sołectw muszą przyjmować wartości mniej korzystne, niż średnio w gminie,

b) na terenie sołectwa znajdują się przestrzenie zdegradowane lub gmina może zaproponować inne kryterium reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (negatywne zjawisko), o których mowa przy definicji stanu kryzysowego w rozdz. 3, pkt. 3a-d *Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych*, tj. sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną lub techniczną.

Ze względu na odmienność obszarów wiejskich od miasta, zjawiska, które uważane są za istotny problem w rozwoju miasta, mogą w ogóle nie występować lub występować w znacznie mniejszym natężeniu na obszarach wiejskich i odwrotnie. Występowanie stanów kryzysowych może być więc zróżnicowane przestrzennie, a ich identyfikacja uzależniona jest od dostępności wiarygodnych danych statystycznych. Problemy obszarów wiejskich gminy Janikowo oraz możliwości wykorzystania wiarygodnych danych do ich analizy spowodowała, że do diagnozy sołectw w gminie Janikowo wybrano jeden wskaźnik społeczny z listy wskaźników z dokumentu *„Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”*, jeden wskaźnik społeczny autorski oraz jeden wskaźnik funkcjonalno-przestrzenny autorski⁷⁷. Są to następujące wskaźniki:

- **wskaźnik nr 1 (społeczny, autorski)**: sołectwo znajduje się w grupie trzech sołectw koncentrujących największą liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym (wskaźnik charakteryzujący skalę starzejącego się społeczeństwa),
-
- **wskaźnik nr 2 (społeczny z listy)**: udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze (wskaźnik charakteryzujący samowystarczalność ekonomiczną ludności i gospodarstw domowych),

⁷⁷ Uzasadnienie dla wyboru wskaźników autorskich: Wybór wskaźników wynika ze skali i znaczenia problemów występujących na obszarach wiejskich gminy oraz realnych możliwości przeprowadzenia skutecznych działań rewitalizacyjnych. Interwencję w ramach rewitalizacji gmina chciałaby skoncentrować na terenie skupiającym dużą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym oraz relatywnie dużą liczbę osób korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej. Na obszarze tym znajduje się infrastruktura, która po odpowiednim dostosowaniu (przede wszystkim do potrzeb osób starszych) będzie mogła być wykorzystana do zmniejszenia skali zidentyfikowanych problemów (wyłączenie społeczne osób starszych oraz korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej).

Zaproponowano wskaźniki autorskie, ponieważ korzystając z listy wskaźników z dokumentu *„Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”* nie ma możliwości wyznaczenia obszaru zdegradowanego, na którym rzeczywiście koncentrują się istotne problemy społeczne. Wynika to z faktu, że dane statystyczne dotyczące udziału osób w wieku poprodukcyjnym we wsiach popegeerowskich nie odzwierciedlają stanu faktycznego. Liczba osób w wieku produkcyjnym zameldowanych (wykazanych w statystyce publicznej jako mieszkańcy obszarów wiejskich) w tych wsiach jest znacznie większa niż liczba osób, które faktycznie je zamieszkują. W związku z tym dane odnotowane w statystyce publicznej nie odzwierciedlają faktycznych problemów tych wsi związanych ze starzeniem się społeczeństwa.

Z kolei sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich polegający na wyznaczeniu tego obszaru na podstawie udziału ludności w wieku 60 i więcej lat na danym obszarze (alternatywny sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego wskazany z *„Zasadach programowania”*) także nie znajduje zastosowania w przypadku Gminy, ponieważ nie daje on możliwości podjęcia działań rewitalizacyjnych na rzecz osób wykluczonych społecznie z powodu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej.

Wskaźniki autorskie zostały zaakceptowane przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego w dniu 12.03.2018 r.

– **wskaźnik nr 3 (funkcjonalno-przestrzenny, autorski):** w sołectwie notuje się brak infrastruktury umożliwiającej włączenie społeczne osób starszych (tj. nie ma przestrzeni dostosowanej do potrzeb włączenia społecznego osób starszych).

Wartości wskaźników nr 1 i 2 dla poszczególnych sołectw zaprezentowano w tab. 9 i 10, natomiast wyjaśnienie do wskaźnika nr 3 w tab. 11.

Tabela 9. Dane do wyliczenia wskaźnika społecznego autorskiego „sołectwo znajduje się w grupie trzech sołectw gminy Janikowo koncentrujących największą liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym, stan na 31.12.2016

Jednostka strukturalna	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w sołectwie w liczbie osób w wieku poprodukcyjnym na obszarach wiejskich ogółem (%)	Sołectwo znajduje się w grupie trzech sołectw koncentrujących największą liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym
Ludzisko	87	12,4	TAK
Kołuda Wielka	71	10,1	TAK
Kołuda Mała	49	7,0	NIE
Góry	52	7,5	NIE
Sielec	29	4,1	NIE
Dębowo	52	7,5	NIE
Kołodziejewo	145	20,7	TAK
Dobieszewice	34	4,9	NIE
Wierzejewice	27	3,9	NIE
Trłąg	59	8,4	NIE
Broniewice	57	8,1	NIE
Głogówek	38	5,4	NIE
Obszary wiejskie ogółem	700	100	-

Uwaga: kolorem szarym zaznaczono trzy sołectwa koncentrujące największą liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym na obszarach wiejskich.

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Tabela 10. Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem w sołectwach gminy Janikowo, stan na 31.12.2016

Jednostka strukturalna	Liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	Liczba gospodarstw domowych ogółem	Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem (%)
Ludzisko	19	214	8,9
Kołuda Wielka	21	138	15,2
Kołuda Mała	8	81	9,9
Góry	18	101	17,8
Sielec	2	37	5,4
Dębowo	24	95	25,3

Kołodziejewo	25	250	10,0
Dobieszewice	5	63	7,9
Wierzejewice	10	68	14,7
Trłąg	19	119	16,0
Broniewice	13	129	10,1
Głogówek	17	71	23,9
Gmina ogółem	439	4244	10,3

Uwaga: kolorem szarym zaznaczono wartości wskaźnika mniej korzystne niż wartość wskaźnika dla gminy.

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janikowie.

Tabela 11. Wyjaśnienie do wskaźnika nr 3 „w sołectwie notuje się brak infrastruktury umożliwiającej włączenie społeczne osób starszych”, stan na 31.12.2016

Jednostka strukturalna	W sołectwie notuje się brak infrastruktury umożliwiającej włączenie społeczne osób starszych	Wyjaśnienie
Ludzisko	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.
Kołuda Wielka	TAK	Infrastruktura gminna nie jest dostosowana dla celów włączenia społecznego osób starszych. W sołectwie znajduje się świetlica wiejska, która mogłaby być miejscem spotkań i aktywizacji społecznej osób starszych, ale nie jest dostosowana do ich potrzeb. Otoczenie świetlicy (ciągi komunikacyjne) jest zdegradowane (zob. zdjęcie 10, 11, 12 w rozdz. 6.5), stanowiąc poważną barierę dostępową dla osób w podeszłym wieku, zwłaszcza tych, które nie posiadają własnych środków transportu.
Kołuda Mała	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.
Góry	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.
Sielec	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.
Dębowo	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.
Kołodziejewo	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.
Dobieszewice	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.
Wierzejewice	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.
Trłąg	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.
Broniewice	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.
Głogówek	NIE	Stan infrastruktury gminnej w kontekście jej wykorzystania dla celów włączenia społecznego osób starszych jest zadowalający.

Uwaga: kolorem szarym zaznaczono sołectwo, w którym notuje się brak infrastruktury umożliwiającej włączenie społeczne osób starszych.

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Sołectwem spełniającym wskaźnikowe kryteria kwalifikacji do OZ jest Kołuda Wielka (zob. tab. 12). Co ważne, ze względu na relatywnie dużą, na tle innych sołectw, aktywność społeczną, jedynie w Kołudzie Wielkiej istnieją realne możliwości przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych, wymagających zaangażowania w nich mieszkańców. Granice obszaru zdegradowanego na terenach wiejskich gminy (tj. granice sołectwa Kołuda Wielka) przedstawia rys. 4.

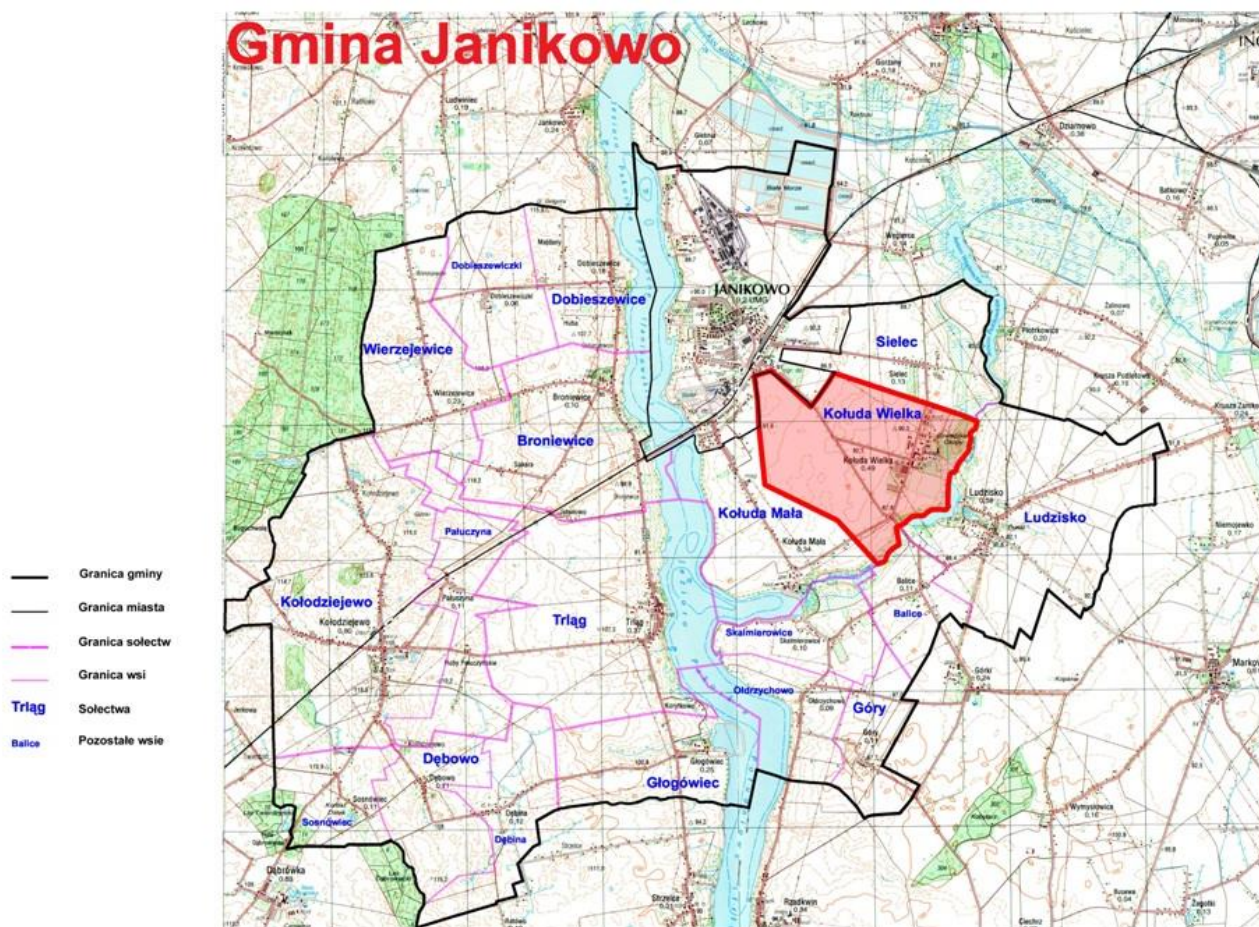
Tabela 12. Zestawienie sołectw gminy Janikowo charakteryzujących się wartościami wskaźników mniej korzystnymi od średnich wartości dla gminy (wskaźnik społeczny z listy wskaźników) oraz wyróżnionych na podstawie wskaźników autorskich

Jednostka strukturalna	Wskaźnik nr 1	Wskaźnik nr 2	Wskaźnik nr 3
Ludzisko	X		
Kołuda Wielka	X	X	X
Kołuda Mała			
Góry		X	
Sielec			
Dębowo		X	
Kołodziejewo	X		
Dobieszewice			
Wierzejewice		X	
Trląg		X	
Broniewice			
Głogówek		X	

Uwaga: znakiem „X” zaznaczono sołectwa charakteryzujące się wartościami wskaźników mniej korzystnymi od średnich wartości dla gminy (wskaźnik społeczny z listy wskaźników) oraz wyróżnione na podstawie wskaźników autorskich.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w tabelach 9, 10 i 11.

Rysunek 4. Obszar zdegradowany na terenach wiejskich gminy Janikowo

Uwagi: czerwoną linią zaznaczono granice sołectwa Kołuda Wielka.
Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

4.4. Podsumowanie

Analiza wskaźnikowa oraz jakościowa, oparta na charakterystyce jednostek strukturalnych miasta i sołectw wykazały, że za obszar zdegradowany w gminie miejsko-wiejskiej Janikowo można uznać **jednostkę struktury przestrzeni miejskiej o numerze 1**, a także **sołectwo Kołuda Wielka**.

5. Obszar rewitalizacji gminy

5.1. Uwagi wprowadzające

Według *Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych* obszar rewitalizacji jest obszarem obejmującym całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującym się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, głównie społecznych (w szczególności: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni gminy** oraz zamieszkałych przez więcej niż **30% mieszkańców gminy**. Przy czym, na terenach wiejskich do powierzchni obszaru rewitalizacji należy zaliczyć rzeczywistą powierzchnię, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji (a nie powierzchnię geodezyjną sołectw). Jednocześnie do ludności obszaru rewitalizacji należy zaliczyć osoby mieszkające na terenie wskazanym jako obszar rewitalizacji.

W gminach miejsko-wiejskich przyjęto zasadę prowadzenia rewitalizacji zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się przeprowadzenie rewitalizacji tylko w mieście lub tylko na obszarach wiejskich. Uwzględniając jednak cele rozwojowe województwa sformułowane w *Strategii Rozwoju Województwa*, a także konieczność realizacji wskaźników określonych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 **zaleca się, aby z rewitalizacji nie wyłączać obszarów wiejskich**. Praktycznym wyrazem realizacji tego zalecenia w stosunku do obszarów wiejskich jest identyfikacja co najmniej jednego obszaru rewitalizacji na obszarach wiejskich gminy (czyli przeprowadzenie rewitalizacji w co najmniej jednym sołectwie).

Zasady delimitacji obszaru rewitalizacji umożliwiają wybór obszaru rewitalizacji dużo mniejszego niż wskazane powyżej progi dotyczące powierzchni i liczby mieszkańców, jeżeli takie są potrzeby, możliwości i polityka gminy. Zalecana jest przy tym priorytetyzacja i koncentracja działań dla zwiększenia ich efektywności.

5.2. Delimitacja obszaru rewitalizacji w gminie Janikowo

Na obszarze **miasta Janikowo** zidentyfikowano obszar zdegradowany na terenie jednej jednostki strukturalnej (o numerze 1, zob. podrozdział 2.3.1). Jej powierzchnia wynosi 87 ha i stanowi

1,0% powierzchni gminy. Zamieszkuje ją 999 osób, co stanowi 7,5% ogółu ludności gminy. Powierzchnia obszaru zdegradowanego w mieście Janikowo oraz zamieszkująca ten obszar liczba osób nie przekracza progów procentowych wskazanych w *Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych*. Charakteryzuje się 4 wskaźnikami o wartościach mniej korzystnych od średniej wartości tych wskaźników dla gminy. Jest to jednocześnie jednostka struktury miasta, na terenie której prężnie działają liczne organizacje pozarządowe.

Na terenach wiejskich obszar zdegradowany znajduje się w sołectwie Kołuda Wielka (powierzchnia całego sołectwa 554 ha, tj. 6,0% powierzchni gminy, powierzchnia obszaru zamieszkałego, bez pól uprawnych 10,85 ha, tj. 0,12% powierzchni gminy; 433 mieszkańców, tj. 3,3% ludności gminy). Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych* obszar rewitalizacji na terenach wiejskich wyznacza się z uwzględnieniem jednego z następujących celów rewitalizacji:

- przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej⁸, lub
- przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej⁹, lub
- rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych¹⁰, lub
- zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej¹¹.

⁸ Za obszar rewitalizacji można uznać sołectwa, w których jednocześnie spełnione zostaną następujące warunki:

- a) występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego,
- b) na terenie sołectwa i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu sołectwa, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jednych brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej, chyba że uzasadniona i planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury: komplementarnej wobec już istniejącej lub bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowej infrastruktury już istniejącej lub utworzenie infrastruktury należącej do tej samej kategorii oraz umożliwiającej realizację zadań/aktywności tego samego rodzaju, jeśli zapotrzebowanie społeczne przekracza możliwości infrastruktury już istniejącej lub utworzenie infrastruktury zastępującej infrastrukturę tego samego rodzaju likwidowaną ze względu na stan wyeksploatowania, brak funkcjonalności, niespełnianie warunków bezpieczeństwa, to nie jest konieczne spełnienie wspomnianego warunku odległości 1,5 km.

⁹ Za obszar rewitalizacji można uznać sołectwa, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- a) występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju gospodarczego,
- b) na terenie gminy są zarejestrowane osoby bezrobotne.

¹⁰ Za obszary rewitalizacji można uznać sołectwa, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- a) sołectwo należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego),
- b) lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących (np. przez sektor ngo).

¹¹ Za obszar rewitalizacji można uznać sołectwa, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- a) sołectwo wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej lub znajduje się wśród trzech sołectw w gminie o największej bezwzględnej liczbie osób objętych sytuacją kryzysową,
- b) lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących (np. przez sektor ngo).

Realne możliwości prowadzenia skutecznych działań rewitalizacyjnych w sołectwie **Kołuda Wielka** wiążą się z realizacją celu **zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej**. Kołuda Wielka spełnia oba kryteria umożliwiające objęcie jej działaniami rewitalizacyjnymi. Jest sołectwem charakteryzującym się wskaźnikiem osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej wyższym niż średnio w gminie (udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem wynosi 15,2%, natomiast w gminie wskaźnik jest równy 10,3%), zaś lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących m.in. przez Instytut Zootechniki, Państwowy Instytut Badawczy, Zakład Doświadczalny zlokalizowany w tym sołectwie.

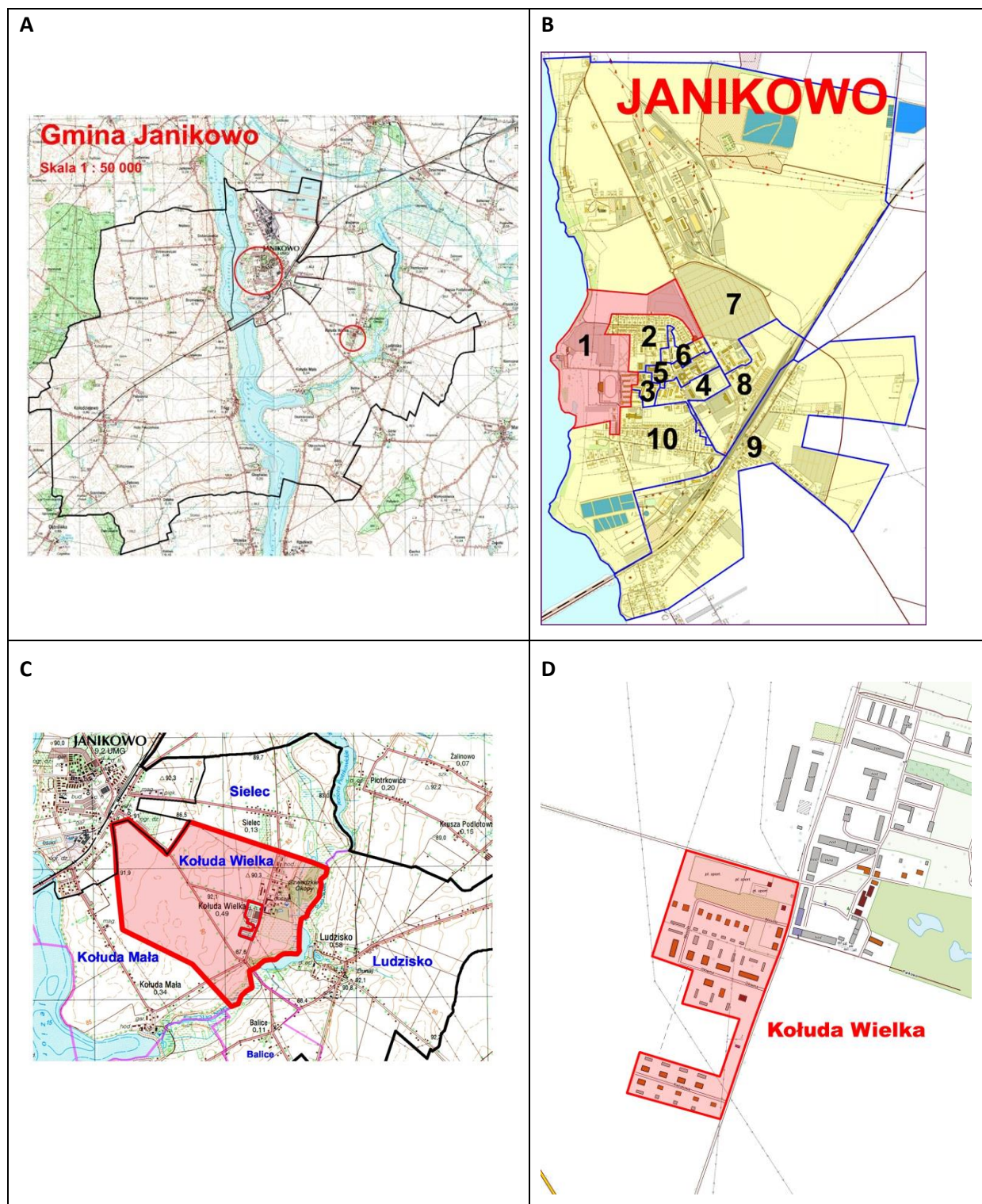
5.3. Podsumowanie

W wyniku przeprowadzonych analiz jako obszar rewitalizacji w Gminie Janikowo wytypowano obszar rewitalizacji, który – ze względu na charakter jednostki - może zostać podzielony na dwa podobszary – podobzar miejski obejmujący **jednostkę struktury przestrzeni miejskiej o numerze 1** oraz podobzar wiejski obejmujący **obszar zamieszkały sołectwa Kołuda Wielka**. Powierzchnia całego obszaru rewitalizacji wynosi 97,85 ha i stanowi 1,07% powierzchni gminy. Obszar rewitalizacji zamieszkuje 1432 osób, tj. **10,8% ludności gminy**. Obszar rewitalizacji przedstawia rysunek 5.

Uwaga

Ze względu na to, że obszar rewitalizacji zajmuje relatywnie niewielką część powierzchni gminy, dla zachowania przejrzystości zaprezentowano go na kilku mapach o różnych skalach. Mapa **A** przedstawia położenie obszaru zdegradowanego (teren zaznaczony czerwonymi kółkami) na tle obszaru gminy. Większe kółko obejmuje obszar zdegradowany w mieście (jednostka strukturalna nr 1), a mniejsze – obszar zdegradowany na obszarach wiejskich (sołectwo Kołuda Wielka). Mapa **B** przedstawia granice podobszaru rewitalizacji w mieście (tożsame z granicami obszaru zdegradowanego; jednostka strukturalna na 1). Mapa **C** przedstawia podobzar rewitalizacji na obszarach wiejskich (zamieszkała część sołectwa Kołuda Wielka; wewnętrzna czerwona linia) na tle obszaru zdegradowanego (zewnętrzna czerwona linia). Mapa **D** przedstawia w sposób bardziej dokładny granice podobszaru rewitalizacji w Kołudzie Wielkiej.

Rysunek. 5. Granice obszaru rewitalizacji gminy Janikowo z podziałem na podobszar miejski (jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 1) oraz wiejski (obszar zamieszkały sołectwa Kołuda Wielka) na tle obszaru zdegradowanego i obszaru gminy

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

6.1. Uwagi wprowadzające

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych* szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji powinna skupiać się na analizie czynników i zjawisk kryzysowych, skali i charakterze potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalnych potencjałach występujących na tym terenie. Nie jest konieczne dokonywanie szczegółowej diagnozy stanu gminy (we wszystkich aspektach istotnych dla jej rozwoju). Diagnoza powinna obejmować analizę następujących sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Należy przy tym skoncentrować się na zagadnieniach, które przyjmują na danym obszarze cechy kryzysowe. Zagadnienia nieistotne dla procesu rewitalizacji można pominąć.

Analizy zawarte w niniejszym rozdziale dotyczą obszaru rewitalizacji w gminie miejsko-wiejskiej Janikowo, który obejmuje: podobszar miejski - **jednostkę struktury przestrzeni miejskiej nr 1** (ulice: Sportowa nr 1, 3, 5, 7, 9, 9A; Główna nr 35, 35A, 37, 39, 40, 42; Ogrodowa nr 16, 18, 20, Słoneczna 41A) oraz podobszar wiejski - **obszar zamieszkały sołectwa Kołuda Wielka**. Obszar ten zajmuje łączną powierzchnię 97,85 ha (z tego 87 ha przypada na jednostkę struktury przestrzeni miejskiej nr 1, zaś 10,85 ha na obszar rewitalizacji w Kołudzie Wielkiej). Zamieszkuje go 1432 osób (z tego 999 w jednostce strukturalnej nr 1 i 433 w Kołudzie Wielkiej).

6.2. Sfera społeczna

Diagnoza tej sfery obszaru rewitalizacji powinna zawierać pogłębione podejście do kwestii społecznych, głównie w zakresie: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu kapitału społecznego (wynikającego m.in. z niskiego poziomu edukacji, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym). Przeprowadzona analiza powinna posłużyć określeniu potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (dotyczącym rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzającym aktywność lokalną), co pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.

Podobszar miejski: jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 1

Jednostka strukturalna nr 1 kumuluje problemy społeczne charakterystyczne dla całej gminy. Wiele z nich przyjmuje większe natężenie, niż na pozostałych obszarach miasta lub jest odczuwana z większą intensywnością. Wynika to w dużej mierze ze specyfiki tego terenu. Jest to obszar przyjezierny, częściowo zadrzewiony, będący miejscem spotkań tzw. trudnej młodzieży i osób ze środowisk patologicznych. Zamieszkuje go relatywnie duża grupa osób w zaawansowanym wieku, a także rodziny o relatywnie niskich dochodach, co powoduje, że obszar ten znajduje się pod szczególną opieką Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Są tu zlokalizowane liczne ogródki

działkowe, z których korzystają głównie seniorzy. Na obszarze tym relatywnie często dochodzi do aktów wandalizmu, w których uczestniczy głównie młodzież. Wpływa to negatywnie na potencjalną funkcję rekreacyjno-wypoczynkową tego miejsca, która nie może być prawidłowo realizowana.

Zestawienie wskaźników obrazujących skalę problemów społecznych w jednostce strukturalnej nr 1 przedstawia tabela 13.

Tabela 13. Wskaźniki społeczne dla jednostki struktury przestrzeni miasta Janikowo o numerze 1 na tle wskaźników dla gminy

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla jednostki strukturalnej nr 1	Wartość wskaźnika dla gminy
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (%) (stan na 31.12.2016 r.)	20,8	18,3
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2016 r.)	31,0	26,9
Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2016 r.)	48,7	47,2
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (stan na 31.12.2016 r.)	174,8	133,0
Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem (%) (stan na 31.12.2016 r.)	13,3	10,3
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (%) (stan na 31.12.2016 r.)	10,0	7,7
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%) (stan na 31.12.2016 r.)	38,6	30,8
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%) (stan na 31.12.2016 r.)	11,3	9,0
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym (%) (stan na 31.12.2016 r.)	4,8	3,7
Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców (w 2016 r.)	5,01	2,63
Stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe względem ogółu młodzieży w tym przedziale wieku (%) (w 2016 r.)	4,01	1,68
Odsetek dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym (%) (stan na 31.12.2016 r.)	53,6	82,9

Uwaga: w zestawieniu uwzględniono wskaźniki, które dla jednostki strukturalnej nr 1 przyjmowały gorsze wartości niż średnio w gminie oraz których obliczenie było możliwe ze względu na dostępność wiarygodnych i rzetelnych danych.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Urząd Miejski w Janikowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janikowie, Komisarjat Policji w Janikowie.

Jednostkę strukturalną o numerze 1 zamieszkuje 999 osób. Największy odsetek ludności w tej jednostce stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców tej jednostki wynosi 67,3%. Udział osób w wieku poprodukcyjnym wynosi 20,8% i jest wyższy od wskaźnika dla gminy (18,3%). W jednostce strukturalnej nr 1 niekorzystnie na tle gminy kształtują się również wartości wskaźników obciążenia demograficznego. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym

na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 31,0 (w gminie 26,9), liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym jest równa 48,7 (w gminie 47,2), zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 174,8 (w gminie 133,0).

Według stanu na 31.12.2016 r. w jednostce strukturalnej nr 1 ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 100 osób. Ich udział w ogólnej liczbie osób w gospodarstwach domowych na tym terenie wynosił 10,0% i był większy niż średnio w gminie, gdzie wynosił 7,7%. Nieco większa dysproporcja między jednostką nr 1 a gminą dotyczyła udziału gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem. W jednostce strukturalnej nr 1 wskaźnik ten kształtował się na poziomie 13,3%, zaś w gminie na poziomie 10,3%.

Jednostka strukturalna nr 1 charakteryzuje się też większym, niż średnio w gminie, udziałem dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Udział ten wynosi 38,6% (w gminie 30,8%).

W jednostce strukturalnej nr 1 notuje się większą, niż średnio w gminie, skalę problemów rynku pracy. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym według stanu na 31.12.2016 r. wynosił 11,3% (średnio w gminie 9,0%) i był najwyższy w porównaniu z pozostałymi dziewięcioma jednostkami struktury przestrzeni miejskiej Janikowa. Niekorzystnie na tle gminy kształtował się również odsetek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym. Wynosił on 4,8%, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla gminy był równy 3,7%. Należy dodać, że tylko jedna jednostka strukturalna w mieście Janikowo charakteryzowała się wyższym poziomem tego wskaźnika, niż jednostka nr 1.

W 2016 r. w jednostce strukturalnej nr 1 odnotowano relatywnie dużą liczbę przestępstw i wykroczeń popełnianych przez młodzież i młodocianych. Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców wyniosła 5,01 (dla gminy ogółem 2,63), zaś stosunek wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat względem ogółu młodzieży w tym przedziale wieku był równy 4,01% (w gminie 1,68%).

Jednostka nr 1 jest także obszarem miasta, w którym stosunkowo najmniejsza liczba dzieci w wieku 3-5 jest objętych wychowaniem przedszkolnym. Odsetek tych dzieci wynosi 53,6% (średnio w gminie 82,9%).

Pomimo relatywnie dużej skali problemów społecznych jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 1 wyróżnia się, na tle pozostałych jednostek strukturalnych w mieście, stosunkowo dużym potencjałem społecznym, który odpowiednio wykorzystany może być szansą na wydobycie ze

stanu kryzysowego tego terenu. Potencjał ten tworzy z jednej strony kapitał społeczny, tj. zaangażowani w życie miasta mieszkańcy, z drugiej zaś infrastruktura społeczna, która po odpowiednim dostosowaniu może służyć rozwijaniu inicjatyw społecznych dynamizujących rozwój tego obszaru.

Teren jednostki strukturalnej nr 1 objęty jest działalnością kilku stowarzyszeń, z których największym (liczącym ponad 700 członków) jest Stowarzyszenie Ogrodowe „Stokrotka” utworzone przez użytkowników zlokalizowanych tu działek pracowniczych. W ostatnich kilkunastu latach podejmowało ono szereg inicjatyw na rzecz rozwoju samego stowarzyszenia, ale także integracji mieszkańców tego terenu. Działa tu również stowarzyszenie „Dar Serca”, które opiekuje się osobami niepełnosprawnymi, Koło Emerytów i Rencistów zrzeszające seniorów, a także kluby i sekcje sportowe, w tym Klub Żeglarski Kormoran. Główną przeszkodą dla wykorzystania potencjału tych organizacji i aktywizacji skupionej wokół nich społeczności lokalnej jest brak odpowiedniego zaplecza w postaci odpowiednio dużych sal nadających się do prowadzenia przez nie działalności aktywizującej lokalną społeczność, zwłaszcza osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (z rodzin uzależnionych od pomocy społecznej oraz osoby starsze), wyposażonych w podstawowy sprzęt służący obsłudze spotkań z mieszkańcami (typu: toalety przystosowane do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, sprzęt AGD, np. czajniki, telewizor, itp.).

Do stworzenia takiego zaplecza mogłyby zostać wykorzystane nieużytkowane obecnie (ze względu na zły stan techniczny) obiekty zaplecza sportowego znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksu sportowego (hala sportowa, stadion piłkarski, sztuczne lodowisko, kryta pływalnia). Kompleks sportowy został wybudowany w ostatnich latach ze środków gminnych i charakteryzuje się dobrym stanem technicznym, jednak zlokalizowane w jego bezpośrednim sąsiedztwie zaplecze sportowe (szatnie, pomieszczenia dla sędziów, pomieszczenia socjalne itp.) zostało wzniesione jeszcze w latach 70-tych ubiegłego wieku z okazji olimpiady sportowców LZS „Moskwa 80”. Zarówno stan techniczny, jak i rozwiązania funkcjonalne tych obiektów oraz ich bezpośrednie otoczenie powinny być poddane gruntownej modernizacji, aby mogły stać się siedzibą organizacji pozarządowych służących integracji i aktywizacji społeczności lokalnej.

Na terenie jednostki nr 1, w związku z jej położeniem (przy jeziorze) działa Klub Żeglarski Kormoran będący ewenementem w dzisiejszych czasach, ponieważ ma on charakter niekomercyjny. Prowadzi zajęcia dla amatorów sportów wodnych, ale ze względu na zły stan techniczny zaplecza (hangary, zaplecze socjalne przystani żeglarskiej) oraz budynków magazynowych (magazyn żagliówek, łodzi, sprzętu wodnego) nie w pełni wykorzystuje swój potencjał zbudowany na tzw. „starej szkole żeglarstwa”. Odpowiednio doposażony i wyremontowany mógłby służyć jako miejsce aktywizacji

dzieci i młodzieży wykluczonej społecznie. Mogłyby się tu odbywać całoroczne zajęcia edukacyjne dla różnych grup wiekowych z zakresu żeglarstwa, szkutnictwa itp., a także kursy i szkolenia, których ukończenie dawałoby kompetencje stanowiące podstawę do ubiegania się o patent żeglarza i sternika (zdjęcia infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w jednostce strukturalnej nr 1 znajdują się w rozdz. 6.5 *Strefa przestrzenno-funkcjonalna*).

Podobszar wiejski: sołectwo Kołuda Wielka

Jako podobszar rewitalizacji zlokalizowany na terenach wiejskich wytypowano obszar zamieszkały sołectwa Kołuda Wielka. Zestawienie wskaźników obrazujących skalę problemów społecznych dla podobszaru wyznaczonego w tym sołectwie przedstawia tab. 14 (podobszar obejmuje wszystkich mieszkańców sołectwa).

Tabela 14. Wskaźniki społeczne dla sołectwa Kołuda Wielka na tle wskaźników dla gminy

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla sołectwa Kołuda Wielka	Wartość wskaźnika dla gminy
Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem (%) (stan na 31.12.2016 r.)	15,2	10,3
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (%) (stan na 31.12.2016 r.)	10,6	7,7
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%) (stan na 31.12.2016 r.)	12,8	9,0
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym (%) (stan na 31.12.2016 r.)	4,1	3,7
Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych (%) (stan na 31.12.2016 r.)	24,3	22,9
Liczba przestępstw kryminalnych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców (w 2016 r.)	27,71	13,14
Odsetek dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym (%) (stan na 31.12.2016 r.)	13,3	82,9

Uwaga: w zestawieniu uwzględniono wskaźniki, które dla sołectwa Kołuda Wielka przyjmowały gorsze wartości niż średnio w gminie oraz których obliczenie było możliwe ze względu na dostępność wiarygodnych i rzetelnych danych.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Miejski w Janikowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janikowie, Komisariat Policji w Janikowie.

Według danych statystycznych obciążenie demograficzne w Kołudzie Wielkiej nie jest tak dużym problemem, jak w jednostce struktury przestrzeni miejskiej nr 1. Wskaźniki obciążenia demograficznego przybierają tu wartości bardziej korzystne, niż średnio w gminie. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności sołectwa wynosi 16,9% i jest nieco mniejszy niż

wskaźnik dla gminy (udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy jest równy 18,3%). Nie zmienia to jednak faktu, że problem starzenia się społeczeństwa w sołectwie oraz skala problemów społecznych z tym związanych (zagrożenie wykluczeniem społecznym) jest znaczna. Stanu faktycznego we wsiach popegeerowskich nie odzwierciedlają bowiem dane statystyczne dotyczące udziału osób w wieku produkcyjnym. Liczba osób w wieku produkcyjnym zameldowanych (wykazanych w statystyce publicznej jako mieszkańcy obszarów wiejskich) w tych wsiach jest znacznie większa niż liczba osób, które faktycznie je zamieszkują. Dane odnotowane w statystyce publicznej nie odzwierciedlają więc faktycznych problemów tych wsi związanych ze starzeniem się społeczeństwa. W związku z tym obszar zamieszkały sołectwa Kołuda Wielka został wskazany jako obszar rewitalizacji, ponieważ sołectwo to znajduje się w grupie trzech sołectw koncentrujących największą liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym (tj. 10,1% wszystkich osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkujących obszary wiejskie gminy), oraz panuje tu stosunkowo wysoki poziom uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej. Wiąże się z tym nie tylko ryzyko wzrostu skali wykluczenia społecznego, ale także wzrost skali patologii społecznych (uzależnienia, wykroczenia, przestępstwa itp.).

Większość mieszkańców Kołudy Wielkiej nie zajmuje się już ani uprawą ziemi, ani hodowlą zwierząt gospodarskich. Duża część nie ma stałej pracy zarobkowej i korzysta z pomocy społecznej. W Kołudzie Wielkiej udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na 31.12.2016 r. wynosił 12,8% (średnio w gminie 9,0%). Większy, niż średnio w gminie, był tu także odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 4,1% (w gminie 3,7%), zaś udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych był równy 24,3% (w gminie 22,9%). Zakorzenione w mentalności mieszkańców przekonanie o braku możliwości zmiany swojego położenia, skutecznie ogranicza ich aktywność gospodarczą, co przejawia się w bardzo niskim stopniu przedsiębiorczości.

W Kołudzie Wielkiej występuje zjawisko rozpadu solidarności i więzów sąsiedzkich, które jest konsekwencją głębokiej restrukturyzacji zatrudnienia w Zootechnicznym Zakładzie Doświadczalnym będącym tu jedynym pracodawcą. W związku z mechanizacją produkcji i wprowadzeniem elektronicznych procesów nadzoru pracę straciło wiele osób o niższych kwalifikacjach, co spotęgowało negatywne zjawisko podziału wśród mieszkańców.

Konsekwencją problemów rynku pracy w Kołudzie Wielkiej jest stosunkowo duży odsetek osób i gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy

społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na koniec grudnia 2016 r. wynosił 15,2% (średnio w gminie 10,3%). Natomiast udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z tej pomocy był równy 10,6% (średnio w gminie 7,7%).

Brak pracy i perspektyw rozwoju powoduje, że w Kołudzie Wielkiej notuje się corocznie relatywnie dużą liczbę przestępstw. W 2016 r. wskaźnik liczby przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców wyniósł 27,71 (średnio w gminie 13,14).

Kołuda Wielka charakteryzuje się także najmniejszym spośród wszystkich sołectw w gminie odsetkiem dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Wynosi on 13,3%, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla gminy kształtuje się na poziomie 82,9%.

Przewagą Kołudy Wielkiej nad innymi sołectwami w gminie jest jednak to, że pomimo niskiej jakości kapitału społecznego, tj. braku więzi między mieszkańcami i poczucia odpowiedzialności za dobro wspólne, istnieje tu szansa na skuteczne przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych. W Kołudzie Wielkiej funkcjonują bowiem podmioty, które mogą zainicjować działania aktywizujące społeczność lokalną. Są to: Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego, który prowadzi hodowlę sztandarowego produktu regionalnego województwa kujawsko-pomorskiego, tj. gęsi kołudzkiej, i koło gospodyń wiejskich. Oba podmioty w miarę możliwości prężnie działają na rzecz społeczności lokalnej: Instytut Zootechniki na polu aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy (szkolenia), dlatego mógłby włączyć się w aktywizację ukierunkowaną zawodowo adresowaną do osób nieaktywnych, uzależnionych od pomocy społecznej, a koło gospodyń wiejskich – na polu aktywizacji starszych mieszkańców sołectwa. O ile Instytut Zootechniki jest instytucją samofinansującą się, o tyle drugi podmiot, aby rozwijać swoją działalność, potrzebuje wsparcia w postaci odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego dostosowanego do potrzeb grupy docelowej, do której adresowana będzie oferta wsparcia. Koło gospodyń wiejskich korzysta ze świetlicy wiejskiej w Kołudzie Wielkiej, ale jej wyposażenie i bezpośrednie sąsiedztwo nie jest dostosowane do potrzeb seniorów. Ciągi pieszo-jezdne, które prowadzą do świetlicy, są w bardzo złym stanie technicznym, co stanowi poważną barierę dostępową dla osób w starszym wieku, zwłaszcza że większość z nich nie posiada własnych środków transportu (na temat infrastruktury w Kołudzie Wielkiej zob. szerzej pkt. 6.5 *Strefa przestrzenno-funkcjonalna*). Świetlica mogłaby być także wykorzystywana na potrzeby aktywizacji zawodowej osób korzystających z pomocy społecznej. Prowadzenie szkoleń czy kursów ukierunkowanych na hodowlę i przetwórstwo drobiu (prowadzonych w partnerstwie z Zakładem Doświadczalnym) wymaga jednak odpowiedniego jej wyposażenia.

6.3. Sfera gospodarcza

Diagnoza tej sfery obszaru rewitalizacji powinna być przeprowadzona w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości i słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Podobszar miejski: jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 1

W Gminie Janikowo rynek pracy zdominowany jest przez dwóch dużych pracodawców: zakład Janikosoda należący do koncernu chemicznego Soda Ciech i Janipol Meble Polska sp. z o.o. sp. komandytowa. Oprócz nich działa w gminie 669 małych podmiotów gospodarczych (osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą). Większość z nich zlokalizowana jest w mieście Janikowo. Poza firmami z branży budowlanej i remontowej są to głównie placówki handlowe i usługowe, których kondycja uzależniona jest od ograniczonej siły nabywczej lokalnej ludności (przeciętny poziom wynagrodzeń w powiecie jest niższy niż w województwie i kraju. Należy przy tym podkreślić, że jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 1 charakteryzuje się szczególnie niskim poziomem przedsiębiorczości indywidualnej. Według stanu na koniec grudnia 2016 r. na jej terenie liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych wynosiła 34, zaś poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił 5,1 i był niższy od średniej dla gminy (7,7) oraz najniższy spośród wszystkich dziesięciu jednostek struktury przestrzeni miejskiej.

Podobszar wiejski: sołectwo Kołuda Wielka

W Kołudzie Wielkiej poziom przedsiębiorczości jest jeszcze niższy. Na koniec grudnia 2016 r. zarejestrowanych było tu 13 podmiotów gospodarczych osób fizycznych, co daje wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na poziomie 4,3 (średnio w gminie 7,7). Wynika to po części z rolniczego charakteru tego obszaru, a z drugiej – z braku przedsiębiorczości lokalnej ludności. Przed okresem transformacji systemowej w Kołudzie Wielkiej funkcjonowało gospodarstwo państwowe w postaci Zootechnicznego Zakładu Doświadczalnego (obecnie: Instytut Zootechniki, Państwowy Instytut Badawczy, Zakład Doświadczalny w Kołudzie Wielkiej), które było praktycznie jedynym pracodawcą dla mieszkańców sołectwa. Na skutek przemian społeczno-gospodarczych w Polsce, które miały miejsce na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku oraz restrukturyzacji Zakładu (wprowadzenie nowoczesnych metod produkcji rolnej opartej o wydajny sprzęt i maszyny rolnicze) drastycznie ograniczono w nim liczbę miejsc pracy, przez co znacznie wzrosło bezrobocie (w latach 1990. Zakład Doświadczalny zatrudniał 120 mieszkańców sołectwa; obecnie zatrudnia 61).

Mieszkańcy sołectwa, przez lata przyzwyczajeni do stabilizacji zawodowej, nie odczuwali potrzeby „wzięcia spraw w swoje ręce”, tym bardziej, że po utracie zatrudnienia nie skierowano do tej grupy osób żadnych działań pozwalających na przekwalifikowanie i aktywizację zawodową umożliwiającą uzyskanie innych źródeł utrzymania. Zamiast wykazania postaw przedsiębiorczych, stali się oni beneficjentami świadczeń dla bezrobotnych i pomocy społecznej. Taka sytuacja trwa nadal, mimo że sołectwo zamieszkiwane jest przez kolejne pokolenia mieszkańców, które osobiście nie miały doświadczeń zawodowych związanych z Zakładem Doświadczalnym.

Instytut Zootechniki, prężnie działająca jednostka doświadczalna, zajmuje się obecnie głównie hodowlą gęsi. Funkcjonuje tu Krajowy Ośrodek Badawczo-Hodowlany Gęsi prowadzący fermę zarodową i zakład wylęgu. Wyhodowany tu genotyp gęsi Białych Kołudzkich® dostosowany do rodzimych warunków utrzymania, który stanowi około 98% populacji gęsi w kraju, stał się symbolem (produktem regionalnym) województwa. Gęsina oraz pióra i puch gęsi cieszą się rosnącym zainteresowaniem nie tylko na rynku krajowym, ale również zagranicznym. Z tego względu Instytut Zootechniki, zainteresowany promocją swojego flagowego produktu, zwraca coraz większą uwagę na aktywizację zawodową lokalnej społeczności, która mogłaby stać się nie tylko jego kadrą pracowników, ale mogłaby także rozwijać własną działalność, komplementarną w stosunku do działalności Instytutu. Dodatkową szansę na aktywizację zawodową lokalnej społeczności daje przebywanie w Kołudzie Wielkiej na praktykach i pobytach badawczych studentów i naukowców zootechników, którzy mogliby merytorycznie wspierać szkolenia adresowane do społeczności lokalnej.

6.4. Sfera środowiskowa

Diagnoza tej sfery obszaru rewitalizacji powinna być przeprowadzona w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska.

Podobszar miejski: jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 1

Jednostka strukturalna na 1, ze względu na swoje położenie (na terenie miasta) nie obejmuje użytków rolnych ani lasów. Jej obszar stanowią tzw. pozostałe grunty. Przylega do Jeziora Pakoskiego, którego wody spełniają normy czystości. Od kilkunastu lat obserwowana jest poprawa stanu ekosystemu wodnego dzięki rozbudowie kanalizacji, chociaż w latach ciepłych i suchych na jeziorze pojawiają się zakwity przez spływy z pól uprawnych.

Wody jeziora są dzierzawione przez gospodarstwo rybackie. Brak planowej gospodarki i zarybień powoduje jednak obniżenie wartości łowiska. Zgodne opinie ichtiologów i członków miejscowego koła Polskiego Związku Wędkarskiego wskazują na pilną potrzebę zarybienia tego akwenu.

Na terenie jednostki strukturalnej nr 1, podobnie jak na pozostałym obszarze miasta, nie występuje problem nadmiernej emisji zanieczyszczeń spowodowanej ogrzewaniem gospodarstw domowych piecami węglowymi. Budynki wielorodzinne korzystają z ciepła sieciowego produkowanego w elektrociepłowni Janikosody. Osiedla domów jednorodzinnych w mieście podłączone są zaś do sieci gazowej. Jednostka nr 1 jest w 100% zwodociągowana i skanalizowana. Odpady komunalne zmieszane wywożone są na składowisko odpadów komunalnych w Inowrocławiu. Prowadzona jest tu także selektywna zbiórka odpadów. Standardy jakości środowiska nie są przekroczone. Nie są wytwarzane i składowane odpady, które mogłyby stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi bądź stanu środowiska.

Podobszar wiejski: sołectwo Kołuda Wielka

Większą część sołectwa Kołuda Wielka stanowią użytki rolne, jednak obszar, który planuje się poddać rewitalizacji ich nie obejmuje. Część ludności zamieszkującej ten teren (mieszkańcy bloków) korzysta z ciepła produkowanego w ciepłowni przy Instytucie Zootechniki. Gospodarstwa indywidualne nadal korzystają z tradycyjnego źródła energii, tj. węgla, stąd stopień emisji zanieczyszczeń węglowych w Kołudzie Wielkiej jest większy niż w mieście. Normy emisji nie są jednak przekroczone ze względu na małą gęstość zabudowy.

Sołectwo jest w pełni zwodociągowane, jednak sieć kanalizacji wybudowana własnymi siłami przez gospodarstwo rolne bez projektu w latach 70-tych nie spełnia żadnych standardów. Nie jest nawet zinwentaryzowana, a liczne uszkodzenia kolektorów i występujące przeciwnospadki powodują awarie i niekontrolowane wycieki, które są zmorą mieszkańców i firmy komunalnej eksploatującej sieć.

Odpady komunalne zmieszane wywożone są na składowisko odpadów komunalnych w Inowrocławiu. Na terenie sołectwa prowadzona jest także selektywna zbiórka odpadów.

6.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Diagnoza tej sfery obszaru rewitalizacji powinna być przeprowadzona w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych.

Podobszar miejski: jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 1

Jak już wcześniej wspomniano, warunkiem wyprowadzenia ze stanu kryzysowego jednostki strukturalnej nr 1, podobnie jak sołectwa Kołuda Wielka, jest dostosowanie infrastruktury społecznej i technicznej w taki sposób, aby mogła ona być w pełni wykorzystywana przez aktywnie działające tu stowarzyszenia, organizacje i podmioty na rzecz integracji i aktywizacji lokalnej społeczności (seniorzy oraz osoby z rodzin uzależnionych od pomocy społecznej), rozbudzania w niej ducha przedsiębiorczości i budowania poczucia odpowiedzialności za dobro wspólne.

Na terenie jednostki strukturalnej nr 1 prężnie działa Stowarzyszenie Ogrodowe „Stokrotka” utworzone przez użytkowników zlokalizowanych tu działek pracowniczych. W ostatnich kilkunastu latach podejmowało ono szereg inicjatyw na rzecz rozwoju samego stowarzyszenia, ale także integracji mieszkańców tego terenu. Działa tu również stowarzyszenie „Dar Serca”, które opiekuje się osobami niepełnosprawnymi, Koło Emerytów i Rencistów zrzeszające seniorów oraz kluby i sekcje sportowe. Na temat problemów lokalowych tych organizacji oraz możliwości ich rozwiązania była mowa w rozdz. 6.2 Zdjęcia przedstawiające obecnie nieużytkowane obiekty, które po odpowiednim dostosowaniu mogłyby stać się siedzibą ww. organizacji i miejscem realizacji ich projektów społecznych skierowanych do seniorów i innych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym znajdują się poniżej (zdjęcia 1, 2, 3, 4).

Zdjęcie 1. Nieużytkowane zaplecze socjalne kompleksu sportowego w Janikowie (ul. Główna 40)

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Zdjęcie 2. Nieużytkowane zaplecze socjalne kompleksu sportowego w Janikowie (ul. Główna 40)

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Zdjęcie 3. Nieużytkowane zaplecze socjalne kompleksu sportowego w Janikowie (ul. Główna 40)

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Zdjęcie 4. Nieużytkowane zaplecze socjalne kompleksu sportowego w Janikowie (ul. Główna 40)

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Cennym walorem środowiskowym gminy, o dużym potencjalnym oddziaływaniu na jej sferę funkcjonalną, jest Jezioro Pakoskie. Stan jego wód jest zadowalający, a kształt i wielkość jeziora sprzyjają uprawianiu na nim sportów wodnych i rekreacji. Na Jeziorze Pakoskim organizowane są Motorowodne Mistrzostwa Świata i Europy „WaterFestival Janikowo”. Potencjał jeziora mógłby być wykorzystywany dla celów aktywizacji lokalnej społeczności, głównie dzieci i młodzieży, gdyby działający w jednostce nr 1 Klub Żeglarski Kormoran dysponował odpowiednim zapleczem do prowadzenia całorocznej działalności edukacyjnej, szkoleniowej i popularyzatorskiej (była o tym mowa w rodz. 6.2). Stan infrastruktury wykorzystywanej przez Klub Żeglarski Kormoran zaprezentowano na zdjęciach 5-8

Zdjęcie 5. Okolice plaży miejskiej w Janikowie – niewykorzystany obiekt budowlany (ul. Główna 42)

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Zdjęcie 6. Okolice plaży miejskiej w Janikowie (widok na przystań)

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Zdjęcie 7. Okolice plaży miejskiej w Janikowie (widok na przystań)

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Zdjęcie 8. Budynki magazynowe, hangary i zaplecze socjalne Klubu Żeglarskiego Kormoran (ul. Główna 42)

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Podobszar wiejski: sołectwo Kołuda Wielka

Koło gospodyń wiejskich, wskazane wcześniej jako organizator przedsięwzięć na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności (seniorów) w Kołudzie Wielkiej, korzysta z obiektu świetlicy wiejskiej (zdjęcie 9). Jest to obiekt, który wymaga przystosowania do potrzeb osób starszych, często niepełnosprawnych, a także wyposażenia w podstawowy sprzęt typu telewizor, czajnik bezprzewodowy itp. W świetlicy będą odbywały się również kursy i szkolenia o charakterze zawodowym skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej, prowadzone przy współudziale Instytutu Zootechniki. W związku z tym konieczne jest dostosowanie tego obiektu również do tych potrzeb.

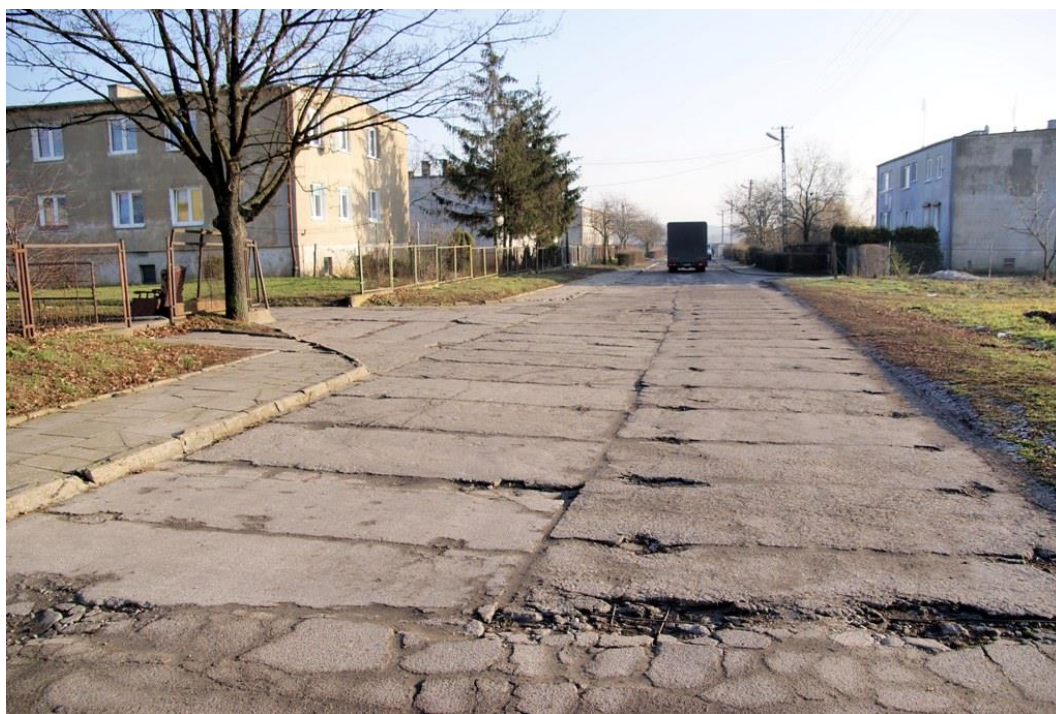
Zdjęcie 9. Świetlica wiejska i jej otoczenie w Kołudzie Wielkiej

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Integralnym elementem świetlicy wiejskiej w Kołudzie Wielkiej jest jej otoczenie. Nie jest ono dostosowane do potrzeb osób w podeszłym wieku. Ciągi komunikacyjne prowadzące do świetlicy znajdują się w bardzo złym stanie technicznym, stanowiąc poważną barierę dostępową do tego obiektu (zdjęcia 10-12).

Zdjęcie 10. Chodnik i jezdnia w Kołudzie Wielkiej w bezpośrednim sąsiedztwie świetlicy wiejskiej

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Zdjęcie 11. Chodnik i jezdnia w Kołudzie Wielkiej w bezpośrednim sąsiedztwie świetlicy wiejskiej

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

Zdjęcie 12. Chodnik i jezdnia w Kołudzie Wielkiej w bezpośrednim sąsiedztwie świetlicy wiejskiej (w tle budynki Instytutu Zootechniki)

Źródło: Urząd Miejski w Janikowie.

6.6. Sfera techniczna

Diagnoza tej sfery obszaru rewitalizacji powinna być przeprowadzona w szczególności w zakresie stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku czy niedostatecznego funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska, infrastruktury technicznej.

Podobszar miejski: jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 1

W jednostce strukturalnej nr 1 nie występują istotne problemy w zakresie stanu technicznego obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowym, czy rozwiązań umożliwiających efektywne korzystanie z tych obiektów.

Podobszar wiejski: sołectwo Kołuda Wielka

W Kołudzie Wielkiej stan techniczny obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz ich bezpośrednie sąsiedztwo utrudnia efektywne korzystanie z tych obiektów, zagrażając niekiedy zdrowiu osób je użytkujących. Stan ten wynika z jednej strony z ograniczonych możliwości

finansowych mieszkańców, a z drugiej z braku poczucia odpowiedzialności za dobro wspólne – infrastrukturę, która wcześniej była utrzymywana przez gospodarstwo państwowe (Zakład Doświadczalny, Instytut Zootechniki), a przez mieszkańców sołectwa przejęta została w drodze uwłaszczania w okresie przemian transformacyjnych w Polsce. Modernizacja obiektów mieszkaniowych oraz ich otoczenia nie jest jednak przedmiotem projektów przewidzianych w Programie Rewitalizacji, ponieważ za bardziej istotne problemy uznano zagrożenie wykluczeniem społecznym osób starszych i uzależnionych od świadczeń pomocy społecznej.

Efektywne korzystanie z obiektów mieszkalnych oraz innych znajdujących na terenie Kołudy Wielkiej (np. świetlica wiejska) utrudnia zły stan sieci wodno-kanalizacyjnej i deszczowej. Ze względu na jej liczne wady konstrukcyjne i naturalne zużycie związane z wieloletnią eksploatacją, sieci te są awaryjne, przez co do środowiska przedostają się niebezpieczne dla zdrowia substancje.

Na wielu odcinkach stwierdzono liczne pęknięcia rur i oberwania studzienek kanalizacyjnych miejscami dochodzące do 500mm. Podczas bardzo częstego udrażniania sieci, na wielu odcinkach stwierdzono bardzo małe spadki, brak lub załamania spadków oraz momentami spadki odwrotne (przeciwspadki), co potwierdza stojąca woda. Są one przyczyną gromadzenia się osadów. Z powodu niedrożności często dochodzi do wielu niekontrolowanych wycieków przez studnie zarówno jednej, jak i drugiej kanalizacji. Problem złego stanu sieci wodno-kanalizacyjnej i deszczowej jest przewidziany do rozwiązania ze środków własnych gminy.

6.7. Podsumowanie

Jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 1 jest obszarem o wyjątkowo niekorzystnej sytuacji w sferze społecznej. Od wielu lat obserwowany jest tu proces starzenia się mieszkańców oraz uzależniania się ich od świadczeń pomocy społecznej. Jest to jednostka o jednym z większych w mieście udziałów dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny oraz o największej w mieście liczbie osób bezrobotnych w relacji do liczby osób wieku produkcyjnym. Brak perspektyw rozwoju osobistego i zawodowego przyczynia się do relatywnie wielu przypadków wandalizmu i przestępstw popełnianych przez młodocianych. Charakteryzuje się też niskim poziomem przedsiębiorczości, czego przejawem jest najmniejsza w mieście liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Funkcjonujące przedsiębiorstwa napotykają zaś na barierę niskiej siły nabywczej lokalnej ludności. Silną stroną jednostki strukturalnej nr 1 w sferze społecznej jest jednak niespotykana w innych jednostkach

strukturalnych miasta, intensywna działalność organizacji pozarządowych (związki działkowców, emerytów i rencistów, kluby i sekcje sportowe, w tym Klub Żeglarski Kormoran), których rozwój i działalność aktywizująca lokalną społeczność ograniczone są głównie brakami lokalowymi. Po usunięciu tej bariery działalność tych organizacji na rzecz aktywizowania ludności w podeszłym wieku czy też z rodzin uzależnionych od świadczeń pomocy społecznej, często pozostającej bez zatrudnienia, mogłaby być jeszcze bardziej intensywna.

Działalność aktywizująca seniorów i osoby z rodzin uzależnionych od świadczeń pomocy społecznej mogłaby się odbywać w dostosowanych do tego nieużytkowanych obecnie obiektach zaplecza sportowego (tj. barakach zlokalizowanych przy ul. Głównej 40 oraz nieużytkowanym obiekcie przy ul. Głównej 42). Natomiast całoroczna działalność na rzecz włączenia społecznego dzieci i młodzieży z rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej mogłaby być prowadzona w dostosowanych do tego obiektach wykorzystywanych przez Klub Żeglarski Kormoran.

Kołuda Wielka jest sołectwem koncentrującym typowe problemy popegeerowskiej wsi. Są to: starzenie się społeczeństwa oraz uzależnienie mieszkańców od świadczeń pomocy społecznej. Kołuda Wielka jest jednym z trzech sołectw w gminie o największej liczbie ludności w wieku poprodukcyjnym. Ludzie młodzi, mimo że są formalnie tu zameldowani, masowo emigrują do większych ośrodków w kraju i za granicą. Powodem jest brak perspektyw rozwoju osobistego i zawodowego. Dużym problemem jest bezrobocie.

Kołuda Wielka charakteryzuje się również niskim poziomem relacji międzyludzkich. Mimo że społeczność mieszkańców sołectwa jest relatywnie niewielka, to nie sprzyja to budowaniu między nimi zaufania i podejmowaniu wspólnych inicjatyw. Pracujący mieszkańcy, w większości zatrudnieni w Zootechnicznym Zakładzie Doświadczalnym (byłe gospodarstwo państwowe, poddane przekształceniom własnościowym po 1989 r.), przenoszą na życie pozazawodowe zależności służbowe i relacje panujące w miejscu pracy, a także towarzyszące im negatywne emocje. Większość z nich nie ma chęci uczestniczenia w życiu lokalnej społeczności. Są jednak wyjątki. Należą do nich mieszkańcy angażujący się w działalność Koła Gospodyń Wiejskich. Ich zaangażowanie w sprawy lokalne jest szansą na aktywizację sołectwa, zwłaszcza osób starszych. Istotnym potencjałem Kołudy Wielkiej jest też Instytut Zootechniki i jego flagowy produkt – gęś kołudzka (uznana za produkt regionalny i intensywnie promowana przez władze województwa w kraju i za granicą). Instytut jest zainteresowany prowadzeniem kursów i szkoleń aktywizujących dla społeczności lokalnej związanych z chowem i przetwórstwem drobiu. Aktywizacja seniorów i osób z rodzin uzależnionych od świadczeń pomocy społecznej wymaga odpowiedniego zaplecza. Jego załączek już jest – jest to świetlica wiejska w Kołudzie Wielkiej. Wraz z najbliższym otoczeniem wymaga ona jednak

dostosowania do potrzeb osób starszych oraz do potrzeb prowadzenia kursów i szkoleń o charakterze zawodowym.

Załączek inicjatywy lokalnej społeczności i działających tu podmiotów (koło gospodyń wiejskich, Instytut Zootechniki) przy odpowiednim dostosowaniu infrastruktury świetlicy wiejskiej może przerodzić się w siłę napędową lokalnej gospodarki i sfery społecznej.

Kluczowe negatywne zjawiska oraz lokalne potencjały zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji w gminie Janikowo zestawiono w tabeli 15.

Tabela 15. Podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji w gminie Janikowo

Negatywne zjawiska	Lokalne potencjały
Podobszar miejski rewitalizacji - jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 1	
- Niekorzystne wskaźniki obciążenia demograficznego; - Wysoki odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznej; - Duży udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, - Problemy rynku pracy: udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym największy w mieście, relatywnie duża liczba osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 mies. - Relatywnie częste akty wandalizmu; - Duża liczba przestępstw popełnianych przez młodocianych; - Stosunkowo niewielka liczba dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym; - Kondycja małych przedsiębiorstw uzależniona od ograniczonej siły nabywczej lokalnej ludności; - Najniższy w mieście poziom przedsiębiorczości indywidualnej mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym; - Braki lokalowe odczuwane przez organizacje pozarządowe; - Potencjał jeziora niewykorzystywany poza sezonem letnim.	- Prężnie działające organizacje pozarządowe (stowarzyszenie działkowców, związek emerytów i rencistów, kluby i sekcje sportowe, w tym niekomercyjny Klub Żeglarski Kormoran o bogatej tradycji „starej szkoły żeglarskiej”); - Położenie przy Jeziorze Pakoskim – istniejące na tym terenie warunki przyrodniczo-środowiskowe mogą stanowić bazę rozwoju oferty (szerokiej gamy zajęć edukacyjnych, szkoleniowych i popularyzatorskich) skierowanej do dzieci i młodzieży; - Zainicjowane przez gminę inwestycje związane z rozwojem sportu i rekreacji (wybudowano wodny plac zabaw, sztuczne lodowisko, halę sportową, basen).
Podobszar wiejski rewitalizacji – obszar zamieszkały sołectwa Kołuda Wielka	
- Duża liczba osób w wieku poprodukcyjnym; - Stosunkowo duży odsetek osób i gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej; - Relatywnie duża liczba osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale pozostających bez pracy; - Wysoki poziom ubóstwa; - Wysoki wskaźnik liczby przestępstw kryminalnych; - Brak więzi między mieszkańcami i poczucia odpowiedzialności za dobro wspólne; Niski poziom przedsiębiorczości wynikający ze specyfiki obszaru (tereny rolnicze) i braku inicjatyw przedsiębiorczych lokalnej ludności;	- Istnienie podmiotów, które mogą zainicjować działania aktywizujące społeczność lokalną: Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego, koło gospodyń wiejskich; - Przebywanie na praktykach i pobytach badawczych studentów i naukowców zootechników, którzy mogliby merytorycznie wspierać szkolenia adresowane do społeczności lokalnej; - Rosnąca popularność gęsiny oraz wrastające zapotrzebowanie na pióra i puch gęsi powoduje, że działający w Kołudzie Wielkiej Instytut Zootechniki jest zainteresowany aktywizacją zawodową lokalnej społeczności, która mogłaby stać się nie tylko siłą

• Zjawisko „dziedzicznego” uzależnienia od świadczeń dla bezrobotnych i pomocy społecznej; • Brak odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego dla organizacji pozarządowych zaangażowanych na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności (niedostosowana do potrzeb seniorów świetlica wiejska) • Świetlica wiejska niedostosowana do prowadzenia kursów i szkoleń o charakterze zawodowym; • Awaryjna sieć kanalizacyjna powodująca dyskomfort mieszkańców i zanieczyszczenie środowiska. •	roboczą pracującą w Instytucie, ale mogłaby także rozwijać własną działalność, komplementarną w stosunku do działalności Instytutu; • Gęś kołudzka jako sztandarowy produkt regionalny promowany przez władze województwa; • Istnieje infrastruktura społeczna (świetlica wiejska) – jest więc baza, która po odpowiednim dostosowaniu może być z powodzeniem wykorzystywana na cele aktywizacji społecznej i zawodowej.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja obszaru rewitalizacji po zrealizowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych to pożądaný stan docelowy wyznaczonej części gminy Janikowo. Wyróżnia się on dobrymi warunkami życia oraz stwarza możliwości do realizacji działań prospołecznych. Stan docelowy odzwierciedla analizy przeprowadzone na etapie diagnozy, w tym występowanie głównych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Uwzględnia także uwagi mieszkańców, władz samorządowych oraz innych podmiotów związanych z gminą, wypracowane w toku konsultacji wewnętrznych oraz dyżurów i spotkań otwartych.

W efekcie przeprowadzonej diagnozy zidentyfikowano szereg problemów. Część z nich jest wspólna dla całego obszaru rewitalizacji obejmującego podobszar miejski (jednostkę struktury przestrzeni miejskiej nr 1) oraz podobszar wiejski (obszar zamieszkały sołectwa Kołuda Wielka). Są to głównie problemy związane z procesem starzenia się ludności (wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym), ubóstwem (wysoki odsetek gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej). Oprócz tego w podobszarze miejskim problemem jest duży udział dzieci do lat 17 pochodzących z rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego. W obu podobszarach zidentyfikowano również problemy o charakterze infrastrukturalnym oraz funkcjonalno-przestrzennym. W jednostce struktury przestrzeni miejskiej nr 1 zły stan infrastruktury użyteczności publicznej ogranicza lub uniemożliwia wykorzystanie go, z kolei w Kołudzie Wielkiej notuje się brak infrastruktury umożliwiającej włączenie osób starszych.

W wyniku planowanej interwencji nastąpi ograniczenie wskazanych negatywnych zjawisk. Wizja obszaru rewitalizacji gminy i miasta Janikowo do 2023 r. brzmi następująco:

Zrewitalizowane obszary w mieście Janikowo i sołectwie Kołuda Wielka to miejsca, gdzie realizuje się szereg działań ukierunkowanych na włączenie społeczne zwłaszcza osób starszych oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu i aktywizację rodzin zagrożonych ubóstwem.

Zmodernizowana infrastruktura na tych obszarach umożliwia wzrost aktywności społecznej mieszkańców, rozwój ich zainteresowań oraz wpływa na poprawę estetyki przestrzeni i jakości życia.

Podobszar miejski

Na etapie diagnozy zidentyfikowano w podobszarze miejskim obszaru rewitalizacji potencjał, który powinien zostać wykorzystany w programie rewitalizacji. Obejmuje on m. in. prężnie działające organizacje pozarządowe oraz położenie przy Jeziorze Pakoskim. Działania w ramach programu rewitalizacji są ukierunkowane na wykorzystanie silnych stron oraz potencjału endogenicznego gminy Janikowo. Zaprojektowane działania mają umożliwić przełamanie barier, które hamują rozwój społeczny i gospodarczy. Grupy docelowe są bardzo zróżnicowane i obejmują grupy zagrożone wyłączeniem społecznym - seniorów oraz dzieci i młodzież do lat 17 pochodzące z rodzin korzystających z zasiłków, a także osoby dorosłe uzależnione od świadczeń pomocy społecznej. Pobudzenie zaangażowania mieszkańców będzie wspierane poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury, która posłuży organizacji zajęć na rzecz integracji i skutecznego włączenia ww. grup.

Problemy ze starzeniem się społeczeństwa, niską samodzielnością ekonomiczną ludności, a także występowaniem zdegradowanych budynków użyteczności publicznej w mieście określają kierunki planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W celu wspierania procesu włączenia społecznego osób w wieku poprodukcyjnym podjęte zostaną działania integracyjne dla mieszkańców podobszaru miejskiego. Będą to z jednej strony wydarzenia edukacyjno-integracyjne: pikniki, prelekcje i wykłady, a z drugiej rekreacyjno-sportowe. Odbywać się one będą na terenie ogródków działkowych „Stokrotka” oraz znajdującej się tam świetlicy. Zostanie ona w najbliższym czasie przebudowana i dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, zwiększając tym samym możliwości uczestnictwa tej grupy społecznej w organizowanych wydarzeniach. Podjęte działania umożliwią spotkania osób starszych, większą integrację społeczną oraz pobudzą potrzebę wspólnego spędzania czasu. Będą one sprzyjać zachowaniu dobrej kondycji fizycznej i psychicznej przez seniorów.

Dzięki realizacji zaplanowanych w Programie zadań nastąpi spadek liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W tym celu zostanie utworzone centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie, w którym organizacje pozarządowe wraz z jednostkami samorządowymi będą realizować zajęcia aktywizujące dla osób zagrożonych wykluczeniem

społecznym. Zakłada się m. in. doradztwo zawodowe, ocenę kompetencji oraz utworzenie klubu pracy, gdzie odbywać się będą spotkania z pracodawcami. W konsekwencji przyczyni się to do znalezienia przez opisywane osoby pracy i zaprzestania korzystania z pomocy społecznej. Zapleczem lokalowym dla Centrum będą budynki zlokalizowane przy stadionie miejskim w Janikowie, które wymagają remontu i dostosowania do potrzeb realizacji działań aktywizujących. Odnowione i wyposażone budynki będą służyć również aktywizacji dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin pobierających na nie zasiłki. Poprzez zajęcia pozalekcyjne, w tym o charakterze sportowym (m. in. klub warcabowy) nastąpi zintegrowanie grup dzieci i młodzieży, pobudzenie ich do działania, rozwój zainteresowań. W konsekwencji kształtowane będą ambicje młodych ludzi, promowane ich odpowiedzialne zachowania tak, by mogli wydobyć się ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i być aktywni społecznie. Stąd też, Program przewiduje bardzo wiele działań ukierunkowanych na aktywizację dzieci i młodzieży z ubogich rodzin poprzez udział w zajęciach sportowych. W tym celu planuje się wykorzystać położenie miasta przy Jeziorze Pakoskim oraz istniejącą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną. Przystań żeglarska oraz jej zaplecze pochodzące z lat 1980. wymaga jednak dostosowania do nowych funkcji. Planuje się ich modernizację i wyposażenie aby mogły służyć założonym celom projektowym. W dostosowanym Centrum Żeglarstwa i Sportów Wodnych odbywać się będą zajęcia teoretyczne i praktyczne z zakresu żeglarstwa, ratownictwa, szkatnictwa i innych obszarów. Dzięki temu dzieci i młodzież będzie aktywnie spędzać czas i wyrabiać w sobie nowe kompetencje społeczne: koleżeństwo, pomoc, współzawodnictwo sportowe, zdrowy tryb życia, odpowiedzialność. W ten sposób projekt ma ograniczyć zjawisko dziedziczenia ubóstwa i patologii społecznych. Uczestnicy wyrobią w sobie postawy prospołeczne, a starsza młodzież nawet przedsiębiorcze, gdyż zdobyte umiejętności mogą być w przyszłości źródłem zarobków (ratownictwo, żeglarstwo, szkatnictwo). Aktywne spędzanie czasu w grupie przyniesie korzyści także dla rodziców, którzy odciążeni obowiązkiem opieki będą mogli poświęcić się pracy zawodowej.

Podobszar wiejski

Na podobszarze wiejskim obszaru rewitalizacji tj. obszarze zamieszkałym sołectwa Kołuda Wielka zdiagnozowano lokalny potencjał w postaci istnienia podmiotów mogących zaaranżować działania aktywizujące społeczność (m. in. Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego-ZDIZPIB, koło gospodyń wiejskich) oraz rosnącej popularności produktów lokalnych (m. in. gęsiny). W oparciu o ten potencjał przygotowano program aktywizacji dla osób korzystających z pomocy społecznej oraz dla seniorów.

Kołuda Wielka jest sołectwem z niskimi wskaźnikami rozwoju społecznego, ale z bogatą tradycją kulturową i kulinarną. Stąd też zdecydowano się na wykorzystanie tego dziedzictwa do działań rewitalizacyjnych. W działania te wpisują się lokalne produkty kulinarne – gęsina, kołodzkie sery oraz jagnięcina. Przewidziane w Programie projekty obejmą szeroką edukację, seminaria, warsztaty które dotyczyć będą m. in. przyzagrodowego chowu, możliwości przetwórstwa mięsa gęsięgo i jagnięcego, pierza oraz puchu, a także wytwarzania serów z mleka owczego. W zamierzeniu mają one pobudzić przedsiębiorczość wśród osób korzystających z pomocy społecznej i przyczynić się do poszukiwania źródeł dochodów z przyzagrodowej produkcji zwierzęcej, przetwórstwa i sprzedaży bezpośredniej lokalnych produktów. W realizację projektów zaangażuje się ZDIZPIB, którego duże doświadczenie i renoma podniesie jakość oferowanych kursów. Zakład ten będzie także realizował kurs przygotowania zawodowego dla osób będących beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej. Dzięki szkoleniom osoby te nabędą kwalifikacje niezbędne do podjęcia pracy w branży drobiarskiej. Kursy będą ukierunkowane na konkretne umiejętności związane m. in. z obsługą sterowników aparatów wylęgowych i znajomością technologii produkcji i przetwórstwa drobiu. Specjalistyczne kwalifikacje umożliwią uczestnikom poszukiwania pracy i docelowo zaprzestanie z korzystania z pomocy społecznej.

Kołuda Wielka jest sołectwem o dużej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Stąd też w niniejszym Programie przewidziano działania aktywizujące tę grupę. Są to m. in. zajęcia sportowo-rekreacyjne z trenerem, porady dietetyka, zajęcia kulinarne, nauka nowych technologii telekomunikacyjnych, warsztaty rękodzieła. Będą one integrować lokalnych seniorów i umożliwią im zachowanie sprawności fizycznej i psychicznej. Co ważne, aktywni seniorzy będą podejmować działania międzypokoleniowe. Planuje się projekt we współpracy osób starszych oraz młodzieży szkolnej, w ramach którego będą oni wspólnie odkrywać historię wsi, jej lokalną tożsamość i pochodzenie. W ten sposób osoby w wieku poprodukcyjnym poczują się potrzebne, nawiążą relacje z młodzieżą i razem będą popularyzować swoją „małą ojczyznę”.

Opisane kursy i szkolenia dla osób zagrożonych ubóstwem oraz seniorów będą odbywać się w świetlicy wiejskiej w Kołudzie Wielkiej. Działania z zakresu aktywizacji społecznej wymagają jednak jej doposażenia oraz modernizacji (zakup mebli, urządzeń, kuchni), szczególnie pod kątem potrzeb seniorów oraz specyfiki zajęć planowanych do przeprowadzenia w ramach aktywizacji zawodowej osób w wieku produkcyjnym zagrożonych wykluczeniem społecznym. Szczególnie potrzebna jest przebudowa chodników i odcinka jezdni w otoczeniu świetlicy, aby umożliwić dostępność dla seniorów, w tym niepełnosprawnych oraz poprawić bezpieczeństwo.

8. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Dla obszaru rewitalizacji gminy i miasta Janikowo na lata 2016-2023 określono następujący zestaw celów:

CEL 1: ZWIĘKSZENIE WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

CEL 2: DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY DO REALIZACJI PROGRAMÓW NA RZECZ WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Wymienione cele będą realizowane zarówno na podobszarze miejskim, jak i wiejskim obszarze rewitalizacji.

Szczegółowe zestawienie celów, kierunków działań rewitalizacyjnych oraz planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych w dwóch podobszarach rewitalizacji – miejskim i wiejskim gminy Janikowo przedstawia tabela nr 16.

Tabela 16. Cele programu rewitalizacji oraz kierunki działań i projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

PROBLEM, NA PODSTAWIE KTÓREGO WYZNACZONO OR	CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROJEKTY/PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE		OR*
CEL 1: ZWIĘKSZENIE WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM			
Wysoki udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Kierunek działań: 1. REALIZACJA PROGRAMU AKTYWIZACJI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY Z RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	• Projekt: 1. Zajęcia aktywizacyjne dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w Centrum Żeglarsstwa i Sportów Wodnych w Janikowie • Projekt: 2. Zajęcia aktywizacyjne dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie	M
Niska samodzielność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych	Kierunek działań: 2. REALIZACJA PROGRAMU AKTYWIZACJI	• Projekt: 3. Zajęcia aktywizacyjne dla dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym w Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie	

przejawiająca się wysokim odsetkiem gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	DOROSŁYCH O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ	Projekt: 4. Wykorzystanie dziedzictwa Kujaw i Pomorza na rzecz włączenia społecznego w Kołudzie Wielkiej. Moduły projektu: - Gęś kołudzka na Kujawach i Pomorzu – od zagrody do stołu - Kołudzkie sery i jagnięcina na kujawskich stołach i nizinach - Skarby pamięci. Projekt: 5. Kursy przygotowania zawodowego w branży drobiarskiej	W
Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym	Kierunek działań: 3. REALIZACJA PROGRAMU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ SENIORÓW	Projekt: 6. Aktywizacja i integracja społeczna seniorów na terenie ogrodu działkowego „Stokrotka” w Janikowie Projekt: 7. Aktywny senior w Kołudzie Wielkiej Projekt: 4. (j.w. Moduł: Skarby pamięci)	M W
CEL 2: DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY DO REALIZACJI PROGRAMÓW NA RZECZ WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM			
Wysoka liczba budynków, budowli, stanowiących infrastrukturę użyteczności publicznej będących własnością gminy, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych obiektów	Kierunek działań: 1. POPRAWA WARUNKÓW TECHNICZNYCH I FUNKcjONALNYCH OBIEKTÓW AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE JANIKOWO	Projekt: 8. Dostosowanie zaplecza Centrum Żeglarstwa i Sportów Wodnych w Janikowie do potrzeb realizacji Programu aktywizacji dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym Projekt: 9. Przebudowa zaplecza Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej na rzecz umożliwienia realizacji programów społecznych przez NGO Projekt: 10. Przebudowa ogólnodostępnej świetlicy na terenie ogródków działkowych Stowarzyszenia Ogrodowego „Stokrotka” w Janikowie	M
W sołectwie notuje się brak infrastruktury umożliwiającej włączenie społeczne osób starszych	Kierunek działań: 2. POPRAWA DOSTĘPU I WYPOSAŻENIA INFRASTRUKTURY DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB SENIORÓW I INNYCH OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM W KOŁUDZIE WIELKIEJ	Projekt: 11. Dostosowanie infrastruktury aktywizacji społecznej dla potrzeb seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez doposażenie świetlicy wiejskiej oraz przebudowę drogi do świetlicy w Kołudzie Wielkiej Projekt: 12. Przystosowanie, wyposażenie i adaptacja obiektów do realizacji projektu „Aktywny Senior w Kołudzie Wielkiej”	W

* M- Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1;

W – Podobszar wiejski – obszar zamieszkały sołectwa Kołuda Wielka.

Źródło: opracowanie własne na podstawie fiszek zgłoszonych projektów.

Należy podkreślić, że w przypadku poszczególnych kierunków działań rewitalizacyjnych występuje efekt synergii. Dla przykładu, realizacja programów wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz seniorów jest zintegrowana z przebudową i dostosowaniem Centrum Żeglarstwa, Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej oraz innych obiektów (świetlic w Kołudzie

Wielkiej i Janikowie, terenów klubu sportowego w Kołudzie Wielkiej). Zmodernizowana infrastruktura umożliwi zwiększenie włączenia mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez przewidziane projekty. Jednak obiekty te będą wykorzystywane także w wielu różnych innych przedsięwzięciach realizowanych przez lokalne organizacje pozarządowe m. in. Klub Żeglarski, kluby sportowe, organizacje osób starszych, stowarzyszenia, koło PZW, koło gospodyń wiejskich itp. W związku z tym zasięg oddziaływania będzie większy aniżeli grupa docelowa zdiagnozowana w programie rewitalizacji. Poza tym, zmodernizowana infrastruktura spowoduje wzrost aktywności już istniejących oraz powstanie nowych organizacji trzeciego sektora oraz podniesie estetykę przestrzeni i jakość życia mieszkańców.

Efekty oraz wskaźniki procesu rewitalizacji

Przyjęto, że niniejszy Program przyczyni się do osiągnięcia następujących efektów według rozdziału 4 *Cele i oczekiwane efekty procesów rewitalizacji w regionie* dokumentu *Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020*):

- wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne;
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Efekty te są bardzo pożądane ze względu na fakt, iż w obszarze rewitalizacji występuje wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym oraz wysoki udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Realizacja projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ukierunkowana jest na włączenie społeczne tych osób, poprawę stopnia integracji społecznej, wzrost uczestnictwa i zaangażowania w działalność społeczno-gospodarczą oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Rewitalizację w sołectwie Kołuda Wielka (obszary wiejskie) zamierza się przeprowadzić zgodnie z celem D, określonym w rozdziale 6.4.2 „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, to znaczy: „zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej”. Do pomiaru stopnia realizacji wspomnianego efektu będą wykorzystane takie wskaźniki jak: spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej, liczba osób w wieku poprodukcyjnym uczestniczących w zajęciach aktywizujących.

Zdecydowano się na określenie następujących wskaźników realizacji celów służących ocenie efektywności programu rewitalizacji miasta i gminy Janikowo do roku 2023:

A. Cel 1: ZWIĘKSZENIE WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

– wskaźniki:

- 1) liczba osób w wieku poprodukcyjnym uczestniczących w zajęciach aktywizujących – przyjęto, że liczba ta wyniesie minimum: w obszarze miejskim: 150, w obszarze wiejskim: 70.
- 2) spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w porównaniu do roku 2016 o 5 w podobszarze miejskim i 6 w podobszarze wiejskim.
- 3) liczba dzieci i młodzieży do lat 17 z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w zajęciach aktywizujących – przyjęto, że liczba ta wyniesie minimum: w obszarze miejskim: 50.

B. Cel 2: DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY DO REALIZACJI PROGRAMÓW NA RZECZ WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – wskaźniki:

- 1) liczba obiektów na podobszarze miejskim poddanych dostosowaniu na cele aktywizacji społecznej – przyjęto, że liczba ta wyniesie: 3.
- 2) liczba obiektów na podobszarze wiejskim poddanych dostosowaniu na cele włączenia społecznego osób starszych - przyjęto, że liczba ta wyniesie 1.

Ponadto, określono skwantyfikowane wskaźniki dla poszczególnych projektów rewitalizacyjnych i przypisano im wartości docelowe (zob. tab. 17).

Tabela 17. Zestaw wskaźników dla celów rewitalizacji

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Uwagi
Wskaźniki produktu			
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby]	0	280 (podobszar miejski) 110 (podobszar wiejski)	wskaźnik RPO/LSR
Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich	0	3 (podobszar miejski)	
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	3 (podobszar miejski) 5 (podobszar wiejski)	Wskaźnik RPO/ LSR
Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej	0	1 (podobszar miejski)	wskaźnik PROW

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	0	2 (podobszar wiejski)	
Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami	0	1 (podobszar wiejski)	
Długość przebudowanych dróg gminnych	0	0,19 km (podobszar wiejski)	Wskaźnik RPO/ LSR
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0	0,9 ha (podobszar wiejski)	
Wskaźniki rezultatu			
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	0	220 (podobszar miejski) w tym dzieci do lat 17 (70) 66 (podobszar wiejski)	wskaźnik rezultatu bezpośredniego RPO, wskaźnik LSR
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	0	8 (podobszar miejski) 7 (podobszar wiejski)	
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	0	5 (podobszar miejski) 6 (podobszar wiejski)	
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	0	9 (podobszar wiejski)	wskaźnik rezultatu bezpośredniego RPO
Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich	0	750 (podobszar miejski)	
Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach	0	750 (podobszar miejski)	
Liczba osób korzystających ze wspartych usług/infrastruktury	0	250 (podobszar miejski)	wskaźnik rezultatu bezpośredniego PROW
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	0	420 (podobszar wiejski)	wskaźnik rezultatu bezpośredniego RPO, wskaźnik LSR
Liczba osób korzystających z przebudowanej infrastruktury	0	420 (podobszar wiejski)	wskaźnik autorski

Źródło: opracowanie własne.

9. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

9.1. Uwagi wprowadzające

Zgodnie z *Zasadami programowania...* projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny stanowić realną szansę naprawy sytuacji kryzysowej, a co najmniej ograniczenie jej w stopniu gwarantującym zahamowanie regresu i odwrócenie trendu w danej dziedzinie. Tym samym należy **ustalić hierarchię potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych, a następnie zaplanować projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w ramach kierunków działań, służące osiągnięciu zaplanowanych celów rewitalizacji.** Lista przedsięwzięć powinna zawierać:

- a) główne (podstawowe) projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne - projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie rozwiąże się zdiagnozowanych sytuacji problemowych;
- b) uzupełniające (pozostałe) przedsięwzięcia rewitalizacyjne - charakterystyka (zbiorczy opis) pozostałych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. W opisie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy wskazać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji. W grupie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy wskazać te, które identyfikuje się jako potrzebne do osiągnięcia określonych efektów, jednak na etapie opracowywania Programu nie jest możliwe wskazanie, kto będzie realizował dane zadanie, w jakim terminie itp. (przedsięwzięcia te można jedynie zidentyfikować podając rodzaj potrzebnych działań bez dodatkowych informacji).

Powyżej określono już podstawowe cele i kierunki działań dla obu podobszarów rewitalizacji (miejskiego i wiejskiego) oraz wskazano, które z zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych przyczynią się do ich osiągnięcia. Poniżej zamieszczone listy zawierają usystematyzowane informacje na temat planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji projektów. Niektóre projekty są zróżnicowane pod względem typu podejmowanych w ich ramach działań i służą osiągnięciu rezultatów w kilku celach i/lub kierunkach. Tabele prezentują projekty w podziale na podobszary i przyjęte cele.

9.2. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Listę planowanych **GŁÓWNYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH** przedstawia tab. 18, zaś planowanych **UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH** tab. 19. W tab. 18 wskazano wartości wskaźników tylko w odniesieniu do mieszkańców OR.

Tabela 18. Lista planowanych głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu S-społeczny G-gospodarczy PF-przestrzennie-funkcjonalny T-techniczny	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji: 1. ZWIĘKSZENIE WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM									
Kierunek działań: 1. REALIZACJA PROGRAMU AKTYWIZACJI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY Z RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM									
Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	1. Zajęcia aktywizacyjne dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w Centrum żeglarstwa i sportów wodnych w Janikowie	S	Gmina Janikowo w partnerstwie z Klubem Żeglarskim Kormoran oraz Kołem Polskiego Związku Wędkarskiego w Janikowie	By zapewnić możliwość realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie dostosowania i doposażenia infrastruktury, tj. modernizacja obiektu Centrum żeglarstwa i sportów wodnych w Janikowie przewidziana w ramach projektu nr 10. Celem projektu jest realizacja programu aktywizacji społecznej dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym w szczególności dzieci i młodzieży do lat 17, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny ew. innych osób niepełnoletnich z rodzin uzależnionych od pomocy społecznej itp.). Zakres rzeczowy projektu obejmuje zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych (także w okresie	Centrum żeglarstwa i sportów wodnych w Janikowie (dostosowana i doposażona do prowadzenia zajęć przystań żeglarska na terenach OSiR)	200 000	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby]: 60 Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 30 Liczba dzieci i młodzieży do lat 17 z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w zajęciach aktywizujących na obszarze	Ewidencja projektodawcy Listy obecności na zajęciach i szkoleniach

					wakacyjnym), co przyczyni się do aktywnego i pożytecznego (a przy tym atrakcyjnego) zagospodarowania czasu wolnego służącego kreowaniu przedsiębiorczych i prospołecznych postaw opartych na ideach sportowych i zapewnieniu bezpieczeństwa na wodzie (nabycie nowych umiejętności i ich doskonalenie, współzawodnictwo sportowe i ambicja, koleżeństwo i bezinteresowna pomoc, zdrowy tryb życia, dbałość o użytkowany sprzęt i infrastrukturę). Celem jest wskazanie młodzieży potrzeby i możliwości wyrwania się ze środowiska dziedziczenia ubóstwa, uzależnienia od świadczeń społecznych czy nawet patologii. Oprócz zagospodarowania czasu wolnego uczestnicy szkoleń nabędą nowe kompetencje społeczne i pośrednio nawet gospodarcze (poprzez uczestnictwo w życiu środowiska żeglarskiego), co umożliwi młodzieży w przyszłości poszukiwanie możliwości kariery zawodowej lub dodatkowych źródeł dochodów (branża edukacyjna i żeglarska). Szczegółowy zakres projektu obejmie szkolenia teoretyczne i zajęcia praktyczne z instruktorem z żeglarstwa, ratownictwa, podstaw skutnictwa, historii i		miejskim: 30	
--	--	--	--	--	---	--	---------------------	--

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

					tradycji żeglarskiej oraz innych dyscyplin - sportów wodnych, Szkolenie zapewni uzyskanie patentów żeglarskich PŻŻ. Dla dzieci młodszych zorganizowana zostanie szkoła i klubik żeglarski. W ramach działań przygotowawczych. Przewidziano także uzyskanie przez kadrę Centrum niezbędnych uprawnień do pracy z dziećmi i młodzieżą w różnych grupach wiekowych (np. animatorów aktywności lokalnej, animatora sportu, ratownika, instruktora żeglarstwa i sportów wodnych, skutnictwa itp.). Ponadto, Koło PZW w Janikowie zorganizuje dla dzieci i młodzieży szkolenia z zakresu zrównoważonego gospodarowania zasobami jeziora oraz podjęcie działania na rzecz promocji wędkarstwa, co również promować będzie prospołeczne postawy (np. dbałość o otoczenie i ochrona środowiska).				
Podobszar Miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	2. Zajęcia aktywizacyjne dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w Centrum Aktywizacji	S	Gmina Janikowo w partnerstwie z NGO skupionymi w ramach Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej	By zapewnić możliwość realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie dostosowania i doposażenia infrastruktury, tj. modernizacja obiektu Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie przewidziana w ramach projektu nr 11. Dzięki przeprowadzeniu ww. projektu infrastrukturalnego w dwóch w przystosowanych do potrzeb prowadzenia działań z	Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie (dostosowane i doposażone do prowadzenia zajęć budynki zaplecza	100.000	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby]: 30 Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:	Ewidencja projektodawcy Listy obecności na zajęciach

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

		Spółeczno-Gospodarczej w Janikowie		j w Janikowie	zakresu aktywizacji społ. - gosp. budynkach zlokalizowanych na terenie OSiR podejmie swą działalność Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie, które stanowić będzie siedzibę, miejsce prowadzenia działalności oraz platformę współpracy i wsparcia dla lokalnych organizacji pozarządowych, w tym m. in. klubów sportowych prowadzących zajęcia aktywizacyjne (np. KS Unia Janikowo i klub warcibowy SENET Janikowo). Celem projektu jest realizacja programu aktywizacji społecznej dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym w szczególności dzieci i młodzieży do lat 17, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny ew. innych osób niepełnoletnich z rodzin uzależnionych od pomocy społecznej itp.). Zakres rzeczowy projektu obejmuje zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych (także w okresie wakacyjnym), co przyczyni się do aktywnego i pożytecznego (a przy tym atrakcyjnego) zagospodarowania czasu wolnego służącego kreowaniu przedsiębiorczych i prospołecznych postaw opartych na ideach sportowych (zob. wyżej). Celem jest wskazanie	stadionu miejskiego na terenach OSiR)		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 20 Liczba dzieci i młodzieży do lat 17 z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w zajęciach aktywizujących na obszarze miejskim: 20	
--	--	------------------------------------	--	---------------	--	---------------------------------------	--	---	--

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

					młodzieży potrzeby i możliwości wyrwania się ze środowiska dziedziczenia ubóstwa, uzależnienia od świadczeń społecznych czy nawet patologii. Szczegółowy zakres działań zrealizowanych w partnerstwie z klubami sportowymi obejmie następujące zajęcia: - szkoła piłkarska; - szkoła warsztatów 100-półowych - sekcja łyżwiarska na sztucznym lodowisku.				
Kierunek działań: 2. REALIZACJA PROGRAMU AKTYWIZACJI DOROSŁYCH O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ									
Podob szar miejski Janiko wa – jednos tka strukt ury miejski ej nr 1	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	3. Zajęcia aktywizacyjne dla dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym w Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie	S	Gmina Janikowo w partnerstwie z NGO skupionymi w ramach Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie oraz MGOPS i PUP Inowrocław	By zapewnić możliwość realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie dostosowania i doposażenia infrastruktury, tj. modernizacja obiektu Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie przewidziana w ramach projektu nr 11. Celem niniejszego projektu jest umożliwienie aktywnego włączenia społ. a także zdobycie nowych umiejętności przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (w szczególności uzależnione od pomocy społecznej). Nastąpi to poprzez realizację zindywidualizowanych i kompleksowych działań i wykorzystanie różnorodnych instrumentów aktywizacji społecznej i zawodowej. Będą one realizowane z udziałem instytucji publicznych oraz w partnerstwie z NGO i obejmą m. in.: - kursy zawodowe dla opiekunów osób niesamodzielnych; - doradztwo zawodowe oraz ocena kompetencji; - klub pracy obejmujący spotkania z	Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie (dostosowane i doposażone do prowadzenia zajęć budynki zaplecza stadionu miejskiego na terenach OSiR)	60.000	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 20 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 8 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 4	Ewidencja projektodawcy Listy obecności na zajęciach

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

					pracodawcami.			
Podob szar miejski Janiko wa – jednos tka strukt ury miejski ej nr 1	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	4. Projekt „Kujawska Szkoła Liderów Aktywności Lokalnej” (LAL)	S		Projekt „Kujawska Szkoła Liderów Aktywności Lokalnej” (LAL) realizowany przez Stowarzyszenie Inicjatywne OKULAR pod patronatem Gminy Janikowo ma na celu poprawę sytuacji 16 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społ. zamieszkujących gminę Janikowo tj. obszar LSR Czarnoziem na Soli (CNS) oraz 16 osób z ich otoczenia. Motywem przewodnim projektu uczyniono hortiterapię, kulturę działkowców oraz szeroko rozumiane formy aktywności, w tym również związanej ze spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz wykorzystanie zasobów naturalnych (miód, rośliny i kwiaty, warzywa i przyprawy, elementy wyposażenia działek i balkonów itp.). W ramach projektu kształtowane będą postawy przedsiębiorcze, umiejętności zarządzania, wiedza o wolontariacie oraz działaniach na rzecz wspierania OW w procesie włączenia społecznego – realizacja tematycznych warsztatów grupowych. Projekt zakłada wyposażenie uczestników w praktyczne umiejętności przydatne przy organizowaniu społeczności lokalnej wokół inicjatyw na rzecz wspólnego dobra (rękodzieło, kulinaria, animacja czasu wolnego)-społecznego – realizacja tematycznych warsztatów grupowych oraz podniesienie poziomu aktywności społecznej i obywatelskiej, samodzielności, zaradności życiowej poprzez wsparcie psychologa oraz indywidualne i grupowe spotkania z animatorem.			

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Podob szar miejski Janikowa – jednosc struktury miejskiej nr 1	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym								
Podob szar wiejski Kołuda Wielka	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	4. Wykorzystanie dziedzictwa Kujaw i Pomorza na rzecz włączenia społecznego w Kołudzie Wielkiej	S	Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka w partnerstwie z Fundacją Hodowców Polskiej Białej Gęsi i Gminą Janikowo	Dzięki przeprowadzeniu projektu nr 13 zapewnione zostaną warunki do przeprowadzenia niniejszego projektu w świetlicy wiejskiej w Kołudzie Wielkiej. Celem niniejszego projektu jest umożliwienie aktywnego włączenia społ. a także zdobycie nowych umiejętności przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (w szczególności osoby uzależnione od pomocy społecznej). Nastąpi to poprzez działania związane z szeroką informacją, edukacją i szkoleniem praktycznym w ramach następujących modułów: 1) Gęś kołudzka na Kujawach i Pomorzu – od zagrody do stołu , dotyczący. przyzagrodowego chowu gęsi, wartości kulinarnej i odżywczej mięsa oraz tłuszczu gęsi białych kołudzkich, jak również możliwości pozyskania i wykorzystania poubojowego pierza i puchu (zorganizowana zostanie ścieżka edukacyjno-kulinarna mająca na celu zapoznanie uczestników z warunkami utrzymania i żywienia gęsi), działania obejmą warsztaty dot. chowu gęsi, przetwórstwa mięsa i pierza oraz puchu, jak zdobnictwo, rękodzieło,	Kołuda Wielka (dostosowana i doposażona do prowadzenia zajęć świetlicy wiejskiej)	116 000	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 30 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 20 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 2 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Ewidencja projektodawcy Listy obecności

					wytwarzanie kołder itd.); 2) Kołudzkie sery i jagnięcina na kujawskich stołach i nizinach, który obejmie działania związane z promocją serów owczych i jagnięciny jako produktów pozyskiwanych od owiec w Zakładzie Doświadczalnym i stanowiących produkty lokalne. Sery owcze zarejestrowane są w Regionalnej Sieci „Dziedzictwo Kulinarne Kujawy i Pomorze”). Działania projektowe obejmą szeroko pojętą edukację, m. in. poprzez warsztaty przetwórstwa jagnięciny, pokazy wytwarzania serów z mleka owczego w zakładowej serowni oraz degustacje, prezentacje wyników badań naukowych nad jakością produktów i ich wartością odżywczą. Moduł stworzy podstawy do uzyskiwania większych dochodów z przyzagrodowej produkcji zwierzęcej w połączeniu z przetwórstwem i sprzedażą bezpośrednią); 3) Skarby pamięci, którego celem jest integracja seniorów i młodego pokolenia (młodzież szkolna), co nastąpi poprzez wspólne przeprowadzenie działań z zakresu poznania historii wsi na podstawie analizy różnych źródeł (zebranie wspomnień członków rodzin i sąsiadów, starych fotografii itp.). Dodatkowo, rozpoznane zostaną dzieje gospodarstwa rolnego obecnego Zootechnicznego Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki. Po zakończeniu etapu gromadzenia informacji planowane jest utworzenie ekspozycji prezentującej osiągnięte efekty, a jednocześnie będącej inspiracją do zbierania komentarzy, sprostowań i rozszerzenia zasobu posiadanych			społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 2	
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

					materiałów. Przewidywane jest wsparcie projektu przez uczestnictwo historyka – opiekuna i moderatora działań pomagającego w poszukiwaniu i interpretacji gromadzonych materiałów.				
Podob szar wiejski - Kołuda Wielka	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	5. Kursy przygotowania zawodowego w branży drobiarskiej	S	Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka w partnerstwie z Gminą Janikowo i PUP Inowrocław	Dzięki przeprowadzeniu projektu nr 11 zapewnione zostaną warunki do przeprowadzenia niniejszego projektu w świetlicy wiejskiej w Kołudzie Wielkiej. Celem niniejszego projektu jest umożliwienie aktywnego włączenia społ. a także powrót na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w szczególności osób uzależnionych od pomocy społecznej). Nastąpi to poprzez zapewnienie możliwości zdobycia kwalifikacji niezbędnych do podjęcia pracy w branży drobiarskiej, w szczególności dzięki zajęciom i kursom z zakresu: - automatyzacji procesów produkcyjnych; - obsługi sterowników aparatów wylęgowych; - technologii produkcji i przetwórstwa drobiu.	Kołuda Wielka (dostosowana i doposażona do prowadzenia zajęć świetlicy wiejskiej)	149 554,40	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 20 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 18 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu: 19 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 8	Ewidencja projektodawcy Listy obecności
Kierunek działań: 3. REALIZACJA PROGRAMU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ SENIORÓW									
Podob szar miejski Janikowa – jednosciska strukt	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	6. Aktywizacja i integracja społeczna seniorów na terenie ogrodu działkowego	S	Gmina Janikowo w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Ogrodowym „Stokrotka”	Projekt realizowany będzie w zmodernizowanej w ramach środków PROW (projekt nr 10) ogólnodostępnej świetlicy na terenie ogródków działkowych Stow. Ogrodowego „Stokrotka” w Janikowie. Objęcie działania	miasto Janikowo - teren ogródków działkowych „Stokrotka”	58 000,00	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 150	Ewidencja projektodawcy Listy obecności

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

ury miejski ej nr 1		„Stokrotka” w Janikowie			integracyjne i aktywizacyjne dla seniorów, jak np. zajęcia sportowo-rekreacyjne z trenerem. Do innych sposobów aktywizacji należeć będą organizacja imprez integracyjnych i okolicznościowych prelekcji popularyzujących aktywność społeczną i zdrowy tryb życia.			Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 150	
Podob szar wiejski - Kołuda Wielka	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	7 Aktywny senior w Kołudzie Wielkiej	S	Gmina Janikowo w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Sympatyków Kołudy Wielkiej „Gąska”	Dzięki przeprowadzeniu projektu nr 12 zapewnione zostaną warunki do przeprowadzenia niniejszego projektu przystosowanych, wyposażonych i zaadaptowanych obiektach klubu sportowego w Kołudzie Wielkiej. Celem niniejszego projektu są działania integracyjne i aktywizacyjne dla seniorów z tej miejscowości. W szczególności oferowane zajęcia dotyczyć będą: - aktywnego spędzania czasu poza domem, bez telewizora (m. in. zajęcia sportowo-rekreacyjne z trenerem – 20 h); - 120 h zajęć animacyjnych. Do innych sposobów aktywizacji należeć będą organizacja imprez integracyjnych i	Kołuda Wielka (obiekty klubu sportowego wraz z otaczającym go terenem)	58 000	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 16 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna: 14	Ewidencja projektodawcy Listy obecności

					okolicznościowych prelekcji popularyzujących aktywność społeczną i zdrowy tryb życia, jak: festyn ekologiczny, festyn patriotyczny, np. z okazji powstania Polskiego Państwa Podziemnego oraz integracyjny (celebrowanie tradycji i świąt, np. wspólne kolędowanie). Zaoferowane zostaną także warsztaty grupowe z psychologiem (10 h) oraz usługi asystenta rodziny (indywidualne 40 h, tj. ok. 3 na osobę).				
Cel rewitalizacji: 2. DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY DO REALIZACJI PROGRAMÓW NA RZECZ WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM									
Kierunek działań: 1. POPRAWA WARUNKÓW TECHNICZNYCH I FUNKCJONALNYCH OBIEKTÓW AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE JANIKOWO									

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Podob szar miejski Janiko wa – jednos tka strukt ury miejski ej nr 1	Działania infrastrukturalne w ramach projektów zintegrowanych	8. Dostosowanie zaplecza Centrum żeglarstwa i sportów wodnych w Janikowie do potrzeb realizacji Programu aktywizacji dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym	PF, T	Gmina Janikowo w partnerstwie z Klubem Żeglarskim Kormoran w Janikowie	Projekt polega na modernizacji przystani żeglarskiej w mieście Janikowo. Celem projektu jest zapewnienie obiektu umożliwiającego realizację Programu aktywizacji dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym obejmującego prowadzenie szkoleń i zajęć praktycznych z żeglarstwa, wędkarstwa, ratownictwa, podstaw szkutnictwa, historii, tradycji żeglarskiej oraz innych dyscyplin sportów wodnych (zob. proj. nr 1). Istniejące zaplecze techniczne przystani pochodzi z lat 1980-tych. Stanica żeglarska wymaga modernizacji i przystosowania do nowych funkcji, przykładowo w obiekcie brakuje zaplecza sanitarnego. Szczegółowe działania projektowe obejmą przebudowę i doposażenie obiektu, który spełni zarówno wymogi wynikające z prawa budowlanego itp., jak i zostanie dostosowany do potrzeb i zapewnienia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.	Centrum żeglarstwa i sportów wodnych w Janikowie (przystań żeglarska na terenach OSiR)	950 000	Wskaźniki produktu: Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich: 1 Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 500 (w tym z OR: min. 200) Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 500 (w tym z OR: min.200)	Protokół odbioru robót budowlanych Ewidencja projektodawcy
---	---	--	-------	--	--	--	---------	--	--

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Podob- szar miejski Janiko- wa – jednos- tka strukt- ury miejski ej nr 1	Działania infrastruktur- alne w ramach projektów zintegrowan- ych	9. Przebudowa zaplecza Centrum Aktywizacji Społeczno- Gospodarczej na rzecz umożliwienia realizacji programów społecznych przez NGO	PF, T	Gmina Janikowo	Podstawowym celem projektu jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury dla planowanych projektów skierowanych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym. Oba projekty (zob. proj. nr 2 i 3) realizowane będą przez NGO ulokowane w Centrum w ramach ich działalności statutowej i przy współudziale podmiotów publicznych. W celu umożliwienia realizacji projektów miękkich konieczne jest podjęcie działań	Centrum Aktywizacji Społeczno- Gospodarczej w Janikowie (budynki zaplecza stadionu miejskiego na terenach OSiR)	1 500 000	Wskaźniki produktu: Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich: 2 Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 2 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób korzystających z wybudowanych/	Protokół odbioru robót budowlanych Ewidencja projektodawcy

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

					dostosowawczych (przebudowa oraz doposażenie) tak, by została zapewniona: - sala szkoleniowa; - pomieszczenia stanowiące siedziby NGO, - zaplecze sanitarno-socjalne (w tym szatnie). Uzasadnienie realizacji projektu wynika ze złego stanu technicznego budynków, niespełnienia norm prawa budowlanego dla obiektów publicznych w związku z nowymi funkcjami oraz braku ich wyposażenia. Na terenie OSIR są dwa budynki z 1980 r. wzniesione jako zaplecze olimpiady LZS, które po wybudowaniu hali sportowej utraciły pierwotne przeznaczenie szatni i sal sportowych. Zakres niezbędnych prac obejmie remont z wymianą instalacji dla poprawy funkcjonalności i dostosowania do obecnie obowiązujących wymogów w tym dostępności dla niepełnosprawnych. Niezbędna będzie przebudowa ścian i okien ze względu na duże straty		wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 250 (w tym z OR: min. 80) Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 250 (w tym z OR: min. 80)	
--	--	--	--	--	---	--	---	--

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

					energetyczne. Adaptacja otoczenia do nowych funkcji pozwoli na prowadzenie zajęć plenerowych (planowane są bowiem zajęcia sportowe i aktywizacyjne dla dzieci i młodzieży). Uwaga: dodatkowym efektem wynikającym z zapewnienia infrastruktury dostosowanej do ulokowania aktywności stowarzyszeń w ramach powołanego przez Gminę Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej będzie zacieśnienie współpracy pomiędzy NGO mające w nim siedziby, co zaowocuje stworzeniem bogatszej oferty aktywizacji społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.				
Podobszar Miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	Działania infrastrukturalne w ramach projektów zintegrowanych	10. Przebudowa ogólnodostępnej świetlicy na terenie ogródków działkowych Stowarzyszenia Ogrodowego „Stokrotka” w Janikowie	PF, T	Gmina Janikowo w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Ogrodowym „Stokrotka”	Celem projektu zapewnienie infrastruktury niezbędnej dla zapewnienia realizacji integracji i aktywizacji oraz wypoczynku seniorów i osób niepełnosprawnych (zob. proj. nr 6). Zakres prac obejmuje przebudowę i modernizację świetlicy – pomieszczeń socjalnych (m. in. przebudowa budynku dla potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie korzystania z sanitariatów, pomieszczenia kuchennego oraz salki), wykonanie ocieplenia i pokrycia dachu, wymianę	miasto Janikowo - teren ogródków działkowych „Stokrotka”	116 870,05	Wskaźnik produktu Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej: 1 Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: Liczba osób korzystających ze wspartych usług/infrastruktury: 250	Protokół odbioru robót budowlanych Ewidencja projektodawcy

					instalacji elektrycznej oraz modernizację ogrzewania.				
Kierunek działań: 2. POPRAWA DOSTĘPU I WYPOSAŻENIA INFRASTRUKTURY DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB SENIORÓW I INNYCH OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM W KOŁUDZIE WIELKIEJ									
Podob szar wiejski - Kołuda Wielka	Działania infrastrukturalne w ramach projektów zintegrowanych	11. Dostosowanie infrastruktury aktywizacji społecznej dla potrzeb seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez doposażenie świetlicy wiejskiej oraz przebudowę drogi do świetlicy w Kołudzie Wielkiej	PF, T	Gmina Janikowo	W miejscowości Kołuda Wielka funkcjonuje świetlica wiejska. Jej stan techniczny jest dobry, jednak brak wyposażenia znacząco uniemożliwia prowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej, w szczególności dla lokalnych seniorów i innych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Potrzeby obejmują w szczególności: modernizację i doposażenie zaplecza sanitarnego do przeprowadzenia planowanych zajęć i potrzeb seniorów, wśród których często są osoby z ograniczeniami ruchowymi. Nastąpi także niezbędna dla zapewnienia bezpiecznego dostępu do obiektu świetlicy przebudowa chodników i odcinka jezdni (dostosowanie nawierzchni chodników i ulicy do potrzeb pieszych, w szczególności seniorów, a także niepełnosprawnych, utworzenie przejścia dla	Kołuda Wielka – świetlica wiejska wraz z drogą dostępu	487 086,25	Wskaźniki produktu: Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: 2 Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami: 1 Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,9 ha Długość przebudowanych dróg gminnych: 0,19 km Długość przebudowanych chodników: 0,38 Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób korzystających	Protokół odbioru robót budowlanych Ewidencja projektodawcy

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

					pieszych (wraz z ich oznaczeniem). Przedmiotem projektu są prace polegające na doposażeniu sanitariatów świetlicy wiejskiej oraz przebudowa niezbędnej infrastruktury drogowej w m. Kołuda Wielka.			ze zrewitalizowanych obszarów: 420 Liczba osób korzystających z przebudowanej infrastruktury: 420	
Podob szar wiejski - Kołuda Wielka	Działania infrastrukturalne w ramach projektów zintegrowanych	12. Przystosowanie, wyposażenie i adaptacja obiektów do realizacji projektu „Aktywny Senior w Kołudzie Wielkiej”	PF, T	Gmina Janikowo	W miejscowości Kołuda Wielka, pomimo funkcjonowania świetlicy wiejskiej, nie ma możliwości prowadzenia zajęć ruchowych, w tym szczególnie adresowanych do seniorów. Są to działania ważne ze względu na niską sprawność ruchową i zagrożenie chorobami cywilizacyjnymi, co wpływa na wykluczenie społ. tej grupy. Zlokalizowane są tu obiekty wykorzystywane przez klub sportowy, m. in. budynek dawnej chlewni wykorzystywany jako zaplecze (magazyn, prowizoryczna szatnia) przy którym jest niezagospodarowany teren, który po doposażeniu w rzędzenia rehabilitacyjne miałby służyć rekreacji i usprawnieniu ruchowemu seniorów, ich aktywizacji jako osób zagrożonych wykluczeniem społ. Projekt polegałby na adaptacji i wyposażeniu budynku szczególnie w zakresie dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, zagospodarowaniu terenu poprzez niwelację i wykonanie ogrodzenia, a w wyniku jego realizacji powstałaby następująca infrastruktura (obiekty): 1) siłownia plenerowa (montaż sprzętu rehabilitacyjnego – 4 zestawy z podłożem bezpiecznym); 2) chodniki i ławki oraz urządzony plac do gier i zajęć grupowych,	Kołuda Wielka – obiekty klubu sportowego wraz z otaczającym go terenem	780 000	Wskaźniki produktu: Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: 1 Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami: 1 Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 4 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 1,1 ha Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 120	Protokół odbioru robót budowlanych Ewidencja projektodawcy

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

					3) boisko/kort dostosowane do prowadzenia zajęć tenisa ziemnego (wraz z zakupem sprzętu); 4) wykonanie przestawnej trybuny dla publiczności w czasie imprez plenerowych i zawodów.			Liczba osób korzystających z przebudowanej infrastruktury: 80	
--	--	--	--	--	---	--	--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie fiszek projektów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie fiszek projektów.

Tabela 19. Lista planowanych uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne
1	2	3	4
Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	Cel rewitalizacji: 1. ZWIĘKSZENIE WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM		
	Kierunek działań: 1. REALIZACJA PROGRAMU AKTYWIZACJI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY Z RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM		
	Kierunek działań: 2. REALIZACJA PROGRAMU AKTYWIZACJI DOROSŁYCH O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ		
	Kierunek działań: 3. REALIZACJA PROGRAMU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ SENIORÓW		
	1	S	Realizacja przez Środowiskowy Dom Samopomocy programu profilaktyki uzależnień „Razem łatwiej”. Zapobieganie problemom związanym z uzależnieniami osób wykluczonych społecznie, osób z niepełnosprawnością intelektualną. Integracja tych osób ze społecznością lokalną, nauka pozytywnego myślenia, właściwego reagowania i radzenia sobie z problemami
	2	S	Zajęcia dla dzieci ze świetlicy środowiskowej (wśród działań: integracja międzypokoleniowa, organizacja spotkań, pikników i turnieju międzypokoleniowego; współpraca z Dziennym Domem Senior+.; działania integracyjne dla mieszkańców – część działań będzie mieć miejsce na obszarze rewitalizacji)
	3	S	Projekt „Kujawska Szkoła Liderów Aktywności Lokalnej” (LAL) realizowany przez Stowarzyszenie Inicjatywne OKULAR pod patronatem Gminy Janikowo ma na celu poprawę sytuacji 16 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społ. zamieszkujących gminę Janikowo tj. obszar LSR Czarnoziem na Soli (CNS) oraz 16 osób z ich otoczenia. Motywem przewodnim projektu uczyniono hortiterapię, kulturę działkowców oraz szeroko rozumiane formy aktywności, w tym również związanej ze spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz wykorzystanie zasobów naturalnych (miód, rośliny i kwiaty, warzywa i przyprawy, elementy wyposażenia działek i balkonów itp.). W ramach projektu kształtowane będą postawy przedsiębiorcze, umiejętności zarządzania, wiedza o wolontariacie oraz działaniach na rzecz wspierania OW w procesie włączenia społecznego – realizacja tematycznych warsztatów grupowych. Projekt zakłada wyposażenie uczestników w praktyczne umiejętności przydatne przy organizowaniu społeczności lokalnej wokół inicjatyw na rzecz wspólnego dobra (rękodzieło, kulinaria, animacja czasu wolnego)- społecznego – realizacja tematycznych warsztatów grupowych oraz podniesienie poziomu aktywności społecznej i obywatelskiej, samodzielności, zaradności życiowej poprzez wsparcie psychologa oraz indywidualne i grupowe spotkania z animatorem.
	4	S	Celem głównym projektu „Lider w LOT” realizowanego przez Lokalną Organizację Turystyczną KUJAWY pod patronatem Gminy Janikowo jest poprawa sytuacji 15 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społ. zamieszkujących Gminę Janikowo tj.

			obszar LSR Czarnoziem na Soli (CNS) oraz 7 osób z ich otoczenia poprzez realizację projektu Lider w LOT (wzmacniającego aktywność osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób z ich otoczenia. Nastąpi to poprzez pracę z liderem-animatorem, który będzie gotowy do dalszej działalności także po zakończeniu realizacji projektu. Motywem przewodnim projektu uczyniono szeroko rozumiane formy aktywności związane z turystyką krajową, rekreacją (także spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu) oraz wykorzystaniem zasobów lokalnych (kulturowych, przyrodniczych itp.). W ramach projektu m. in. kształtowane będą postawy przedsiębiorcze, umiejętności zarządzania, wiedza o wolontariacie oraz działaniach na rzecz wspierania OW w procesie włączenia społecznego – realizacja tematycznych warsztatów grupowych.
Podobszar wiejski - Końda Wielka	Cel rewitalizacji: 2. DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY DO REALIZACJI PROGRAMÓW NA RZECZ WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM		
	Kierunek działań: 2. POPRAWA DOSTĘPU I WYPOSAŻENIA INFRASTRUKTURY DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB SENIORÓW I INNYCH OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM W KOŁUDZIE WIELKIEJ		
	5	PF, T	Inwestycje Instytutu Zootechniki PIB ZD Końda Wielka obejmujące budowę zakładu wylęgu gęsiąt wraz z nowoczesnym wyposażeniem technologicznym (budowy nowego gęśnika oraz modernizacji już istniejącego) oraz prace modernizacyjne i adaptacyjne części produkcyjno-socjalnej w owczarni i zakładzie produkcji owczych serów
	6	PF, T	Odbudowa sieci kanalizacji sanitarnej
	7	PF, T	Przebudowa boiska sportowego wraz z zapleczem socjalnym

Źródło: jak tab. 18.

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR

Komplementarność przestrzenna

W ramach rewitalizacji na terenie gminy Janikowo realizowane będą projekty na terenie 2 podobszarów rewitalizacji, a mianowicie: o charakterze miejskim (jednostka przestrzeni miejskiej nr 1) oraz wiejskim (część sołectwa Kołuda Wielka). Działania realizowane na tych obszarach jedynie w niewielkim stopniu (skoncentrowanie działań na dzieciach i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie miasta) będą się różniły charakterem, skalą i rodzajem planowanej interwencji, posłużą bowiem realizacji wspólnej wizji z zastrzeżeniem znaczącego oddziaływania obszaru miejskiego i podejmowanych tam przedsięwzięć na pozostały obszar. W szczególności działania o charakterze inwestycyjnym podejmowane na terenie miejskim oraz (w pewnym zakresie) wiejskim będą wobec siebie komplementarne (stworzą bazę dla osiągania tożsamych celów w podobny sposób, np. z zakresu aktywizacji społeczno-gospodarczej związanej z promocją sportu). Układ projektów realizowanych na poszczególnych podobszarach rewitalizacji (miasto/wieś) jest wzajemnie powiązany, gdyż realizowane projekty są oparte o podstawowe filary rozwojowe danej jednostki (Kołuda Wielka – gęsi, Janikowo – jednostka nr 1 – teren nadjeziorny), stanowiące jednocześnie jedne z najmocniejszych stron całej gminy (dziedzictwo Kujaw; sport i żeglarstwo). Pozwala to na realizację spójnej wizji nie tylko rewitalizacji obszaru koncentracji problemów społecznych, ale rozwoju. Niektóre z projektów realizowanych na obu podobszarach przewidują tożsame działania (np. z zakresu aktywizacji i integracji seniorów – ćwiczenia itp. czy aktywizacja zawodowa osób uzależnionych od pomocy społecznej), jednak to pozorne „zdublowanie” projektów ma swe uzasadnienie. Wynika ze specyfiki grup docelowych, dla których konieczność nawet niedalekiej podróży w celu wzięcia udziału w zajęciach stanowiłaby znaczące utrudnienie, a nawet czynnik uniemożliwiający uczestnictwo.

Wybrane do realizacji projekty są odpowiedzią na główne problemy zdiagnozowane dla obszaru rewitalizacji. Wszystkie główne przedsięwzięcia ujęte w Programie realizowane będą bezpośrednio na obszarze rewitalizacji i dotyczyć będą przede wszystkim jego mieszkańców. Nie wyklucza to jednak tego, że dzięki ich realizacji danych przedsięwzięć na obszarze rewitalizacji i dla jego mieszkańców, pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze gminy. Wynika to z m. in. z

faktu, że wiele z działań podejmowanych będzie w obiektach użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i pozostali mieszkańcy gminy czy turyści. Co więcej, wydaje się, że będą to działania na tyle atrakcyjne (promocja sportu, odwołanie do dziedzictwa Kujaw), iż mają potencjał zainteresowania szerokiego grona odbiorców. Dotyczy to nie tylko kwestii infrastrukturalnych, które stworzą bazę dla przeprowadzenia projektów miękkich w zakresie aktywizacji społeczno-gospodarczej. W wielu przypadkach miejsca te (szczególnie inwestycje na terenie miasta Janikowo) będą służyć nie tylko mieszkańcom obszaru rewitalizacji, lecz także pozostałego obszaru gminy, na terenie którego nie ma z reguły porównywalnych obiektów (np. Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej), ani nawet planów ich utworzenia (nie ma ekonomicznej potrzeby czy nawet możliwości zdublowania takiej infrastruktury w gminie). Efekt oddziaływania przestrzennego na pozostały teren gminy będą miały także projekty „miękkie” (np. poprzez tzw. dobre praktyki i kreowanie aktywnej postawy społecznej, aktywności fizycznej, czy kultywowanie lokalnych tradycji).

Zagadnieniem analizowanym w toku planowania działań rewitalizacyjnych była także kwestia ryzyka ich negatywnego oddziaływania na inne obszary. Nie odnaleziono argumentów przemawiających za tym, iż realizacja projektów rewitalizacyjnych spowodować może przenoszenie dotychczasowych problemów zdiagnozowanych dla obszaru rewitalizacji na inne tereny gminy.

Zachowana będzie również komplementarność przestrzenna planowanej interwencji w obrębie działań podejmowanych na terenie poszczególnych jednostek/sołectw, w szczególności z działaniami realizowanymi na tych terenach w poprzednich latach (zob. opis poniżej w punkcie komplementarność międzyokresowa). Wskazać można także na nieliczne przykłady projektów, które są planowane do realizacji poza obszarem rewitalizacji, ale mogą na niego oddziaływać, do najważniejszych zaliczyć należy:

1) projekt pt. „Przebudowa chodnika wzdłuż ulicy Przemysłowej na ciąg pieszo-rowerowy, w miejscowości Janikowo” (którego I etap polega na wybudowaniu ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych o długości 0,815 km i realizowany jest w ramach RLKS i dotyczy celu LSR 2.1.1 "Budowa lub przebudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na obszarze LSR do 2023 r."), a drugi na wybudowaniu dróg dla rowerów o długości 2,406 km (gdzie ze względu na szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych w wysokości 19, 372 tony równoważnika CO₂, finansowanie jest planowane w ramach Priorytetu 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych). Wpływ tego działania na osiągnięcie celów dot. grup docelowych na obszarze rewitalizacji (szczególnie w mieście Janikowo) należy określić jako wzrost standardu infrastruktury sprzyjający aktywności fizycznej mieszkańców, w

tym również aktywności seniorów i dzieci/młodzieży i innych osób uprawiających sport (pieszojeźdźnia rowerowa, może być wykorzystana także przez biegaczy i chodźców);

2) projekt pt. „Przebudowa ogólnodostępnej świetlicy wiejskiej w Odrzychowie wraz z infrastrukturą rekreacyjną”, który związany jest z miejscowością, w której działa Stowarzyszenie Przyjaciół Sołectwa Góry - prężnie działająca grupa gospodyń wystawiająca stoiska na imprezach plenerowych, prowadząca szkolenia i grupy samodoskonalenia. Pojawi się więc możliwość współpracy i wymiany doświadczeń środowiska seniorów, szczególnie dotyczy to Kołudy Wielkiej (obie miejscowości leżą w obrębie jednego obwodu szkolnego SP Ludzisko, stąd naturalne wspólne kontakty);

3) projekt pt. „Doświadczam, obserwuję, uczę się – jutro zbuduję lepszy świat” (złożony na konkurs Nr RPKP.10.02.02-IZ.00-04-113/17 dla Poddziałania 10.2.2. Kształcenia ogólne, Działania 10.2 Kształcenie ogólne i zawodowe w ramach Osi priorytetowej 10 Innowacyjna edukacja), który zakłada organizację dodatkowych zajęć pozalekcyjnych z: matematyki, informatyki, robotyki z elementami programowania, języka angielskiego i rosyjskiego oraz warsztatów z pedagogiem „Poznaj siebie- zawalcz o swoją przyszłość” dla uczniów Szkoły Podstawowej w Janikowie . W tym przypadku występuje zbieżność grupy docelowej (dzieci do lat 17 pochodzący ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym).

Komplementarność problemowa

Planowane działania są komplementarne problemowo (w części diagnostycznej wskazano szereg problemów, które są tożsame dla całego obszaru rewitalizacji), co oznacza kompleksowe spojrzenie na działania związane z rozwojem społeczno-gospodarczym - są one adresowane zarówno do ludności w wieku produkcyjnym, jak i młodzieży i seniorów, poszczególne interwencje nie znoszą się wzajemnie, lecz wzmacniają swe oddziaływanie (integracja międzypokoleniowa, kształtowanie wspólnych wzorców postaw – aktywność, poszanowanie dla tradycji, przekazywanie doświadczeń). Działania aktywizacyjne nie będą miały charakteru stricte gospodarczego, lecz społeczny - posłużą przełamywaniu niekorzystnych cech i postaw, braku aktywności czy marazmu dotyczącego nierzadko całej rodziny. Dlatego uznać należy, że planowane przedsięwzięcia dopełniają się bezpośrednio i pośrednio, umożliwiając długofalowe i szerokie oddziaływanie.

Należy podkreślić, że na terenie obu podobszarów rewitalizacji (tj. wyznaczonej jednostki nr 1 na terenie miasta Janikowo oraz na części sołectwa Kołuda Wielka) występuje także wspólny problem niedostosowania infrastruktury do zaplanowanych działań „miękkich”, dlatego niezbędna jest

realizacja tzw. projektów zintegrowanych. Przedsięwzięcia infrastrukturalne umożliwią efektywną realizację przedsięwzięć o charakterze aktywizacji społeczno-gospodarczej.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W realizacji Programu decydujące znaczenie zarówno organizacyjne, jak i koordynujące mieć będzie Urząd Miejski w Janikowie. Taki wybór operatora Programu i jego umiejscowienie w ramach struktur lokalnych oraz dotychczasowe doświadczenie, zapewni skuteczne zarządzanie Programem, przede wszystkim pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. W celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecana będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu jak najlepsze kompetencje, np. zadania społeczne będą realizowane przy współpracy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej czy Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu.

Powyższe spowodowane jest chęcią takiego zaprojektowania działań by zapewniona została ich wysoka efektywność. Jednak mimo znacznego zaangażowania podmiotów administracji publicznej w proces opracowania, ale też wdrażania Programu, zapewniona została i zostanie w przyszłości (na każdym z etapów) zasada partnerstwa. Tylko jednoczesne zaangażowanie szerokiego spektrum lokalnych interesariuszy (współpraca nie tylko jednostek publicznych, lecz także prywatnych, zarówno sektora gospodarczego, jak i pozarządowego) przynieść może spodziewane efekty. Ze względu na prospołeczny aspekt niniejszego Programu, aktywność sektora organizacji pozarządowych jest czynnikiem szczególnie sprzyjającym jego skutecznemu wdrożeniu, przewidziano więc w jego ramach szereg działań na rzecz rozwoju tego typu organizacji. W szczególności pozwolą one na poprawę ich zdolności do samodzielnego oraz partnerskiego realizowania projektów rewitalizacyjnych. Jest to niejako pewna tradycja w gminie, gdyż już uprzednio obowiązujący *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Janikowo na lata 2009-2013*¹² (dalej: LPR) podkreślał konieczność realizacji zasady *empowerment*, tj. zaangażowania i podniesienia rzeczywistej zdolności interesariuszy społecznych do wpływania na sprawy, które ich dotyczą i zwiększenia w ten sposób efektywności projektów.

W powyższym zakresie zauważyć należy, że szereg projektów rewitalizacyjnych zaplanowano do realizacji z przedstawicielami lokalnych organizacji pozarządowych (będą to m. in.: Klub Żeglarski

¹² [http://bip.janikowo.bipgmina.pl/wiadomosci/5266/wiadomosc/162397/lokalny_program_rewitalizacji_miasta_janikowo_na_lata_20092013].

Kormoran, Koło Polskiego Związku Wędkarskiego w Janikowie, Stowarzyszenie Ogrodowe „Stokrotka”, Stowarzyszenie Sympatyków Kołudy Wielkiej „Gąska”), czy podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą (Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka) czy podmiotami spoza gminy (Fundacja Hodowców Polskiej Białej Gęsi).

Komplementarność międzyokresowa

Działania planowane w ramach niniejszego Programu wpisują się w lokalną politykę rozwoju i będą w znacznej części kontynuacją przedsięwzięć zainicjowanych wcześniej lub/i uzupełnieniem już zrealizowanych. W szczególności pozwolą na to wnioski wyciągnięte z realizacji (do roku 2015) działań rewitalizacyjnych zaplanowanych w obowiązującym uprzednio LPR oraz z innych przedsięwzięć o zbliżonym charakterze realizowanych przez gminę w poprzedniej perspektywie finansowej UE.

Warto także odnotować, że bogate doświadczenie projektowe Urzędu Miejskiego w Janikowie oraz jednostek organizacyjnych gminy zostało wykorzystane przy opracowywaniu niniejszego Programu (wzięto pod uwagę również efekty dotychczasowych działań).

Tab. 20 zawiera opis najważniejszych projektów zrealizowanych na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego wyznaczonego obszaru rewitalizacji i jego najbliższego sąsiedztwa, których celem było osiągnięcie zbliżonych efektów i przygotowanie podwalin pod realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w niniejszym dokumencie¹³.

¹³ Więcej informacji znaleźć można na stronie internetowej [www.janikowo.com.pl] w zakładce „Realizowane inwestycje”.

Tabela 20. Wybrane przykłady projektów zrealizowanych przed 2016 r. zapewniających komplementarność międzyokresową niniejszego Programu

Tytuł projektu	Opis/cele projektu	Uwagi
Budowa wodnego parku zabaw w Janikowie	Park rozpoczął działalność 18 lipca 2015 r. i stał się wielką atrakcją turystyczną Janikowa. Jest wyposażony w kilkadziesiąt urządzeń rekreacyjnych. Projekt został pomyślany jako pierwszy etap procesu rewitalizacji jeziora i terenów do niego przylegających. Jest zlokalizowany na terenie podobszaru miejskiego rewitalizacji i w bezpośrednim sąsiedztwie budynków, które będą poddane działaniom modernizacyjno-remontowych w celu ich dostosowania do potrzeb aktywizacji społecznej (tereny OSiR, sąsiedztwo przystani). Ze względu na bliskość położenia oraz typu infrastruktury, realizację projektu nr 10 zaplanowanego w niniejszym Programie można uznać za kolejny etap poprawy infrastruktury sportów wodnych. Jednocześnie oba projekty będą mogły być wykorzystane w zbieżnym celu – np. dla zapewnienia miejsca prowadzenia zajęć w ramach projektu nr 1 (np. klubiku dla najmłodszych adeptów żeglarstwa).	Projekt w całości zrealizowany ze środków własnych Gminy (koszt inwestycji to blisko 1 500 000 zł)
Utworzenie Domu Dziennego Pobytu SENIOR WIGOR	Obiekt funkcjonuje od 29 grudnia 2015 r. organizując pobyt dzienny w godzinach od 8.00 do 16.00 dla osób, które ze względu na wiek powyżej 60 lat, chorobę, samotność lub ograniczenia w poruszaniu wymagają częściowej pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Dom zapewnia dzienny pobyt wraz z wyżywieniem, zajęcia aktywizujące, rekreacyjne, kulturalne, różnorodne formy terapii zajęciowej, a w zakresie zdrowia rehabilitację ruchową oraz porady pielęgniarki. Pierwszy pełen rok działalności (2016) został zakończony z zapisanymi 35 seniorami (31 kobiet i 4 mężczyzn). Dom położony poza obszarem rewitalizacji, jednak ze względu na organizację pracy placówki zajmuje się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janikowie, który jest jednym z partnerów realizujących projekty rewitalizacyjne, nabyte przez niego doświadczenie wesprze realizację niniejszego Programu. Ponadto, seniorzy z DDP będą mogli skorzystać z zajęć i infrastruktury na terenie ogródków działkowych Stow. Ogrodowego „Stokrotka” (por. projekt 7 i 12).	Wsparcie finansowe 213 613 zł: Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu wieloletniego SENIOR WIGOR
Budowa stałego lodowiska w ramach pilotażowego programu "Biały ORLIK"	Powierzchnia lodowiska to 800 m². W niniejszym Programie w ramach projektu „Remont i zapewnienie funkcjonalności dla siedziby Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej” przewidziano zadanie boiska, co pozwoli na zaadoptowanie ich na cele aktywizacji (np. organizacja całorocznych zajęć plenerowych). Zbieżność projektowa przypadku niniejszego projektu polega na możliwości wykorzystania wytworzonej w jego ramach infrastruktury, np. na cele związane z realizacją projektu nr 2 (oferta zajęć dla dzieci i młodzieży, również aktywizacja przez sport).	Całkowity koszt 775 760 zł (w tym wkład Ministerstwa Sportu i Turystyki - 300 000)

Budowa placu zabaw i targowiska miejskiego (etap I)	Projekt przewidywał wykonanie miejskiego placu zabaw wraz z montażem urządzeń oraz budowę targowiska miejskiego (w I etapie: budynku małej gastronomii z zapleczem sanitarno-socjalnym oraz podziemnej infrastruktury technicznej, w II etapie: hal targowych). Cele projektów: • poprawa jakości usług rekreacyjnych w ramach działań rewitalizacyjnych, • rozbudowa budynków użyteczności publicznej i społecznej, • poprawa warunków oraz jakości życia mieszkańców, • uporządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenów wyłączonych z użytkowania w harmonii z otoczeniem, • utworzenie miejsca dla integracji społecznej, • wzrost liczby osób korzystających z nowej infrastruktury, z dostępem dla osób niepełnosprawnych, • zagospodarowanie zdegradowanej i wyłączonej z funkcji publicznych przestrzeni stanowiących obszar do lokalizacji obiektów: mieszkalnych, usługowych, kultury, wypoczynku i realizacji zadań publicznych w ramach nowej zabudowy, • poprawa jakości prowadzenia działalności gospodarczej, • zwiększenie potencjału gospodarczego miasta. Zbieżność projektowa przypadku niniejszego projektu polega na możliwości wykorzystania wytworzonej w jego ramach infrastruktury, np. na cele związane z zapewnieniem miejsca zbytu dla produktów wytworzonych dzięki umiejętnościom nabytym w toku realizacji projektów nr 4 i 5.	Projekt zrealizowany w ramach LPR Miasta Janikowa a lata 2009-2013
Montaż hal targowych (etap II budowy targowiska miejskiego)	-	-
Ograniczenie strat ciepła poprzez termomodernizację budynków Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Janikowie	Projekty przewidywały przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych (ocieplenie ścian zewnętrznych, dachu oraz wymianę stolarki drzwiowej) w obu obiektach użyteczności publicznej. Cele projektów: • redukcja emisji zanieczyszczeń do atmosfery, • zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej, • zmniejszenie utraty ciepła w obiektach użyteczności publicznej, • poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej, • zwiększenie potencjału technicznego miasta, • poprawa estetyczności obiektów użyteczności publicznej miasta Janikowa, • poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, • poprawa jakości świadczenia usług pomocy społecznej i prowadzenia działalności kulturowej. Związek z działaniami zaprojektowanymi w niniejszym Programie polega na tożsamości podmiotów realizujących projekty w obu perspektywach (M-GOPS jest jednym z partnerów projektów rewitalizacyjnych).	Projekty zrealizowane w ramach LPR Miasta Janikowa a lata 2009-2013 RPO WKP na lata 2007-2013 Dz. 2.3 "Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza"
Rozbudowa hal produkcyjnych	Projekt realizowany przez JANIPOL Meble sp. z o. o. w Janikowie w celu poprawy zdolności produkcyjnych i wzrostu zatrudnienia. Ponadto, JANIPOL MEBLE POLSKA SP Z O. O. SPÓŁKA KOMANDYTOWA w Janikowie zrealizowała w okresie 2014-2016 inwestycje dot. m. in. poprawy bezpieczeństwa i ograniczenie uciążliwości ruchu ciężkich pojazdów, co wpłynie na warunki życia mieszkańców w mieście i gminie, również obszaru rewitalizacji. Były to projekty: - 2014 r. budowa parkingu dla samochodów osobowych pracowników firmy o powierzchni 2150 m2 (koszt: 340 000 zł). Efekty to ograniczenie parkowania na ulicach, poprawa bezpieczeństwa osób wchodzących i wychodzących z zakładu, ograniczenie ruchu i emisji spalin; - 2015 r. budowa i wyposażenie stacji selektywnego gromadzenia i zgniatania	Projekt dot. rozbudowy hal był zrealizowany w ramach LPR Miasta Janikowa a lata 2009-2013

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

	poprodukcyjnych surowców wtórnych (łącznie koszt: 438.000 zł). Efekty to poprawa warunków produkcji w zakresie ochrony środowiska (uszczelnienie technologii magazynowania surowców, ograniczenie miejsca do składowania, eliminacja przeładunków, usprawnienie odbioru i transportu surowców); - 2016 r. budowa parkingu dla samochodów ciężarowych i naczep w strefie wysyłki wyrobów finalnych. Powierzchnia 5082 m2 infrastruktura kanalizacji deszczowej, drogi wewnętrzne, razem koszt 812.000 zł. Efekty: poprawa bezpieczeństwa, ograniczenie uciążliwości ruchu ciężkich pojazdów, usprawnienie załadunku mebli. Rozbudowa infrastruktury przedsiębiorstwa zaowocować może zwiększonym popytem na pracę, tymczasem projekty rewitalizacyjne mają na celu poniesienie kompetencji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co pozwoliłoby zaspokoić ten popyt poprzez zatrudnienie przeszkolonych mieszkańców OR.	
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców Gminy Janikowo poprzez rozwój dostępu do Internetu	Projekt realizowany w partnerstwie z Samorządem Województwa Kujawsko Pomorskiego w ramach PO Innowacyjna Gospodarka (Dz. 8.3. „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion”). Realizacja zapewniła bezpłatne szkolenia komputerowe, sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem i dostęp do Internetu dla 100 rodzin z terenu gminy. Kompetencje informatyczne są istotne na współczesnym rynku pracy, realizacja projektu zmniejsza wykluczenie cyfrowe także mieszkańców OR, co w połączeniu z nowymi umiejętnościami nabytymi w toku realizacji projektów rewitalizacyjnych (zob. np. projekty z dziedziny aktywizacji zawodowej czy aktywizacji seniorów) zwiększa ich szanse na integrację społeczną i zawodową.	Projekt zrealizowany w ramach LPR Miasta Janikowa a lata 2009-2013
Nauka języka angielskiego oraz obsługa komputera kluczem do kariery zawodowej	Projekty realizowane przez Perfekt S.C. M. Świdziński, T. Filipiuk w ramach PO Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 (Dz. 9.5) i oddziałujące na poprawę wskaźników LPR (m. in. liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców obszaru, liczba bezrobotnych poszukujących pracy 13 miesięcy i dłużej na 1 tys. mieszkańców, liczba przestępstw i wykroczeń). Zdolności komunikacyjne z języka angielskiego są istotne na współczesnym rynku pracy, realizacja projektu zmniejsza wykluczenie cyfrowe także mieszkańców OR, co w połączeniu z nowymi umiejętnościami nabytymi w toku realizacji projektów rewitalizacyjnych (zob. np. projekty z dziedziny aktywizacji zawodowej) zwiększa ich szanse na integrację zawodową.	Projekty zrealizowane w ramach LPR Miasta Janikowa a lata 2009-2013
Uwierz w siebie - kompleksowe szkolenie językowe i motywacyjne dla mieszkańców gminy Janikowo	Projekt realizowany przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janikowie w ramach PO Kapitał Ludzki na lata 2007-2013. W ramach tego projektu przeprowadzono różnego rodzaju działania z zakresu motywowania i uaktywnienia do poszukiwania zatrudnienia, m. in dla kobiet bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Projekty rewitalizacyjne (np. nr 3 i 6) obejmą zbieżną tematykę zajęć z zakresu aktywizacji zawodowej.	Projekt zrealizowany w ramach LPR Miasta Janikowa a lata 2009-2013
Poznaj Siebie – Inwestuj w Siebie	Celem zorganizowanej imprezy rekreacyjnej była: • budowa kapitału społecznego poprzez aktywizację i integrację społeczności lokalnych, • samoorganizacja mieszkańców dla lepszego wykorzystania istniejącego potencjału i lokalnych zasobów. Zajęcia zaplanowane w niniejszym Programie (szczególnie dla seniorów, zob. projekt 9) stanowić będą kontynuację działań z zakresu aktywizacji osób starszych i integracji	-

	międzypokoleniowej.	
Boisko wielofunkcyjne w Kołudzie Wielkiej	Gmina Janikowo w listopadzie 2013 r. zakończyła budowę wielofunkcyjnego boiska sportowego w miejscowości Kołuda Wielka. Boisko posiada nawierzchnię poliuretanową i wyposażone jest w bramki, zestawy do koszykówki i piłki siatkowej. Zostanie ono wykorzystane jako infrastruktura służąca realizacji projektów „miękkich” w podobszarze rewitalizacji wiejskim. Projekt był realizowany z dofinansowaniem ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 w ramach działania 413 „ Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”. Boisko to może stanowić infrastrukturę wykorzystaną w Kołudzie Wielkiej do aktywizacji społecznej seniorów.	Całkowity koszt inwestycji 269 132,97 zł (w tym z PROW 2007-2013 - 179 205 zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Janikowie.

Komplementarność finansowa

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą, w tym EFRR, EFS, inne środki publiczne i prywatne.

Program, w szczególności w zakresie działań dot. aktywizacji gospodarczo-społecznej opiera się głównie na środkach publicznych (RPO WK-P 2014-2020, PROW 2014-2020 oraz budżet gminy Janikowo), jednak w zakresie działań „miękkich” zaangażowane zostaną również środki będące w gestii organizacji pozarządowych i inne źródła. Wśród projektów uzupełniających znajdują się inwestycje prywatne (sektor gospodarczy i inne podmioty prywatne – np. spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe). Zauważyć należy komplementarność wszystkich źródeł finansowania (zapewniają one osiągnięcie efektów synergii i znacząco wzmacniają oddziaływanie poszczególnych przedsięwzięć). Planowanie źródeł finansowania projektów nastąpiło także w sposób wykluczający ryzyko podwójnego dofinansowania.

Pozostałe zasady

W *Zasadach regionalnych...* przewidziano także konieczność uwzględnienia przy opracowywaniu i realizacji niniejszego Programu innych zasad, m. in. zasady koncentracji interwencji i hierarchizacji potrzeb.

Jak to już potwierdzono m. in. w części poświęconej delimitacji obszaru rewitalizacji, niniejszy Program dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju całej gminy, obejmujących całość zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne z definicji skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania rewitalizacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji, ale przewiduje się, że ze względu na skalę i zakres podejmowanych działań, ich oddziaływanie przekroczy zasięg obszaru rewitalizacji.

Jeśli chodzi o zasadę kompleksowości, Program zapewnia ujęcie działań w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, współfinansowanych z różnych środków) tak, aby nie pomijać żadnego aspektu (przede wszystkim społecznego oraz gospodarczego; przewidziano jednak interwencję dot. także sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, co dokona się w sposób zgodny z wymogami środowiskowymi), związanego zarówno z obszarem rewitalizacji, jak i jego otoczeniem.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

11.1. Udział różnych grup interesariuszy na etapie opracowywania PR

Prace nad przygotowaniem Programu opierały się na współpracy z różnymi grupami interesariuszy. Należy tu wymienić przede wszystkim mieszkańców gminy (a w szczególności obszaru rewitalizacji), przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych i przedsiębiorców oraz inne podmioty zainteresowane problematyką rewitalizacji gminy.

Proces opracowywania Programu był koordynowany przez Urząd Miejski w Janikowie, jednak w sposób zapewniający możliwość udziału lokalnych interesariuszy, co zostało zapewnione w różnorodny sposób. Pierwszym krokiem było powołanie przez Burmistrza Gminy i Miasta Janikowo społecznego organu konsultacyjnego w zakresie rewitalizacji - Zespołu do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023, którego zadaniem było zapewnienie współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji. W jego składzie znalazła się reprezentacja interesariuszy rewitalizacji z terenu gminy reprezentujących różne środowiska (zob. tab. 21).

Tabela 21. Skład i zakres reprezentacji Zespołu do spraw rewitalizacji

Imię i nazwisko	Reprezentowany podmiot/funkcja	Uwagi dotyczące zakresu
Jacek Duma	Gmina Janikowo	Koordinator zespołu delegowany przez Burmistrza
Piotr Pełczyński	Urząd Miejski w Janikowie	Członek zespołu - sprawy organizacyjne
Izabela Matuszak	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janikowie	Członek zespołu zagadnienia pomocy społecznej
Marcin Hulisz	Rada Miejska w Janikowie radny z okręgu wiejskiego	Członek zespołu zagadnienia zgodności z dokumentami strategii i rozwoju gminy
Adriana Pawnuk	Sołtys Sołectwa Ludzisko	Członek zespołu reprezentuje środowisko wiejskie
Barbara Lewandowska	Członek Zarządu Stowarzyszenia Ogrodowego „Stokrotka” w Janikowie	Członek zespołu przedstawiciel sektora społecznego
Kamila Kłos	Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki PIB Kołuda Wielka	Członek zespołu delegowany przez podmiot gospodarczy
Patryk Wiśniewski	Stowarzyszenie Klub Sportowy Unia Janikowo	Członek zespołu przedstawiciel sektora społecznego

Źródło: Załącznik do ZARZĄDZENIA BURMISTRZA GMINY I MIASTA JANIKOWO z dnia 20.10.2016r. NR 54/2016 w sprawie powołania zespołu do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023.

Ponadto, jeśli chodzi o inne sposoby włączania interesariuszy w prace nad Programem, stwierdzić należy, że można podzielić je na dwie grupy, a mianowicie działania nakierowane na:

1. stworzenie dla każdego zainteresowanego możliwości uzyskania informacji i wiedzy na temat procesu rewitalizacji, zasad jego programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych;
2. umożliwienie bezpośredniego udziału w czynnościach zmierzających do wypracowania tekstu niniejszego Programu.

W ramach pierwszej grupy działań wymienić należy:

- zapewnienie 40 godzin dyżuru ekspertów mającego na celu wsparcie informacyjne i doradztwo w zakresie możliwości prowadzenia i finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz korzystania z efektów projektów przewidzianych w Programie (poprzez publiczne zaproszenia umieszczane m. in. w internecie starano się dotrzeć do organizacji pozarządowych i wszystkich grup interesariuszy, tj. młodzieży, seniorów, rodziców dzieci niepełnosprawnych, wspólnot mieszkaniowych, kobiet, instytucji oświatowych, instytucji pomocy społecznej i innych),
- zapewnienie 40 godzin konsultacji i udziału ekspertów w pracach zespołów roboczych oraz spotkaniach z pracownikami dotyczących kolejnych etapów tworzenia Programu,
- przeprowadzenie w dniu 10 stycznia 2017 r. warsztatu dotyczącego rewitalizacji dla pracowników Urzędu Miejskiego w Janikowie i kierowników różnych jednostek organizacyjnych, radnych i sołtysów oraz przedstawicieli sektora pozarządowego i przedsiębiorców (uznano, że osoby te staną się lokalnymi liderami rewitalizacji i będą w swoich środowiskach promować ideę rewitalizacji),

W ramach drugiej grupy działań wymienić należy:

- przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców (w ankiecie wzięło udział 33 respondentów) w zakresie identyfikacji zjawisk i procesów dla sporządzenia diagnozy gminy, którego wyniki posłużyły weryfikacji analiz eksperckich i wzbogaceniu części diagnostycznej niniejszego Programu,

- prowadzenie konsultacji poszczególnych wypracowywanych treści, jak i całego Programu (poprzez udostępnienie dokumentu wraz z kwestionariuszem zgłaszania uwag w ramach gminnego serwisu internetowego oraz w formie papierowej),
- przeprowadzenie otwartych spotkań informacyjno-konsultacyjnych dla mieszkańców (spotkania w celu wskazania/wypracowania zweryfikowanych kierunków przedsięwzięć rewitalizacyjnych dla określonych obszarów kryzysowych odbyły się 28 lutego 2017 r. w Janikowie i 7 marca 2017 r. w Kołudzie Wielkiej; a spotkanie w celu zweryfikowania adekwatności i kompletności Programu odbyło się w Janikowie 12 września 2017 r.).

Powyższe świadczy o tym, że wykorzystano zróżnicowane instrumentarium działań informacyjno-promocyjnych, dzięki czemu stworzono wszystkim zainteresowanym możliwość uzyskania wiedzy na temat rewitalizacji, jak i zapoznania się z bieżącym stanem prac nad Programem na każdym etapie jego opracowywania. Zastosowane sposoby konsultacji pozwoliły na zapewnienie uczestnictwa mieszkańców i innych interesariuszy w programowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych i zgłaszaniu uwag do opracowywanego dokumentu.¹⁴ W celu dotarcia do różnych grup społecznych, także wiekowych, wykorzystano zarówno narzędzia elektroniczne, jak i tradycyjne.

11.2. Przewidywane sposoby włączenia interesariuszy w proces zarządzania PR na obszarze rewitalizacji

Biorąc pod uwagę doświadczenia wynikające z powyżej opisanych działań oraz zebrane w trakcie tworzenia i wdrażania innych planów strategicznych w gminie, stwierdzić należy, że w celu zapewnienia realnego uspołecznienia procesu wdrażania Programu niezbędne będzie również na tym etapie zastosowanie możliwie zróżnicowanych narzędzi. Wśród planowanych sposobów działań na rzecz uspołecznienia procesu wdrażania Programu wymienić więc należy:

- prowadzenie akcji informacyjnej oraz konsultacji przy wykorzystaniu dotychczas wypracowanych skutecznych kanałów (zarówno elektronicznie, jak i w sposób tradycyjny, jak ogłoszenia, plakaty itp.),
- przedstawianie sprawozdania z postępu prac na publicznych sesjach Rady Miejskiej (mają one charakter otwarty, dodatkowo na sesje zapraszani będą także przedstawiciele przedsiębiorców,

¹⁴ Szczegółowe informacje na temat przebiegu działań w zakresie uspołecznienia PR oraz sposobu uwzględnienia ich wyników w treści dokumentu zostały przedstawione w zał. do niniejszego dokumentu.

sektora organizacji pozarządowych, mieszkańcy i inni interesariusze procesu rewitalizacji) oraz udostępniane publicznie poprzez lokalne media;

- przedstawianie informacji na temat realizacji Programu na spotkaniach sołeckich w Kołudzie Wielkiej;
- przeprowadzenia konsultacji aktualizacji Programu z udziałem interesariuszy (zob. procedury określone w rozdziale *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji*);
- wykonanie badania ewaluacyjnego zawierającego wyniki ankiety przeprowadzonej przez mieszkańców, co pozwoli zdiagnozować efekty osiągnięte w zakresie rewitalizacji i ocenę tego procesu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy;

Planowane jest utrzymanie funkcjonowania Zespołu do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023. Dużą rolę w analizowanym zakresie będą miały także podmioty partnerskie realizujące projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz podmioty funkcjonujące w ramach planowanego do powołania Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie, które funkcjonować będzie jako platforma współpracy sektora pozarządowego z innymi podmiotami (w niniejszym przypadku przede wszystkim z Urzędem Miejskim w Janikowie jako koordynatorem procesu wdrażania Programu).

Podobnie jak na etapie opracowywania Programu podejmowane działania nie będą miały charakteru wyłącznie informacyjno-promocyjnego, gdyż w miarę potrzeb zapewniona zostanie możliwość realnej poprawy stanu wiedzy w zakresie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (np. poprzez organizację szkoleń przez jednostki gminy z zakresu opracowywania wniosków o dofinansowanie projektów czy rozliczania i ewaluacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych).

12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W tab. 22 przedstawiono szacunkowe ramy finansowe dotyczące głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, natomiast w tab. 23 dotyczące projektów/przedsięwzięć uzupełniających.

Tabela 22. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr, nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzię cie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne (jakie?)				
Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	II 2020 – II 2023	1. Zajęcia aktywizacyjne dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w Centrum żeglarstwa i sportów wodnych w Janikowie	S	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina Janikowo w partnerstwie z Klubem Żeglarskim Kormoran oraz Kołem Polskiego Związku Wędkarskiego w Janikowie	200000	85	170 000	170 000	-	30 000 (budżet gminy)	-	11.1	-	-

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	IV 2020 - III 2022	2. Zajęcia aktywizacyjne dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w Centrum Aktywizacji Społeczno- Gospodarczej w Janikowie	S	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina Janikowo w partnerstwie z NGO skupionymi w ramach Centrum Aktywizacji Społeczno- Gospodarczej w Janikowie	100 000	85	85 000	85 000	-	15 000 (budżet gminy)	-	11.1	-	-
Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	IV 2020 - III 2022	3. Zajęcia aktywizacyjne dla dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym w Centrum Aktywizacji Społeczno- Gospodarczej w Janikowie	S	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina Janikowo w partnerstwie z NGO skupionymi w ramach Centrum Aktywizacji Społeczno- Gospodarczej w Janikowie oraz MGOPS i PUP Inowrocław	60 000	85	51 000	51 000	-	9 000 (budżet gminy)	-	9.2.	9.2.1	-

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Podobszar wiejski - Kołuda Wielka	II 2021 - III 2022	4. Wykorzystanie dziedzictwa Kujaw i Pomorza na rzecz włączenia społecznego w Kołudzie Wielkiej	S	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka w partnerstwie z Fundacją Hodowców Polskiej Białej Gęsi i Gminą Janikowo	116000	85	99166	24 650	-	16834 (budżet gminy)	11.1	-	-
Podobszar wiejski - Kołuda Wielka	III 2019 - II 2021	5. Kursy przygotowania zawodowego w branży drobiarskiej	S	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka w partnerstwie z Gminą Janikowo i PUP Inowrocław	149 554	85	127121	127121	-	22433 (budżet gminy)	-	9.2.1	-

Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	IV 2018 – IV 2022	6. Aktywizacja i integracja społeczna seniorów na terenie ogrodu działkowego „Stokrotka” w Janikowie	S	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina Janikowo w partnerstwie ze Stowarzyszenie m Ogrodowym „Stokrotka”	58 000	85	49300	49300	-	8700	-	11.1	-	-
Podobszar wiejski - Kołuda Wielka	I 2021 - II 2022	7. Aktywny senior w Kołudzie Wielkiej	S	Działania aktywizacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina Janikowo w partnerstwie ze Stowarzyszenie m Sympatyków Kołudy Wielkiej „Gąska”	58000	85	49300	49300	-	8700	-	11.1	-	-

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	III 2020 – IV 2020	8. Dostosowanie zaplecza Centrum żeglarstwa i sportów wodnych w Janikowie do potrzeb realizacji Programu aktywizacji dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym	PF T	Działania infrastrukturalne w ramach projektów zintegrowanych	Gmina Janikowo w partnerstwie z Klubem Żeglarskim Kormoran w Janikowie	950 000	85	807 500	-	807 500	142 500	-	6.2.	-	1
Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	III 2020 – IV 2020	9. Przebudowa zaplecza Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej na rzecz umożliwienia realizacji programów społecznych przez NGO	PF T	Działania infrastrukturalne w ramach projektów zintegrowanych	Gmina Janikowo	1 500 000	37,5	562 265,59	-	562 265,59	937 734,41 (budżet gminy)	-	6.2.	-	2, 3

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	I 2018 - III 2018	10. Przebudowa ogólnodostępne j świetlicy na terenie ogródków działkowych Stowarzyszenia Oгородowego „Stokrotka” w Janikowie	PF T	Działania infrastrukturaln e w ramach projektów zintegrowanych	Gmina Janikowo w partnerstwie ze Stowarzyszenie m Oгородowym „Stokrotka”	116 870,0 5	63,63	74 364	-	-	74 364 (PROW) 42 506,05 (budżet gminy)	-	-	-	-
Podobszar wiejski – Kołuda Wielka	II 2018 - IV 2018	11. Dostosowanie infrastruktury aktywizacji społecznej dla potrzeb seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez doposażenie świetlicy wiejskiej oraz przebudowę drogi do świetlicy w Kołudzie Wielkiej	PF T	Działania infrastrukturaln e w ramach projektów zintegrowanych	Gmina Janikowo	487086	95	462731	-	462731	24355 (budżet gminy)	-	7.1	-	4, 5, 7

Podobszar wiejski - Kołuda Wielka	III 2020 – I 2021	12 Przystosowanie, wyposażenie i adaptacja obiektów do realizacji projektu „Aktywny Senior w Kołudzie Wielkiej	PF T	Działania infrastrukturalne w ramach projektów zintegrowanych	Gmina Janikowo	780000	85	663000	-	663000	117000 (budżet gminy)	-	7.1	4,5,7
-----------------------------------	----------------------------	---	---------	---	----------------	--------	----	--------	---	--------	-----------------------	---	-----	-------

Źródło: jak tab. 18.

Tabela 23. Uzupełniające projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr, nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne (jakie?)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	1	S	Realizacja przez Środowiskowy Dom Samopomocy programu profilaktyki uzależnień „Razem łatwiej”. Zapobieganie problemom związanym z uzależnieniami osób wykluczonych społecznie, osób z niepełnosprawnością intelektualną. Integracja tych osób ze społecznością lokalną, nauka pozytywnego myślenia, właściwego reagowania i radzenia sobie z problemami. Przyjęto szacunek kosztu rocznego przypadającego na osoby z podobszaru rewitalizacji w wys. ok. 50 tys. zł (realizacja 2016-2023)	40 0000	-	-	400 000 (budżet gminy)	-

Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	2	S	Zajęcia dla dzieci ze świetlicy środowiskowej (wśród działań: integracja międzypokoleniowa, organizacja spotkań, pikników i turnieju międzypokoleniowego; współpraca z Dziennym Domem Senior+.; działania integracyjne dla mieszkańców – część działań będzie mieć miejsce na obszarze rewitalizacji) Przyjęto szacunek kosztu rocznego przypadającego na osoby z podobszaru rewitalizacji w wys. ok. 5 tys. zł (realizacja 2016-2023)	40 000	-	-	40 000 (budżet gminy)	-
Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	3	S	Projekt „Kujawska Szkoła Liderów Aktywności Lokalnej” (LAL) realizowany przez Stowarzyszenie Inicjatywne OKULAR pod patronatem Gminy Janikowo ma na celu poprawę sytuacji 16 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społ. zamieszkujących gminę Janikowo tj. obszar LSR Czarnoziem na Soli (CNS) oraz 16 osób z ich otoczenia.	54 950	49 830	-	5 120 (budżet gminy)	-
Podobszar miejski Janikowa – jednostka struktury miejskiej nr 1	4	S	Celem głównym projektu „Lider w LOT” realizowanego przez Lokalną Organizację Turystyczną KUJAWY pod patronatem Gminy Janikowo jest poprawa sytuacji 15 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społ. zamieszkujących Gminę Janikowo tj. obszar LSR Czarnoziem na Soli (CNS) oraz 7 osób z ich otoczenia poprzez realizację projektu Lider w LOT (wzmacniającego aktywność osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób z ich otoczenia.	54 950	49 830	-	5 120 (budżet gminy)	-
Podobszar wiejski - Kołuda	4	PF, T	Inwestycje Instytutu Zootechniki PIB ZD Kołuda Wielka obejmujące budowę	6 000 000	-	-	-	6 000 000

Wielka			zakładu wylegu gąsiąt wraz z nowoczesnym wyposażeniem technologicznym (budowy nowego gęśnika oraz modernizacji już istniejącego) oraz race modernizacyjne i adaptacyjne części produkcyjno-socjalnej w owczarni i zakładzie produkcji owczych serów					
Podobszar wiejski - Kołuda Wielka	5	PF, T	Odbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	70 000	-	-	70 000 (budżet gminy)	-
Podobszar wiejski - Kołuda Wielka	6	PF, T	Przebudowa boiska sportowego wraz z zapleczem socjalnym	60 000	-	-	60 000 (budżet gminy)	-

Źródło: jak tab. 18.

13. System zarządzania realizacją PR

13. 1. Podmioty uczestniczące w realizacji PR i sposób koordynacji działań

Za całościową realizację Programu odpowiadać będzie Burmistrz Janikowa poprzez wyłonionego Koordynatora zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji. Pożądane będzie by funkcję tą sprawował każdorazowo Koordynator Zespołu do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023 (powołanego Zarządzeniem nr 54/2016 Burmistrza Gminy i Miasta Janikowo z dnia 20 października 2016 r.). Obecnie Zarządzenie to zawiera delegację dla Zastępcy Burmistrza, więc to do niego należeć będzie bieżące wdrażanie, monitoring i nadzór nad terminową realizacją Programu oraz obowiązek składania sprawozdań (raportów) z postępu prac Burmistrzowi i innym podmiotom (jeśli wymagane). Połączenie obu funkcji koordynacyjnych pozwoli również na skuteczne nawiązanie i kontynuację współpracy jednostek Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych gminy z sektorem pozarządowym i gospodarczym realizującym zadania w ramach Programu oraz innymi interesariuszami Programu.

Koordynator zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji będzie realizować swe zadania we współpracy z wszystkimi jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Janikowie i przy współudziale przedstawicieli interesariuszy zaangażowanych w proces rewitalizacji. Program będzie realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy UE funkcjonujący w Urzędzie Miejskim w Janikowie. Koordynator może powoływać grupy i zespoły robocze/zadaniowe, w których skład wejdą przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za częściowe funkcje zarządzania projektem. W szczególności, ze względu na chęć wykorzystania środków RPO WK-P 2014-2020 przy realizacji projektów rewitalizacyjnych, ważną rolę odegrają Referat Finansowy i Referat Inwestycyjno-Techniczny. Wszystkie projekty rewitalizacyjne realizowane przez Gminę będą realizowane zgodnie z uchwalonym przez Radę Miejską w Janikowie Wieloletnim Planem Inwestycyjnym, Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi. Skarbnik miasta i gminy odpowiada za wykonanie budżetu przekazanie odpowiednich środków finansowych na realizację przedsięwzięć, a osobami odpowiedzialnymi za finansowe rozliczanie projektów będą pracownicy zatrudnieni w Referacie Inwestycyjno-Technicznym oraz Referacie Finansowym, a także na Samodzielnym stanowisku ds. pozyskiwania środków unijnych Urzędu Miejskiego w Janikowie. Będą oni także osobami odpowiedzialnymi za kontakt z Instytucją Zarządzającą RPO WK-P 2014-2020 (i ew. innymi).

Koordynator zleci odpowiednim jednostkom organizacyjnym realizację obowiązków w zakresie wdrożenia projektów rewitalizacyjnych oraz przygotowywanie danych będących podstawą dla opracowania sprawozdań i raportów, które zawierać będą informacje na temat:

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

- zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi (lokalnymi i regionalnymi) oraz zasadami jego realizacji (także w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska itp.),
- postępów (rzeczowych i finansowych) wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów rewitalizacyjnych niezbędnych do sporządzania kwartalnych sprawozdań z realizacji (w tym w szczególności z osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu określonych działań/poddziałów RPO WK-P 2014-2020),
- oceny osiągnięcia celów, wskaźników programu (w układzie co dwa lata, skoordynowanym ze sprawozdaniami dla Instytucji Zarządzającej RPO WK-P 2014-2020) niezbędnej dla przedłożenia Radzie Miasta Janikowo projektu uchwały w sprawie – odpowiednio zmiany Programu (w przypadku braku osiągania zakładanych celów lub zmian w harmonogramie rzeczowo – finansowym projektów - w oparciu o wyniki raportów) lub potwierdzenia jego aktualności,
- konieczności opracowania i składania wniosków o dofinansowanie wraz z wymaganymi załącznikami dla projektów ujętych w Programie (a także innych dokumentów, m.in. w zakresie przygotowania postępowań przetargowych, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcami pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania),
- zapewnienie informowania społeczeństwa o współfinansowaniu przez UE oraz promocji realizowanych projektów.

Bieżące zarządzanie Programem będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu Miejskiego, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Programem. Pozwoli to także na wykorzystanie sprawnie zorganizowanych i doświadczonych kadr (etatowych pracowników Urzędu i/lub jednostek organizacyjnych w mieście i gminie), co gwarantuje wystarczający poziom kompetencji osób zaangażowanych, sprawność prac, niezakłócony przepływ informacji (szybką ścieżkę decyzyjną) i dostęp do ogółu informacji na temat procesów rozwojowych na terenie gminy (w tym łatwość dostrzegania możliwości zadań komplementarnych wobec zasadniczego procesu rewitalizacji), zaplecze instytucjonalne do realizacji zadań.

Funkcje opiniotwórcze i konsultacyjne pozostaną przy Zespole do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023. Głównym celem jego funkcjonowania będzie zapewnienie szerokiej informacji dla interesariuszy na temat prowadzonej rewitalizacji oraz zapewnienie wsparcia dla rewitalizacji ze strony możliwie licznych środowisk lokalnych. Posiedzenia Zespołu będą się odbywały w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na pół roku. Do udziału w pracach Zespołu mogą być zapraszane osoby będące interesariuszami rewitalizacji, przedstawiciele przedsiębiorców i organizacji pozarządowych uczestniczących w realizacji zadań na rzecz Programu.

Funkcjonowanie Zespołu, poprzez włączenie przedstawicieli lokalnych interesariuszy procesu rewitalizacji oraz zapewnienie jawności obrad, będzie elementem bezpośredniej partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji. Uzyskanie opinii Zespołu niezbędne będzie do przedstawienia Radzie Miejskiej wniosku (projektu uchwały) dot. aktualizacji niniejszego Programu (por. poniżej opis systemu wprowadzania modyfikacji).

Ze względu na fakt, że przedstawiciele sektora pozarządowego, w mieście Janikowo szczególnie podmioty, które znajdą swoją siedzibę w Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Janikowie, ale także inne stowarzyszenia i kluby sportowe oraz NGO funkcjonujące w Kołudzie Wielkiej znalazły się wśród partnerów realizujących poszczególne projekty (głównie o charakterze „miękkim”), określić należy zasady udziału i zadania NGO. Zauważyć należy, że wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane przy współudziale Gminy, co zapewni możliwość koordynacji realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zasady udziału organizacji pozarządowych oraz zadania projektowe i udział finansowy w realizacji poszczególnych projektów/działań określone zostaną w każdorazowo w zawartej umowie partnerstwa/ konsorcjum projektowego, zgodnie z którą Gmina pełnić będzie zazwyczaj funkcję Lidera (chyba że strony umówią się inaczej).

Ze względu na fakt, iż partnerzy w projektach byli uczestnikami spotkań i konsultacji na etapie opracowywania niniejszego Programu, a ponadto są to podmioty posiadające znaczące doświadczenie we współpracy z Gminą (np. w ramach konkursów dotacyjnych dla organizacji pożytku publicznego), a zadania projektowe związane będą z ich działalnością statutową brak jest potrzeby ścisłego wyznaczenia zadań NGO. Odbywać się to będzie na etapie opracowywania wniosków o dofinansowanie. Zaproszenie do udziału w projektach będzie kierowane do właściwych ze względu na przedmiot ich działalności organizacji pozarządowych w sposób otwarty i niedyskryminacyjny, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (jeśli dotyczy) oraz lokalnymi zwyczajami. Za działania w tym względzie odpowiedzialny będzie Koordynator zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji, podczas prac aplikacyjnych zapewnione zostanie zaplecze Urzędu Miejskiego w Janikowie.

13.2. Harmonogram działań oraz system informacji i promocji PR powiązany z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji

Harmonogram realizacji projektów (zob. tab. 34) przewiduje uwzględnienie realizacji projektów zintegrowanych przed projektami „miękkimi”, które korzystać będą z bazy aktywności społeczno-gospodarczej (tj. zmodernizowanej i dostosowanej do przewidzianych funkcji infrastruktury). W każdym przypadku projekty dofinansowane z EFS rozpoczynają się najpóźniej w

rok po zakończeniu zintegrowanego projektu infrastrukturalnego. W kilku przypadkach rozpoczęcie projektu „miękkiego” nastąpi jeszcze w trakcie realizacji projektu infrastrukturalnego, co wynika z chęci podjęcia działań o charakterze przygotowawczym lub z możliwości wykorzystania już częściowo wytworzonej infrastruktury (etapowanie prac itp.).

Elementem ułatwiającym włączenie mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji jest koncentracja działań na relatywnie niewielkim obszarze gminy, zaplanowanie realizacji projektów zintegrowanych w mieście przez tych samych partnerów oraz w pewnym zakresie ograniczenie tematyki projektów do zagadnień bardzo charakterystycznych (czy wręcz specyficznych) dla danego terenu (sporty wodne na terenach nadjeziornych, kwestie związane z hodowlą gęsi w Kołudzie Wielkiej). Pozwoli to na wykorzystanie istniejących więzi społecznych i profesjonalnych na rzecz zapewnienia efektywności realizacji założonego harmonogramu i celów projektów oraz Programu. Przewidziano także wytworzenie swoistych ośrodków lokalnych mogących stanowić „punkty kontaktowe” (w mieście Janikowo będą to organizacje skupiające swą działalność na terenie i w bliskim sąsiedztwie OSiR, a w Kołudzie Wielkiej wykorzystujące infrastrukturę świetlicy wiejskiej wraz z otoczeniem oraz podmioty współpracujące z Instytutem Zootechniki).

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy również, że stanowi to okoliczność sprzyjającą efektywnemu przepływowi informacji i promocji (dobra znajomość partnerów – często osobiste więzi, koncentracja). Do obowiązków opisanego powyżej Koordynator zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji należeć będzie weryfikacja czy stosowane są sposoby informowania oraz promocji zgodne z wytycznymi (co będzie tym bardziej ułatwione, że Gmina Janikowo jest partnerem we wszystkich projektach rewitalizacyjnych).

Tabela 24. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych

Obszar realizacji projektu	Tytuł projektu (nr na liście szacunkowych ram finansowych)	Podmiot/y realizujący/e	Czas realizacji projektu																								
			2018				2019				2020				2021				2022				2023				
			I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	
Realizacja projektów zintegrowanych oraz projektów EFS dla których projekty infrastrukturalne tworzą bazę aktywizacji społecznej																											
Podobszar rewitalizacji miejski Janikowa (jednostka struktury miejskiej nr 1)	Dostosowanie zaplecza Centrum żeglarstwa i sportów wodnych w Janikowie do potrzeb realizacji Programu aktywizacji dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym (nr 8)	Gmina Janikowo w partnerstwie z Klubem Żeglarskim Kormoran w Janikowie																									

Podobszar wiejski - Kołuda Wielka	Dostosowanie infrastruktury aktywizacji społecznej dla potrzeb seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez doposażenie świetlicy wiejskiej oraz przebudowę drogi do świetlicy w Kołudzie Wielkiej (nr 11)	Gmina Janikowo		x	x	x																			
	Wykorzystanie dziedzictwa Kujaw i Pomorza na rzecz włączenia społecznego w Kołudzie Wielkiej (nr 4)	Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka w partnerstwie z Fundacją Hodowców Polskiej Białej Gęsi i Gminą Janikowo													x	x	x	x	x						

[illegible]

Źródło: jak tab. 18.

14. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR

14.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań

Upřednio obowiązujący LPR zawierał procedurę monitoringu, tj. procesu systematycznego zbierania i analizowania wiarygodnych informacji finansowych i statystycznych dotyczących wdrażania projektów, którego celem będzie zapewnienie zgodności realizacji projektów i Programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami do jego realizacji. Uznano, że będzie on polegał na obserwacji procesów rozwoju Janikowa w celu możliwie szybkiego podejmowania działań, stanowiących reakcję na rozwój powyższych zjawisk. W zależności od charakteru dostarczonych danych przeprowadzony będzie monitoring będzie miał charakter rzeczowy lub/i finansowy.

Jak już wspomniano powyżej, podmiotem odpowiedzialnym za bieżący monitoring i nadzór nad terminową i całościową realizacją Programu z ramienia Burmistrza będzie Jego Zastępca, który będzie miał do swej dyspozycji odpowiednie jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Janikowie.

W przypadku realizacji projektu rewitalizacyjnego wraz z partnerami (publicznymi lub z sektora organizacji pozarządowych), szczegółowe obowiązki z zakresu osiągania założonych efektów projektu, ich monitoringu i raportowania do Lidera zostaną każdorazowo określone w umowie partnerstwa/konsorcjum.

System monitorowania i oceny skuteczności działań Programu będzie prowadzony w zakresie:

1. Monitorowania za pomocą wskaźników,
2. Monitorowania realizacji 2 celów strategicznych Programu.

Wskaźniki zostały określone dla każdego przedsięwzięcia czy projektu ujętego na *Liście projektów*, a ich monitoring przeprowadzany będzie na bieżąco wraz z realizacją projektu (w przypadku projektów wieloletnich) przez podmiot odpowiedzialny za jego realizację lub jednorazowo po zakończeniu realizacji. Lista wskaźników została przedstawiona powyżej (zob. tab. 17). Monitoring dotyczyć będzie następujących ich rodzajów:

- wskaźniki produktu (wskazujące bezpośredni, materialny efekt realizacji projektu czy przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami,
- wskaźniki rezultatu (pokazujące bezpośredni wpływ zrealizowanego projektu uzyskany natychmiast po zakończeniu realizacji projektu czy przedsięwzięcia na otoczenie społeczno-ekonomiczne).

Monitoring rzeczowy, oparty o monitoring wskaźników produktu i rezultatu, będzie dokonywany przez Beneficjenta dofinansowania w ramach programu rewitalizacyjnego co najmniej raz na kwartał. Okresem bazowym w monitoringu będzie rok (lub jego ostatni kwartał) poprzedzający rok wdrożenia projektu. Wartości te będą określone każdorazowo w stosownym sprawozdaniu. Zgodnie z „Zasadami programowania ...”. Gmina przekazywać IZ będzie sprawozdania z określonych działań/poddziałów RPO WK-P kwartalnie.

Dokonywany monitoring finansowy pozwoli na zebranie informacji o aspektach finansowych realizacji projektów. Będzie się on odbywać na bazie danych ze sprawozdań (okresowych, rocznych i końcowych), w których będą zawarte dane o wydatkach poniesionych w okresie sprawozdawczym i wydatkach od początku okresu realizacji projektu.

Monitoring osiągania celów strategicznych Programu opierać się będzie na sprawdzeniu czy/w jakim stopniu osiągnięto wartości wybranych kluczowych wskaźników określonych zbiorczo dla każdego celu za cały okres realizacji Programu. Zostały one bliżej opisane powyżej (zob. *Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk*), wynoszą odpowiednio:

- dla celu 1: ZWIĘKSZENIE WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – wskaźniki:

- 1) liczba osób w wieku poprodukcyjnym uczestniczących w zajęciach aktywizujących na obszarze miejskim: 150, a na obszarze wiejskim: 70 osób.
- 2) spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w porównaniu do roku 2016 o 25% w podobszarze miejskim i 25% w podobszarze wiejskim.
- 3) liczba dzieci i młodzieży do lat 17 z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w zajęciach aktywizujących na obszarze miejskim: 50 osób.

B. Cel 2: DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY DO REALIZACJI PROGRAMÓW NA RZECZ WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – wskaźniki:

- 1) liczba obiektów na podobszarze miejskim poddanych dostosowaniu na cele aktywizacji społecznej: 3.
- 2) liczba obiektów na podobszarze wiejskim poddanych dostosowaniu na cele włączenia społecznego osób starszych: 3.

Monitoring wskaźników realizacji obu celów strategicznych Programu oraz wskaźników stanu kryzysowego będzie dokonywany nie rzadziej niż raz na 2 lata, na ich podstawie sporządzona będzie ocena realizacji Programu. Każdorazowo ocena ta zostanie przekazana członkom Zespołu do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023 w celu sporządzenia opinii na temat terminowości i efektywności realizacji Programu oraz ewentualnie potrzeby wystąpienia z wnioskiem do Rady Miejskiej w Janikowie w zakresie modyfikacji (aktualizacji) Programu. Sprawozdanie zawierające informację nt. wskaźników stanu kryzysowego zostanie także przekazane IZ RPO WK-P w terminach wynikających z „Zasad programowania...” (co 2 lata).

Ponadto, w celu oceny całościowej skuteczności oddziaływania Programu, w szczególności poznania efektów jakościowych, które nie mają charakteru ściśle mierzalnego, na zlecenie Gminy może być zlecone po

zakończeniu realizacji Programu wykonanie badania ewaluacyjnego, zawierającego wyniki badania ankietowego.

Celem ankiety będzie ocena procesu rewitalizacji przez mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy.

14.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR

W przypadku zaistnienia okoliczności grożących brakiem możliwości zrealizowania celów Programu pojawi się konieczność modyfikacji (aktualizacji) Programu. Do okoliczności skutkujących wszczęciem procedury zmiany Programu należeć będą:

- rezygnacja z realizacji projektu ujętych na liście podstawowej,
- znaczące opóźnienie (ponad 2 kwartały) z realizacji projektu ujętych na liście podstawowej;
- brak chętnych do uczestnictwa w przedsięwzięciach projektowych pomimo podejmowania 3 prób rekrutacji i/lub upływu kolejnego kwartału realizacji projektu, w którym rekrutacja winna być przeprowadzona;
- brak osiągnięcia założonych wskaźników projektowych pomimo zrealizowania adekwatnych działań projektowych.

Analiza czy zachodzą ww. okoliczności należy do Koordynatora zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji na podstawie monitoringu wskaźników od podmiotów realizujących projekty / weryfikacji harmonogramu projektów. W przypadku stwierdzenia ww. okoliczności Koordynator zwraca się w wnioskiem o zaopiniowanie do Zespołu do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023.

Niezależnie od powyższego, zainicjowanie procedury modyfikacji należeć będzie od opinii Zespołu do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023, wydanej corocznie po zapoznaniu się z raportem rocznym bądź oceną 3 letnią realizacji Programu lub w przypadku zaistnienia jakiegokolwiek przesłanki braku pozytywnych zmian na obszarze rewitalizacji czy w otoczeniu PR. Zadaniem Koordynatora (Zastępy Burmistrza) będzie koordynacja procesu wypracowania treści wniosku wskazującego zasadność i zakres postulowanych zmian (projekt modyfikacji treści Programu). W każdym przypadku prawo do samodzielnego zainicjowania modyfikacji Programu ma również Burmistrz.

Jeśli modyfikacja dotyczyć będzie zakresu merytorycznego, wymagane będzie przeprowadzenie ponownych konsultacji wśród interesariuszy społecznych; jeśli będą to inne zmiany formalne (korekta dotycząca zagadnień finansowych - korekta wartości przedsięwzięcia/projektu rewitalizacyjnego, nieznaczna aktualizacja wartości wskaźników, sprostowanie zauważonych błędów) – konsultacje takie nie będą wymagane. Opinia w tym względzie należeć będzie do Zespołu do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023. W każdym przypadku wnioskować o przeprowadzenie konsultacji społecznych wraz z określeniem ich trybu może również Burmistrz.

ZAŁĄCZNIKI

Przebieg i efekty działań w zakresie uspołecznienia procesu przygotowania PR

ZAŁĄCZNIK NR 1
**Działania podejmowane w ramach konsultacji społecznych wraz z informacją o ich przebiegu,
wynikach i sposobie uwzględnienia zgłaszanych w ich toku uwag w PR**

Tabela. Działania podejmowane w ramach konsultacji społecznych – zestawienie zbiorcze

LP.	DZIAŁANIE	PRZEBIEG I WYNIK DZIAŁANIA	SPOSÓB UWZGLĘDNIANIA UWAG W TREŚCI PR
I.	OPRACOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ		
1	Badanie ankietowe skierowane do mieszkańców w zakresie identyfikacji zjawisk i procesów dla sporządzenia diagnozy gminy	Formularz ankiety do mieszkańców w zakresie identyfikacji problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych dla sporządzenia diagnozy gminy został opracowany w wersji eksperckiej na początku grudnia 2016 r., a następnie skonsultowany wewnętrznie w UM w Janikowie. Ankieta została opracowana w dwóch wariantach: dla mieszkańców miasta Janikowo oraz sołectw gminy Janikowo. Zawierała ona prośbę o wskazanie najważniejszych problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych spośród zaproponowanych wariantów. Respondenci mogli wskazać stopień natężenia konkretnego problemu w skali od 1 (problem mało istotny) do 5 (problem bardzo istotny). Kwestionariusz zawierał również miejsce na inne problemy niż wskazane oraz metryczkę respondenta. Ankieta w wersji papierowej była dostępna w Urzędzie Gminy oraz rozpowszechniania przy okazji spotkań z mieszkańcami. Wersja elektroniczna kwestionariusza ankiety była dostępna na stronie UM w Janikowie www.janikowo.com.pl (zakładka „Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo,”) od 14 do 27 grudnia 2016 r. W sumie zebrano 42 wypełnione kwestionariusze ankiety (33 z miasta oraz 9 z sołectw). Wyniki badania zostały syntetycznie zaprezentowane w załączniku nr 2.	Wyniki badania w całości uwzględniono w dokumencie eksperckim DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH, SKALI I POTRZEB REWIT. WRAZ Z OKREŚLENIEM ZASIĘGU PRZESTRZENNEGO OBSZARU/OBSZARÓW WSPARCIA, który stał się podstawą opracowania części diagnostycznej PR (głównie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji)
2	Przeprowadzenie warsztatu dla lokalnych liderów rewitalizacji w celu identyfikacji i weryfikacji obszarów problemowych wymagających interwencji	10 stycznia 2017 r. w Urzędzie Miejskim w Janikowie odbył się warsztat dla lokalnych liderów rewitalizacji. Wzięło w nim udział 16 osób, w tym przedstawiciele lokalnych klubów sportowych, stowarzyszeń i fundacji. Celem warsztatu była identyfikacja i weryfikacja obszarów problemowych wymagających interwencji w ramach opracowywanego PR. W trakcie spotkania moderator przy pomocy opracowanych materiałów (m. in. prezentacji multimedialnej), zaprezentował dotychczasowy stan prac związanych z wyznaczeniem obszaru zdegradowanego. Ponadto, przedstawił	Wnioski z warsztatu w całości uwzględniono w dokumencie eksperckim DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH, SKALI I POTRZEB REWIT. WRAZ Z OKREŚLENIEM ZASIĘGU PRZESTRZENNEGO OBSZARU/OBSZARÓW WSPARCIA, który stał się podstawą opracowania części

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

		możliwości finansowania projektów rewitalizacyjnych, a także przykłady przedsięwzięć z innych miast. Głównym punktem spotkania było przeprowadzenie warsztatów rewitalizacyjnych. Uczestnicy zostali poproszeni o wskazanie mocnych i słabych stron miasta Janikowa i sołectw z gminy oraz potrzeb rewitalizacyjnych w tych obszarach. Na tej podstawie odbyła się dyskusja. Informacje zwrotne przekazane w trakcie warsztatu zostały zebrane w załączniku nr 3 (część I).	diagnostycznej PR (głównie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji).
3	Konsultacje społeczne szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji i analizy wskaźnikowej, która była podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji	W celu dotarcia do możliwie największej liczby interesariuszy PR konsultacje przybrały formę konsultacji internetowych. W dniu 10.02.2017 r. formularz zgłaszania uwag został umieszczony na stronie internetowej gminy (zakładka „Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo”) wraz z dokumentem roboczym DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH, SKALI I POTRZEB REWIT. WRAZ Z OKREŚLENIEM ZASIĘGU PRZESTRZENNEGO OBSZARU/OBSZARÓW WSPARCIA. Równocześnie można było składać uwagi dotyczące analizy wskaźnikowej, która była podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. W tym celu przygotowano odrębny formularz uwag i zamieszczono go na stronie internetowej (także 10.02.2017) razem z dokumentem „Analiza wskaźnikowa pod kątem identyfikacji zasięgu obszarów kryzysowych, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Janikowo”. Kwestionariusze można było złożyć w sekretariacie Urzędu Miasta w Janikowie, przesłać listem na adres Urzędu Miasta w Janikowie lub przesłać na adres poczty elektronicznej: rewitalizacja@janikowo.com.pl w terminie do dnia 23.02.2017 r. Łącznie wpłynęło 7 uwag, które następnie poddano konsultacjom w gronie ekspertów oraz z przedstawicielami Zespołu ds. Rewitalizacji. Treść uwag została zebrana w załączniku nr 3 (część II).	Zgłoszone do tekstu uwagi miały charakter uwag uzupełniających i doprecyzowujących zawarte w dokumencie sformułowania. Nie zgłoszono uwag mających wskazywać na błędy merytoryczne czy istotne uchybienia. Wszystkie uwagi uwzględniono w ostatecznej wersji dokumentu, który stał się podstawą opracowania treści w części diagnostycznej PR. Korekty polegały na uzupełnieniu i doprecyzowaniu tekstu (np. w zakresie oceny stanu technicznego infrastruktury na obszarze rewitalizacji, zakresie obserwowanych problemów społecznych, roli i oddziaływaniu lokalnych organizacji pozarządowych).
II.	WYPRACOWANIE WIZJI I CELÓW		
1	I SPOTKANIE OTWARTE z mieszkańcami mające na celu wskazanie/wypracowanie zweryfikowanych kierunków przedsięwzięć rewitalizacyjnych dla określonych obszarów kryzysowych	28 lutego 2017 r. w budynku Ośrodka Sportu i Rekreacji w Janikowie odbyło się I Otwarte Spotkanie, na które zostali zaproszeni mieszkańcy gminy. W szczególności zaproszenie skierowano do sołtysów oraz lokalnych liderów procesu rewitalizacji na obszarze rewitalizacji wyznaczonym dla gminy. W spotkaniu wzięło udział 38 osób. Głównym punktem spotkania była prezentacja przez eksperta autorskiej wersji wizji i celów rewitalizacji oraz dyskusja nad tymi elementami. Następnie, po przedyskutowaniu zaprezentowanych celów, uczestnicy spotkania wypełniali formularze, podając kierunki działań rewitalizacyjnych w ramach 3 zaproponowanych celów rewitalizacji: (1) Aktywizacja lokalnej społeczności oraz włączenie społeczne, (2) Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, (3) Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez modernizację sfery przestrzenno-	Autorski dokument wizji i celów rewitalizacji został zweryfikowany merytorycznie pod kątem uwag zgłaszanych podczas spotkań z mieszkańcami i w dniu 15 marca 2017 r. wypracowano zaktualizowany kształt tego dokumentu. Zaproponowano kierunki działań rewitalizacyjnych odpowiadające zweryfikowanym celom.

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

		funkcjonalnej i technicznej. Mieszkańcy oprócz kierunków działań rewitalizacyjnych zgłaszali konkretne projekty do realizacji. Głosy mieszkańców z tego spotkania zostały zebrane w załączniku nr 3 (część III). Warto dodać, że w wyniku analizy wskaźnikowej jako obszar rewitalizacji została wyznaczona na terenach wiejskich miejscowość Kołuda Wielka. W związku z tym, podjęto decyzję aby oprócz miasta Janikowa spotkanie z mieszkańcami zorganizować także w Kołudzie Wielkiej, pomimo braku takiego wydarzenia w harmonogramie prac nad PR. Odkryło się ono 7 marca według podobnego scenariusza, co spotkanie w Janikowie. Wzięło w nim udział 19 osób. Głosy mieszkańców z tego spotkania zostały zebrane w załączniku nr 3 (część IV).	
2	Konsultacje społeczne dokumentu WIZJA I CELE	Opracowany przez eksperta formularz uwag do dokumentu wizja i cele rewitalizacji został udostępniony na stronie internetowej gminy w okresie 10.03-24.03. 2017 r. Umożliwiał on zgłaszanie treści uwagi, propozycji, opinii (propozycja zmian) w stosunku do przedstawionej wcześniej wizji rewitalizacji, poszczególnych celów oraz innych fragmentów całego dokumentu WIZJA I CELE. Wpłynęły 4 uwagi na wydrukowanych formularzach uwag do Urzędu Miejskiego w Janikowie, a następnie przekazano je do eksperta odpowiedzialnego za konsultacje społeczne dokumentu WIZJA I CELE. 3 uwagi odnosiły się do brzmienia celów rewitalizacji (zawierały propozycje zmodyfikowania/doprecyzowania ich treści, uwzględniono je w całości). 1 uwaga zawierała propozycję projektu rewitalizacyjnego (uwzględniono go w dalszej części PR – lista projektów).	W treści zweryfikowanego tekstu „Wizji...” uwzględniono zgłoszone na tym etapie 3 uwagi merytoryczne (modyfikacja i doprecyzowanie treści), wzięto pod uwagę także konsultacje wewnętrzne w gronie ekspertów oraz spotkania w grupach roboczych (w tym z przedstawicielami Zespołu ds. rewitalizacji).
III	OPRACOWANIE LIST PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH		
1	Przygotowanie projektu list projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych (wersja do skonsultowania)	Działanie polegało na podjęciu czynności organizujących i usprawniających proces przyjmowania od potencjalnych projektodawców zgłoszeń projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przygotowaną kartę (fiszkę) zgłaszanego projektu wraz z materiałami informacyjnymi (ogłoszenie wraz z niezbędnymi pouczeniami) zamieszczono od 25.05.2017 r. na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Janikowie w celu dotarcia do szerokiego grona potencjalnych projektodawców. W materiałach zostały udostępnione dane kontaktowe eksperta – projektodawcy mogli wg potrzeb skonsultować treść zgłaszanych fiszek z ekspertem. Ekspert po konsultacjach z przedstawicielem Zespołu ds. Rewitalizacji zaproponował metodę wyboru projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Najczęstszym sposobem kontaktu na tym etapie było przekazanie wstępnej wersji fiszki projektowej (głównie następowało to poprzez dostarczenie fiszki do Urzędu Miejskiego w Janikowie), a następnie konsultacje osobiste lub/i telefoniczne z ekspertem oraz w zakresie wymagań co do jej treści. Ekspert udzielał wyjaśnień i informacji nt. dostępnych sposobów finansowania	Ze względu na nieprzekroczenie dostępnych alokacji środków z RPO WK-P, dobór na projektowane listy miał na tym etapie wyłącznie charakter weryfikacji pod kątem wpisywania się w cele rewitalizacji. Ogółem zgłoszono 10 projektów na listę podstawową i 2 na uzupełniającą, w toku działań konsultacyjnych jeden z projektów podzielono na projekt zintegrowany o charakterze infrastrukturalnym i projekt obejmujący działania „miękkie”. Następnie wszystkie projekty/przedsięwzięcia z fiszek zostały ujęte

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

		projektów ze środków RPO WK-P 2014-2020 (szczególnie często dot. one konstrukcji tzw. projektów zintegrowanych).	19.06.2017 r. w wersji projektowej list projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych (do poddania konsultacjom).
2	Konsultacje list projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Działanie polegało na podjęciu czynności organizujących i usprawniających proces konsultacji list projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności poprzez: - opracowanie kwestionariusza zapytania (wraz z ogłoszeniem zawierającym niezbędne pouczenia), umożliwiając zgłaszanie uwag do zamieszczonego w dniu 21 czerwca 2017 r. na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Janikowie projektu list projektów, - ponadto, w materiałach zostały udostępnione dane kontaktowe eksperta, co pozwoliło na telefoniczne wyjaśnianie wątpliwości/weryfikowanie na bieżąco zgłoszeń/uwag. W praktyce konsultacje społeczne dostarczyły informacji do sporządzenia korekty projektu list jednak głównie poprzez rozszerzenie list ze względu na napływające nowe zgłoszenia (6 na listę podstawową i 3 na uzupełniającą). Konieczne było ponowne zweryfikowanie fiszek kolejnych projektów/przedsięwzięć (w tym także korekta kwot dostępnego dofinansowania, np. w zakresie konkursów grantowych 11.1).	Poza zgłoszeniami kolejnych projektów/przedsięwzięć (podstawowych i uzupełniających) nie wpłynęły inne uwagi merytoryczne co do kształtu list. Listy po weryfikacji nowych fiszek rozszerzono (ostatecznie zakwalifikowano 17 projektów podstawowych, 5 uzupełniających). Przygotowano także szacunkowe ramy finansowania. Uwaga: Projektodawca (podmiot prywatny) zdecydował o wycofaniu się z realizacji projektu zintegrowanego dot. uruchomienia sali ćwiczeń fizycznych w Kołudzie Wielkiej oraz realizacji w niej projektu planowanego do sfinansowania z EFS na rzecz zapewnienia aktywności i pokonywania barier pokoleniowych. W związku z tym 2 projekty z opracowanej listy podstawowej usunięto z niej na późniejszym etapie prac redakcyjnych
IV	PRACE NAD OSTATECZNĄ TREŚCIĄ PROGRAMU REWITALIZACJI		
1	II OTWARTE SPOTKANIE konsultacyjnego w celu zweryfikowania adekwatności i kompletności dokumentu PR	W zredagowanej w wyniku działań eksperckich uspołnionej wersji całego dokumentu Programu znalazły się wypracowane przez poszczególnych członków Zespołu ekspertów treści autorskie, w tym również powyżej opisane dokumenty skonsultowane w toku działań związanych z uspołecznieniem procesu opracowania PR. Pierwszym etapem konsultacji całości treści Programu była jego prezentacja podczas zorganizowanego w dniu 12 września w Urzędzie Miejskim w Janikowie spotkania z mieszkańcami. Na spotkanie przybyło 21 osób. Podczas spotkania ekspert przy pomocy przygotowanych materiałów (m. in. prezentacji multimedialnej) przedstawił przebieg i efekt prac w zakresie opracowania Programu. Poprzez konfrontację z przedstawionymi wymogami prawnymi (Zasady regionalne) posłużyło to zweryfikowaniu kompletności dokumentu, adekwatność treści oceniono w dyskusji – nie wpłynęły uwagi krytyczne w tym względzie. Uczestnicy zostali poinformowani o dalszym przebiegu prac nad uspołecznieniem wypracowanej całościowej wersji Programu i poproszeni o ewentualne zgłoszenie Jedyna zgłoszona uwaga merytoryczna dotyczyła przedstawienia w Programie przebiegu i efektów	Ze względu na fakt, iż podczas spotkania nie wpłynęły uwagi merytoryczne do samej treści (za wyjątkiem sugestii co do przedstawienia w treści Programu przebiegu i efektów uspołecznienia procesu opracowania dokumentu), wypracowaną wersję zweryfikowaną w toku spotkania pod kątem adekwatności i kompletności przekazano do konsultacji społecznych. Zgłoszoną sugestią dot. uzupełnienia treści o kwestie związane z uspołecznieniem uwzględniono poprzez przygotowanie załączników, który zostały ujęte w ostatecznej treści Programu po zakończeniu procesu konsultacji dokumentu.

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

		uspołecznienia procesu opracowania dokumentu.	
2	Konsultacje społeczne dokumentu PR	Kwestionariusz zapytania został opracowany 15.09.2017. W dniu 18.09.2017 przygotowany przez eksperta kwestionariusz zapytania (zgłaszania uwag) został umieszczony na stronie internetowej gminy (zakładka „Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo”) wraz z dokumentem „Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023”. Kwestionariusz można było złożyć w sekretariacie Urzędu Miasta w Janikowie, przesłać listem na adres Urzędu Miasta w Janikowie lub przesłać na adres poczty elektronicznej: rewitalizacja@janikowo.com.pl w terminie do dnia 25.09.2017 r. Między 18.09 i 25.09 wpłynęły 4 uwagi (na kwestionariuszach złożonych w sekretariacie Urzędu Miasta). Analizę merytoryczną uwag przeprowadzono w dniach 26-27.09.2017. Zasadność zgłoszonych uwag skonsultowano w gronie ekspertów oraz z przedstawicielami Zespołu ds. Rewitalizacji. Treść uwag została zebrana w załączniku nr 3 (część V).	W ostatecznej wersji dokumentu PR uwzględniono 2 uwagi. Pozostałe uznano za bezzasadne.
KONSULTACJE I DYŻURY EKSPERTÓW			
1	Konsultacje i udział ekspertów w pracach zespołów roboczych, spotkania z pracownikami dotyczące kolejnych etapów tworzenia PR	Godziny konsultacji stanowić miały wsparcie merytoryczne ekspertów dla pracowników i współpracowników Urzędu Miejskiego w Janikowie odpowiedzialnych za opracowanie PR (w tym szczególnie Zespołu ds. Rewitalizacji oraz Koordynatora Projektu). Tematyka poszczególnych spotkań konsultacyjnych była następująca: - 5.10.2016, godz. 10:00-12:00: Ustalenie harmonogramu prac w projekcie oraz spraw formalnych - omówienie zasad współpracy ekspertów z beneficjentem, przygotowanie zapytania do Urzędu Marszałkowskiego dot. ewidencjonowania godzin pracy ekspertów (uczestnicy: eksperci – A. Ignasiak-Szulc, M. Kola-Bezka, Koordynator projektu, inne osoby zaangażowane w prace projektowe po stronie UM w Janikowie); - 8.11.2016, godz. 9:00-11:00: Omówienie z Koordynatorem projektu planu i zakresu merytorycznego przyszłotygodniowego spotkania z Zespołem ds. Rewitalizacji (uczestnicy: eksperci – A. Ignasiak-Szulc, M. Kola-Bezka, Koordynator Projektu); - 15.11.2016, godz. 12:30-14:30: 12:30-13:00 (1) Dalsze ustalenia z Koordynatorem projektu dot. przebiegu spotkania Zespołu; (2) Omówienie z wstępnych danych dot. sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej i in. pozyskanych od instytucji działających w gminie; (3) Ustalenie kolejnych działań i terminów ich realizacji; godz. 13:00-14:30 - Spotkanie z Zespołem ds. Rewitalizacji: przedstawienie członkom zespołu założeń dotyczących procesów rewitalizacji w perspektywie 2014-2020; omówienie celów rewitalizacji w gminie i działań koniecznych do podjęcia, aby te cele zrealizować; dyskusja na temat zjawisk kryzysowych w gminie; określenie miejsc koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych; dyskusja na temat stanu infrastruktury technicznej w gminie; dyskusja na temat możliwości i sposobów włączenia społeczności lokalnej w proces tworzenia programu rewitalizacji (uczestniczący: wszyscy eksperci oraz członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji – wg listy obecności); - 13.12.2016, godz. 9:00-11:00: (1) Konsultacje z Koordynatorem dot. uproszczonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie na potrzeby określenia obszarów kryzysowych; (2) Omówienie zaproponowanego przez ekspertów kwestionariusza ankiety dotyczącej oceny przez mieszkańców sytuacji w gminie pod kątem występowania obszarów problemowych; (3) Omówienie postępu prac zespołu ekspertów i Zespołu ds. rewitalizacji (ew. potrzeba aktualizacji harmonogramu i aneksowania umowy, odbiór dzieł)	Uwagi i sugestie formułowane podczas spotkań uwzględniane były na bieżąco w pracach ekspertów nad poszczególnymi elementami PR

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

		(uczestniczący eksperci M. Kola-Bezka, M. Czupich); - 03.01.2017, godz. 9:00-11:00: Konsultacje z P. Pełczyńskim dotyczące: delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji; badania ankietowego w Kołudzie (uczestniczący ekspert: M. Kola-Bezka); - 17.01.2017, godz. 9:00-11:00: Konsultacje wewnątrz UM w Janikowie dokumentu "delimitacja obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji" (uczestniczący ekspert: M. Kola-Bezka); - 24.01.2017, godz. 11:00-13:00: Bieżące konsultacje merytoryczne z Koordynatorem projektu (uczestniczący eksperci: M. Kola-Bezka, M. Czupich); - 31.01.2017, godz. 9:00-11:00: Podsumowanie prac za 2016 r. – spotkanie konsultacje z Koordynatorem projektu dot. spraw merytorycznych (postęp prac) oraz formalnych – zamknięcie roku, zmiany prawa 2017 (uczestniczący ekspert: A. Ignasiak-Szulc); - 7.02.2017, godz. 9:00-11:00: Bieżące konsultacje oraz cd. spotkania konsultacyjnego z Koordynatorem projektu dot. spraw formalnych – cd. rachunki, wypracowanie pism dot. aktualizacji harmonogramu (uczestniczący ekspert: A. Ignasiak-Szulc); - 14.02.2017, godz. 12:00-14:00: Konsultacje z Koordynatorem projektu oraz P. Pełczyńskim dotyczące organizacji I spotkania otwartego w dniu 28.02.2017. Odbiór dzieła (uczestniczący ekspert: M. Czupich); - 21.02.2017, godz. 9:00-11:00: Uzgodnienia z pracownikami urzędu dot. zaawansowania prac nad PR (uczestniczący ekspert: A. Ignasiak-Szulc); - 14.03.2017, godz. 12:00-14:00: Omówienie wyników spotkań otwartych w Janikowie i Kołudzie; dyskusja nad projektem dokumentu "Wizja i cele" (uczestniczący ekspert: M. Czupich); - 20.06.2017, godz. 10:00-12:00: Konsultacje wewnętrzne w UM w Janikowie dot. aktualizacji „Wizji i celów ...” pod kątem zgłoszonych projektów (uczestniczący ekspert: M. Czupich).																																																																				
2	Wsparcie informacyjne i doradztwo w zakresie możliwości prowadzenia i finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz korzystania z efektów projektów przewidzianych w PR skierowane do organizacji pozarządowych i grup interesariuszy (np. seniorów, młodzieży, rodziców dzieci niepełnosprawnych, wspólnot mieszkaniowych, kobiet, instytucji oświatowych, instytucji pomocy społecznej, innych zainteresowanych)	Harmonogram dyżurów w danym miesiącu zamieszczany na stronie internetowej http://www.janikowo.com.pl – zakładka „Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo” oraz na tablicy ogłoszeń w UM w Janikowie. Zdecydowano, że będą one odbywać się w zbliżonych terminach (z nielicznymi wyjątkami były to wtorki), a w celu dotarcia do szerszego grona interesariuszy dyżury starano się (w miarę możliwości) organizować równolegle z innymi wydarzeniami gminnymi (podpisywanie umów dla OPP). Na dyżurze zazwyczaj obecny był 1 ekspert (wyjątkowo, w związku z intensyfikacją prac dot. wizji oraz list projektów w marcu i czerwcu dyżurowało równolegle 2 ekspertów). Ogółem zaplanowano przeprowadzenie 40 godzin dyżurów, które odbyły się w poniższych terminach: <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Termin</th><th colspan="3">Obecny ekspert (liczba godzin)</th></tr> <tr> <th>Aranka Ignasiak-Szulc</th><th>Mariusz Czupich</th><th>Maria Kola-Bezka</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>16.12.2016</td><td>2</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>03.01.2017</td><td></td><td>2</td><td></td></tr> <tr><td>10.01.2017</td><td></td><td></td><td>1</td></tr> <tr><td>17.01.2017</td><td>2</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>24.01.2017</td><td>2</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>07.02.2017</td><td></td><td>2</td><td></td></tr> <tr><td>14.02.2017</td><td></td><td></td><td>2</td></tr> <tr><td>21.02.2017</td><td></td><td>2</td><td></td></tr> <tr><td>28.02.2017</td><td>2</td><td></td><td>2</td></tr> <tr><td>07.03.2017</td><td></td><td></td><td>2</td></tr> <tr><td>14.03.2017</td><td></td><td></td><td>2</td></tr> <tr><td>21.03.2017</td><td>2</td><td>2</td><td></td></tr> <tr><td>28.03.2017</td><td>2</td><td>2</td><td></td></tr> <tr><td>29.05.2017</td><td></td><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td>06.06.2017</td><td></td><td>2</td><td>2</td></tr> </tbody> </table>	Termin	Obecny ekspert (liczba godzin)			Aranka Ignasiak-Szulc	Mariusz Czupich	Maria Kola-Bezka	16.12.2016	2			03.01.2017		2		10.01.2017			1	17.01.2017	2			24.01.2017	2			07.02.2017		2		14.02.2017			2	21.02.2017		2		28.02.2017	2		2	07.03.2017			2	14.03.2017			2	21.03.2017	2	2		28.03.2017	2	2		29.05.2017		2	2	06.06.2017		2	2	Na dyżurach pojawiali się mieszkańcy, którzy przede wszystkim pytali o możliwości uzyskania dofinansowania ze środków UE na planowane przez siebie inwestycje, z doradztwa często korzystali także przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz osoby planujące powołać je do życia. Pojawiały się także osoby uczestniczące w odbywających się konsultacjach społecznych. Należy uznać, że efektem dyżurów było m. in. wypracowanie listy projektów rewitalizacyjnych, które będą realizowane w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowym.
Termin	Obecny ekspert (liczba godzin)																																																																					
	Aranka Ignasiak-Szulc	Mariusz Czupich	Maria Kola-Bezka																																																																			
16.12.2016	2																																																																					
03.01.2017		2																																																																				
10.01.2017			1																																																																			
17.01.2017	2																																																																					
24.01.2017	2																																																																					
07.02.2017		2																																																																				
14.02.2017			2																																																																			
21.02.2017		2																																																																				
28.02.2017	2		2																																																																			
07.03.2017			2																																																																			
14.03.2017			2																																																																			
21.03.2017	2	2																																																																				
28.03.2017	2	2																																																																				
29.05.2017		2	2																																																																			
06.06.2017		2	2																																																																			

		28.08.2017		1	
--	--	------------	--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji członków Zespołu Ekspertskiego oraz Urzędu Miejskiego w Janikowie.

ZAŁĄCZNIK NR 2

Syntetyczny raport z badania ankietowego przeprowadzonego w grudniu 2016 r.

wśród mieszkańców gminy i miasta Janikowo

w zakresie identyfikacji zjawisk i procesów kryzysowych

A. Badanie przeprowadzone wśród mieszkańców miasta Janikowo

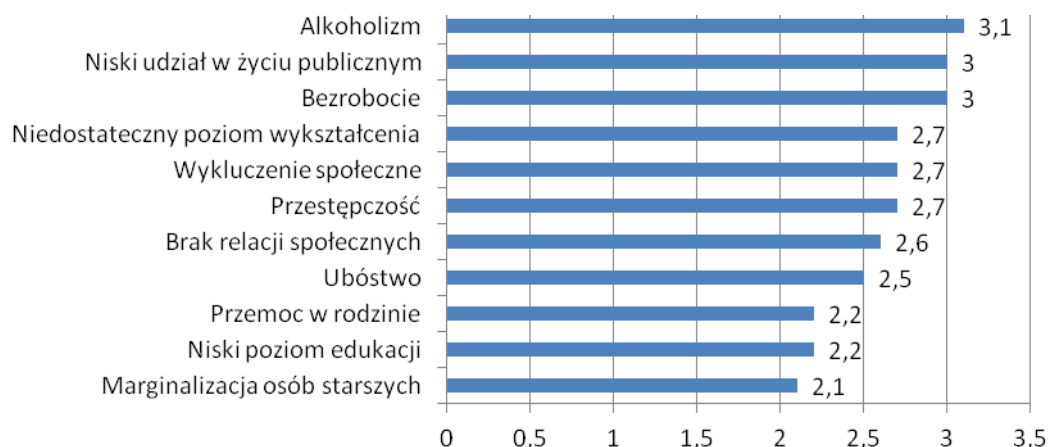
Tabela 1. Struktura respondentów – mieszkańców miasta Janikowo

Respondenci wg cech	liczba	%
PŁEĆ		
Kobieta	13	39,4
Mężczyzna	20	60,6
łącznie	33	100
WIEK		
do 20 lat	7	21,2
21-35	8	24,3
36-50	8	24,3
51-65	5	15,1
powyżej 65	5	15,1
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA		
Zatrudniony w sektorze prywatnym (przedsiębiorstwa)	5	15,1
Zatrudniony w administracji publicznej	9	27,3
Rolnik	0	0
Bezrobotny	2	6,1
Emeryt	5	15,1
Rencista	1	3,1
Uczeń/Student	7	21,1
Niezidentyfikowany	4	12,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Wykres 1. Najważniejsze problemy społeczne występujące w mieście Janikowo, średnia ważona (skala 1-5; 1- problem mało istotny; 5 – problem bardzo istotny)

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Źródło: opracowano na podstawie wyników badań ankietowych.

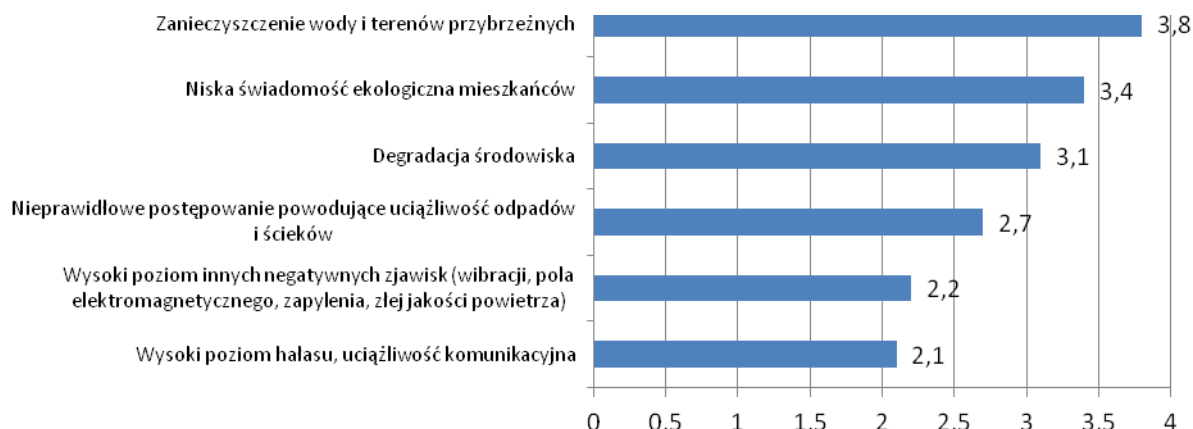
Wykres 2. Najważniejsze problemy gospodarcze występujące w mieście Janikowo, średnia ważona (skala 1-5; 1- problem mało istotny; 5 – problem bardzo istotny)

Źródło: jak w wyk. 1.

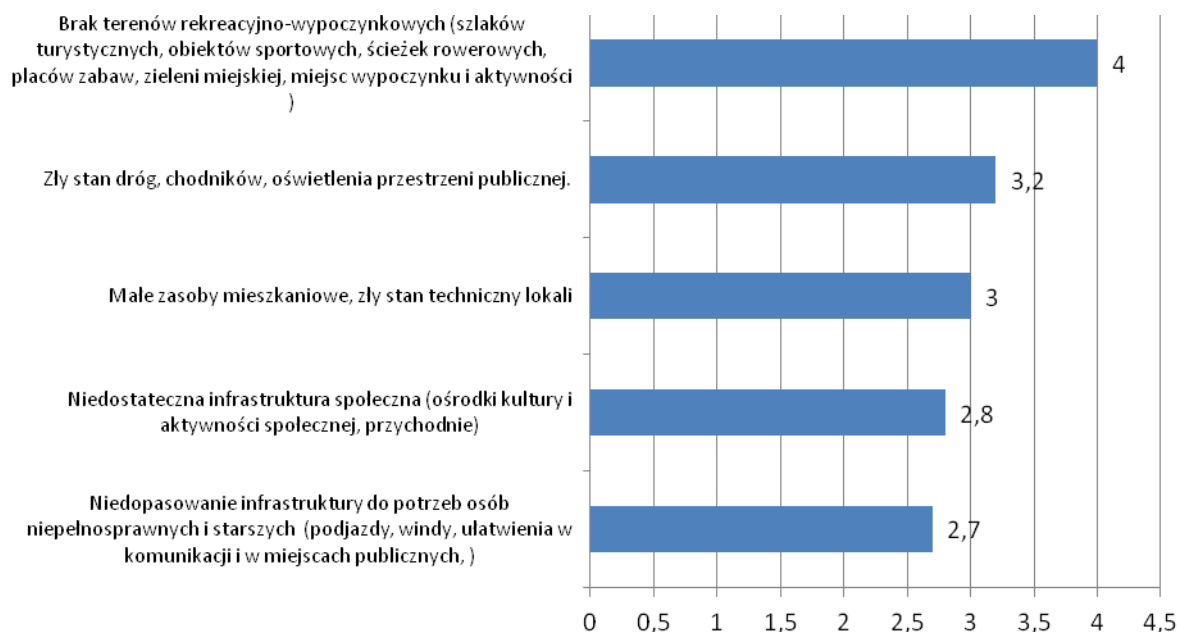
Wykres 3. Najważniejsze problemy środowiskowe występujące w mieście Janikowo, średnia ważona (skala 1-5; 1- problem mało istotny; 5 – problem bardzo istotny)

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Źródło: jak w wyk. 1.

Wykres 4. Najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne występujące w mieście Janikowo, średnia ważona (skala 1-5; 1- problem mało istotny; 5 – problem bardzo istotny)

Źródło: jak w wyk. 1.

Wykres 5. Najważniejsze problemy techniczne występujące w mieście Janikowo, średnia ważona (skala 1-5; 1- problem mało istotny; 5 – problem bardzo istotny)

Źródło: jak w wyk. 1.

B. Badanie przeprowadzone wśród mieszkańców sołectw gminy Janikowo

Tabela 2. Struktura respondentów – mieszkańców sołectw gminy Janikowo

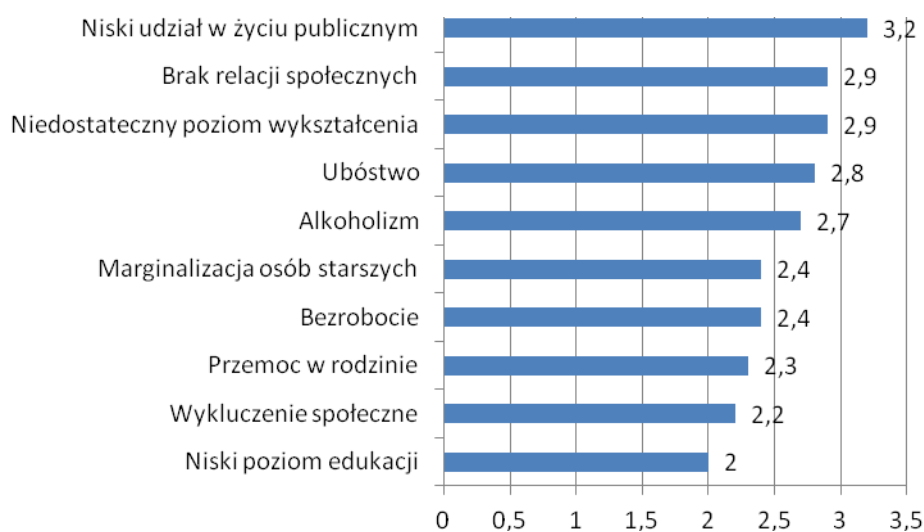
Respondenci wg cech	liczba	%
PŁEĆ		
Kobieta	3	33,3
Mężczyzna	5	55,5
Niezidentyfikowany	1	11,2
Łącznie	9	100
WIEK		
do 20 lat	0	0
21-35	3	33,3
36-50	3	33,3
51-65	2	22,2
powyżej 65	0	0
Niezidentyfikowany	1	11,2
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA		
Zatrudniony w sektorze prywatnym (przedsiębiorstwa)	4	44,5
Zatrudniony w administracji publicznej	1	11,1
Rolnik	1	11,1
Bezrobotny	1	11,1
Emeryt	0	0

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Rencista	1	11,1
Uczeń/Student	0	0
Niezidentyfikowany	1	11,1

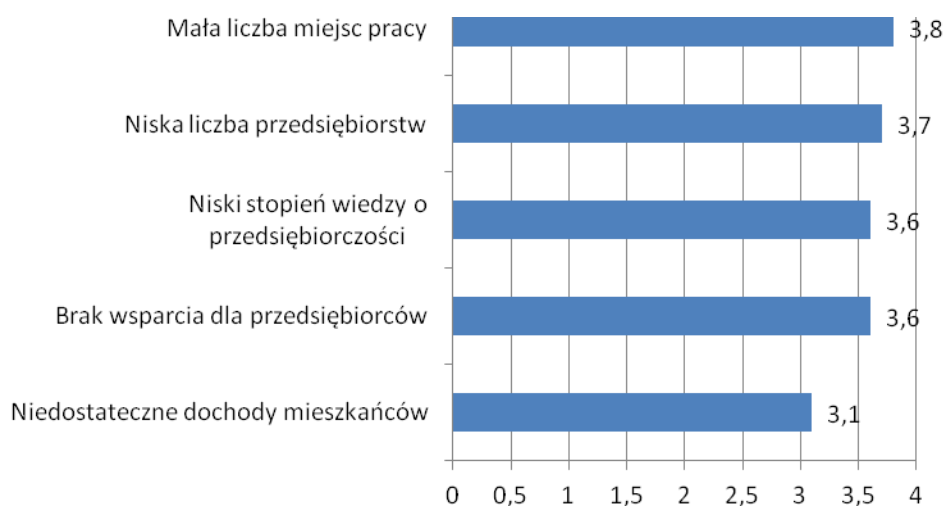
Źródło: jak w tab. 1.

Wykres 6. Najważniejsze problemy społeczne występujące w gminie Janikowo, średnia ważona (skala 1-5; 1- problem mało istotny; 5 – problem bardzo istotny)

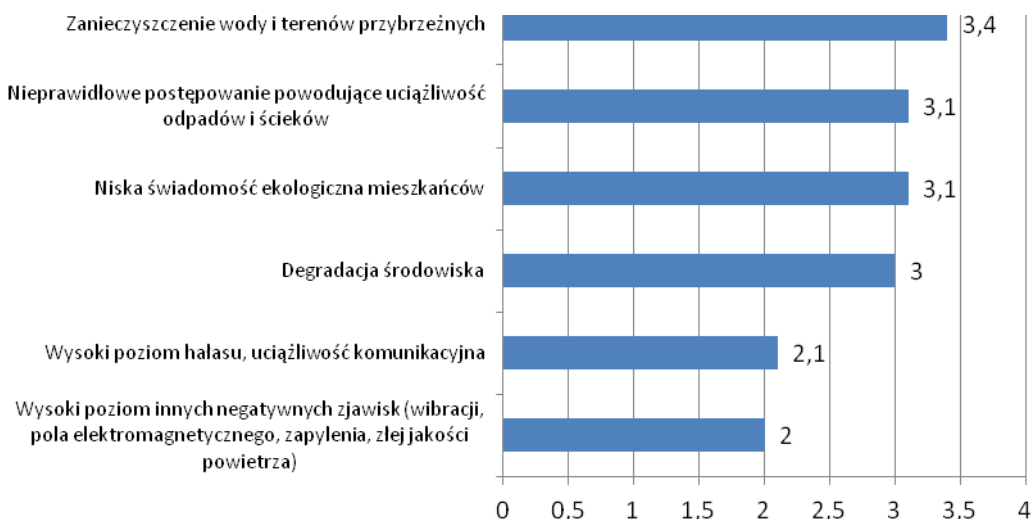
Źródło: jak w wyk. 1.

Wykres 7. Najważniejsze problemy gospodarcze występujące w gminie Janikowo, średnia ważona (skala 1-5; 1- problem mało istotny; 5 – problem bardzo istotny)

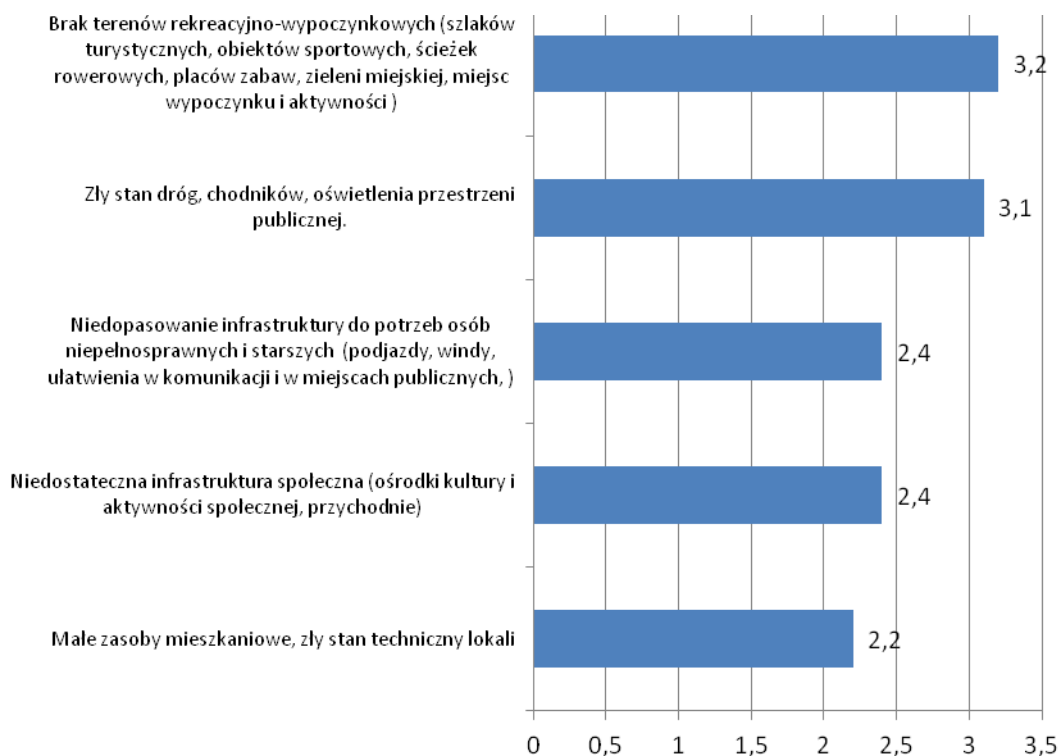
Źródło: jak w wyk. 1.

Wykres 8. Najważniejsze problemy środowiskowe występujące w gminie Janikowo, średnia ważona (skala 1-5; 1- problem mało istotny; 5 – problem bardzo istotny)

Źródło: jak w wyk. 1.

Wykres 9. Najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne występujące w gminie Janikowo, średnia ważona (skala 1-5; 1- problem mało istotny; 5 – problem bardzo istotny)

Źródło: jak w wyk. 1.

Wykres 10. Najważniejsze problemy techniczne występujące w gminie Janikowo, średnia ważona (skala 1-5; 1- problem mało istotny; 5 – problem bardzo istotny)

Źródło: jak w wyk. 1.

Wnioski z badań

Najszerszą grupę respondentów stanowili pracownicy administracji publicznej (miasto) oraz zatrudnieni w sektorze prywatnym (sołectwa) – punkt widzenia samorządowców jest bardzo istotny ponieważ postrzegają gminę w sposób kompleksowy, złożony, biorą pod uwagę różne kategorie problemów rozwojowych. Struktura wiekowa badanych była bardzo zróżnicowana; umożliwiło to zebranie informacji o problemach osób w różnym wieku.

Najważniejsze problemy społeczne, które zidentyfikowane były w mieście to: alkoholizm, bezrobocie, niski udział w życiu publicznym. Z kolei mieszkańcy sołectw wskazali na takie bariery w gminie jak: niski udział w życiu publicznym, podziały społeczne (Kołuda Wielka), niedostateczny poziom wykształcenia, brak relacji społecznych i ubóstwo. Na pierwszy plan wyłaniają się więc problemy związane ze słabą integracją lokalnej społeczności, co, najprawdopodobniej jest przyczyną niskiej aktywności w życiu publicznym.

Głównym problemem gospodarczym w mieście są niskie dochody oraz mała liczba miejsc pracy, natomiast w sołectwach w zasadzie wszystkie wymienione bariery okazały się dość istotne. Prawdopodobnie słaba kondycja niewielkiej liczby lokalnych przedsiębiorstw i brak wsparcia dla nich ogranicza ich rozwój i w konsekwencji wydaje się, że jest to prawdziwą przyczyną najbardziej istotnych problemów społecznych.

W sferze środowiskowej respondenci zarówno miejscy, jak i mieszkańcy sołectw zwrócili uwagę szczególnie na zanieczyszczenie jeziora i terenów przybrzeżnych oraz niską świadomość ekologiczną; niska

świadomość ekologiczna wpływa zarówno na zanieczyszczanie wód poprzez m. in. niewłaściwe postępowanie ze ściekami i odpadami.

Uwagę mieszkańców (miasta i sołectw) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej skupiły głównie: brak terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz niska jakość dróg, chodników i oświetlenia. Problemy te wiążą się w dużej mierze z turystyczną funkcją gminy. Mieszkańcy dostrzegli braki infrastrukturalne, których uzupełnienie może skutkować przyciąganiem turystów, poprawą jakości życia lokalnej społeczności oraz rozwojem sfery gospodarczej; w mieście zwrócono także uwagę na słabą infrastrukturę i zabezpieczenie stadionu miejskiego.

Spośród wymienionych problemów technicznych respondenci z miasta i sołectw zgodnie wskazali na niską dostępność rozwiązań energooszczędnych w budynkach; wynika stąd wniossek, że istniejące budynki wymagają interwencji modernizacyjnych ukierunkowanych na ograniczenie kosztów eksploatacyjnych.

ZAŁĄCZNIK NR 3

Uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych oraz opinie (głosy) mieszkańców przedstawione podczas spotkań otwartych i warsztatów zorganizowanych podczas opracowywania PR

CZĘŚĆ I.

Propozycje zgłoszone przez uczestników warsztatu dla lokalnych liderów rewitalizacji dla identyfikacji i weryfikacji obszarów problemowych wymagających interwencji,

Janikowo, 10 stycznia 2017

Tabela. Propozycje uczestników warsztatu w zakresie mocnych i słabych stron

MOCNE STRONY
MIASTO JANIKOWO
Tradycja uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych
Położenie nad jeziorem
Trwałe i atrakcyjne miejsca pracy
Obiekty sportowe (stadion miejski, boisko Orlik)
Instytucje kultury
Tereny wypoczynkowe
Tereny przemysłowe
Opieka przedszkolna
Aktywność władz samorządowych
Odnowione bloki mieszkalne
Rozwinięta sieć handlowa
Chodniki w dobrym stanie
Dużo obszarów zielonych
SOŁECTWO Kołodziejewo
Duża liczba mieszkańców, dobra infrastruktura
SOŁECTWO Broniewice
Boisko Orlik
Organizacja imprez rekreacyjno-sportowych
SOŁECTWO Kołuda Wielka
Położenie
Aktywne organizacje pozarządowe
Obecność Instytutu Zootechnologii
SOŁECTWO Trląg/Głogówek
Zabytkowy kościół w Trlągu
Zabytkowy pałac w Głogówcu
SŁABE STRONY
MIASTO JANIKOWO
Wiek mieszkańców – ograniczone możliwości działania
Dewastacje, brak ochrony mienia, zanieczyszczenie
Brak obiektów lekkoatletycznych
Zaniedbana infrastruktura zielona
Brak miejsc spotkań dla młodzieży i mieszkańców
Przestępczość wśród młodzieży

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Brak perspektyw rozwoju zawodowego młodych ludzi
Niewykorzystany potencjał jeziora
Brak dróg rowerowych
Brak muszli koncertowej w parku, ławek i monitoringu
Zanieczyszczenie powietrza – ul. Słoneczna – konieczność wymiany pieców CO
Ograniczony dostęp do instytucji kultury (godziny pracy, repertuar)
SOŁECTWO Kołodziejewo
Brak dostatecznego wsparcia dla działań społecznych
SOŁECTWO Broniewice
Instytucje kultury
SOŁECTWO Kołuda Wielka
Brak więzi między mieszkańcami i poczucia wspólnego dobra
Bezrobocie
Uzależnienie od pomocy społecznej
Brak infrastruktury społecznej dla dzieci, młodzieży i mieszkańców w ogóle
SOŁECTWO Trłąg/Głogówek
Niedostateczna infrastruktura drogowa
Brak miejsc integracji społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania eksperta.

Tabela. Zgłoszone propozycje potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych

POTRZEBY W ZAKRESIE DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	
MIASTO JANIKOWO	
Udostępnienie istniejących obiektów na potrzeby organizacji społecznych	
Bieżnia i urządzenia lekkoatletyczne	
Baza sportowo-rekreacyjna	
Tereny zielone-rewitalizacja	
Miejsca spotkań dla mieszkańców	
Aktywizacja seniorów – stworzenie miejsca, w którym mogliby realizować swoje zainteresowania	
Zagospodarowanie linii brzegowej jeziora – stworzenie infrastruktury dla sportów wodnych	
Ścieżki rowerowe	
Dostosowanie parku do celów rekreacji	
Poprawa drogi rowerowej przy ul. Przemysłowej – odcinek od ronda do cmentarza	
Rozbudowa infrastruktury społecznej	
SOŁECTWO Kołodziejewo	
Szkolenie i wspieranie postaw prospołecznych „Inkubator Organizacji Pozarządowych”	
SOŁECTWO Broniewice	
Organizacja imprez kulturalnych	
SOŁECTWO Kołuda Wielka	
Remont świetlicy	
Zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży	
Szkolenia dla bezrobotnych	
SOŁECTWO Trłąg/Głogówek	
Budowa ogólnodostępnych miejsc integracyjnych	
Odnowa zabytków i ich otoczenia	
Budowa infrastruktury drogowej lub remont istniejącej	

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania eksperta.

CZĘŚĆ II.

Uwagi z konsultacji społecznych dokumentu roboczego pt. „Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych, skali i potrzeb rewitalizacyjnych wraz z określeniem zasięgu przestrzennego obszaru/obszarów wsparcia”

Tabela. Uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych dokumentu roboczego „Diagnoza...”

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PUNKT, STRONA)	TREŚĆ UWAGI	PROPONOWANA ZMIANA WRAZ Z UZASADNIENIEM
1.	Rozdz. 5.2, s. 1, ostatni akapit	Akty wandalizmu i zniszczenia powodowane przez młodzież w jednostce 1 są odczuwane nie tylko przez mieszkańców tej części miasta, ale także przez mieszkańców całej gminy, którzy korzystają tu z dostępu do jeziora	Na obszarze tym relatywnie często dochodzi do aktów wandalizmu, w których uczestniczy głównie młodzież. Występowanie zjawisk kryzysowych na tym obszarze jest szczególnie niekorzystne dla mieszkańców całej gminy ze względu na potencjalną funkcję rekreacyjno-wypoczynkową tego miejsca, która nie może być prawidłowo realizowana.
2.	Rozdz. 5.2, s. 3, ostatni akapit	Zmiana fragmentu: „Na terenie jednostki strukturalnej nr 1 prężnie działa kilka stowarzyszeń, z których największym (liczącym ponad 700 członków) jest Stowarzyszenie Ogrodowe „Stokrotka” utworzone przez użytkowników zlokalizowanych tu działek pracowniczych.	Proponowana zmiana: „teren jednostki strukturalnej nr 1 objęty jest działalnością kilku stowarzyszeń” Uzasadnienie: zasięg działania wymienionych stowarzyszeń sięga również innych części miasta, chociaż tutaj działania te są najbardziej intensywne.
3.	Rozdz. 5.2, s. 4	Zmiana fragmentu: „Na terenie jednostki nr 1 znajduje się także kompleks sportowy w postaci: hali sportowej, stadionu piłkarskiego, sztucznego lodowiska i krytej pływalni. Obiekty te zostały wybudowane ze środków gminnych, jednak aby spełniały swoją funkcję społeczną i służyły integracji społeczności lokalnej, aktywizacji młodzieży i celom rekreacyjnym, ich zaplecze socjalne i bezpośrednie otoczenie powinno być poddane gruntownej	Warto zaznaczyć, że stan techniczny tych budynków jest dobry, jednak ich zaplecze zostało wzniesione z okazji olimpiady sportowców LZS „Moskwa 80” jeszcze w latach 70-tych ubiegłego wieku. Zarówno stan techniczny, jak i rozwiązania funkcjonalne dyskwalifikują zatem te obiekty.

		modernizacji”.	
4.	Rozdz. 5.2, s. 5	Uwaga do zapisu: Sołectwo to zostało jednak wskazane jako obszar rewitalizacji, ponieważ zamieszkuje je relatywnie duża liczba osób bezrobotnych, panuje tu stosunkowo wysoki poziom ubóstwa i wzrasta skala patologii społecznych (uzależnienia, kradzieże itp.).	Patologie w postaci uzależnień i kradzieży nie są jedynymi. Trzeba dodać: „Wykroczenia i przestępstwa”.
5.	Rozdz. 5.2, s. 6	Zdanie: W Kołudzie Wielkiej jest wprawdzie boisko sportowe, ale nie ma zaplecza socjalnego (szatnie).	Zaplecze socjalne jest, ale jest to budynek po chlewni, w złym stanie.
6.	Rozdz. 5.5, s. 9	Uzupełnienie do ostatniego akapitu	Niezagospodarowana linia brzegowa jeziora sprzyja samowoli wędkarzy i letników, którzy korzystają z przyczep campingowych, biwakują i zanieczyszczają teren.
7.	Rozdz. 5.7	W punkcie: negatywne zjawiska w Kołudzie Wielkiej	Nie uważam świetlicy wiejskiej w Kołudzie za zniszczoną. Świetlica jest zadbane, ale brakuje pieniędzy na jej doposażenie.

Źródło: opracowanie własne.

CZĘŚĆ III.

**Propozycje kierunków działań w ramach celów rewitalizacji zgłoszone przez mieszkańców
I otwartego spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami w celu zweryfikowania adekwatności
i kompletności dokumentu WIZJA I CELE,**

Janikowo, 28.02.2017

Uczestnicy spotkania wskazali następujące propozycje kierunków działań rewitalizacyjnych dla poszczególnych celów rewitalizacji:

I. W zakresie Celu 1: Aktywizacja lokalnej społeczności oraz włączenie społeczne:

- impreza „strefa seniora”;
- poprawa linii brzegowej;
- poprawa czystości wody;
- oświetlenie i ścieżka spacerowa w parku;
- tworzenie wolontariatów na rzecz osób potrzebujących;
- zwiększenie liczby imprez kulturalnych;
- kluby młodzieżowe dla rozwoju zainteresowań;
- siłownie na powietrzu;
- sztuczna murawa boiska gimnazjum;
- oświetlenie trasy biegowej;
- wspieranie i propagowanie działań związanych z tożsamością kulturową;
- tworzenie grup historycznych dla młodzieży, działalność wydawnicza i edukacyjna;
- propagowanie sportów wodnych i szkolenia dla mieszkańców na patenty żeglarskie i motorowodne;
- organizacja imprez dla emerytów;
- zwiększenie liczby trenerów w klubie KS Unia;
- tworzenie punktów małej gastronomii nad jeziorem i zaplecza dla turystów;
- organizacja zawodów wędkarskich, szkoleń i spotkań w stacji wędkarskiej;
- organizacja marszy Nordic Walking, imprez biegowych, rajdów rowerowych;
- utworzenie „klubu biegacza”.

II. W zakresie Celu 2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości:

- wznowienie działalności i modernizacja kina;

- zmiana miejsc imprez masowych np. Dni Janikowa – przeniesienie ze stadionu w inne miejsce;
- modernizacja klubu Kormoran;
- stworzenie wypożyczalni rowerów w gminie;
- wykorzystanie terenu nad jeziorem pod budowę skateparku lub dla sportów ekstremalnych;
- imprezy sportowe dla mieszkańców;
- zwiększenie liczby miejsc parkingowych;
- szkolenia dla przedsiębiorców.

III. W zakresie Celu 3. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez modernizację sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej:

- remont baraków na terenie stadionu miejskiego – przeznaczenie na zaplecze techniczne i miejsce spotkań piłkarzy;
- większy dostęp do miejsc parkingowych wokół stadionu miejskiego;
- instalacja sztucznej murawy na stadionie miejskim;
- poprawa zabezpieczenia stadionu miejskiego (stróż, system kamer, czujników);
- remont stancji dla wędkarzy;
- zagospodarowanie linii brzegowej jeziora- mała architektura, sanitariaty
- stworzenie ścieżek rowerowych;
- imprezy motorowodne, regaty na jeziorze;
- stworzenie pola namiotowego, campingowego nad jeziorem;
- boisko do siatkówki plażowej nad jeziorem;
- kamery monitorujące w parku;
- droga dojazdowa do stancji wędkarskiej;
- monitoring na terenie miasta;
- podłączenie prądu na ogródkach działkowych;
- stworzenie ścieżki edukacyjnej związanej z wydarzeniami Powstania Wielkopolskiego;
- stworzenie warsztatów modelarstwa, konserwatorstwa dla młodzieży;
- poprawa oświetlenia na stadionie miejskim;
- budowa traktu rowerowo-biegowego, ścieżki biegowej z oświetleniem, ścieżek spacerowych w parku połączonych z plażą;
- budowa mostu widokowego nad jeziorem.

CZĘŚĆ IV.

**Propozycje kierunków działań w ramach celów rewitalizacji zgłoszone przez mieszkańców
I otwartego spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami w celu zweryfikowania adekwatności
i kompletności dokumentu WIZJA I CELE,
Kołuda Wielka, 07.03.2017**

Uczestnicy spotkania wskazali następujące propozycje kierunków działań rewitalizacyjnych dla poszczególnych celów rewitalizacji:

I. W zakresie Celu 1: Aktywizacja lokalnej społeczności oraz włączenie społeczne:

- rozwój aktywności „Koła Gospodyń Wiejskich”, powołanie zrzeszenia kobiet w jego ramach oraz organizacja warsztatów kulinarnych z gęsiną;
- uaktywnienie działalności świetlicy wiejskiej poprzez organizację np.: klubu fitness, kursów tańca, rękodzieła;
- organizacja klubu dziecięcego – zajęcia muzyczne, rękodzieło, kółko taneczne;
- sportowa aktywizacja pracowników Instytutu oraz mieszkańców Kołudy Wielkiej – powstanie klubu fitness;
- rozwój klubu sportowego (nowe sekcje: tenis stołowy, warcaby);
- zawody wędkarskie nad jeziorem w Kołudzie Wielkiej;
- aktywizacja dzieci i młodzieży w świetlicy.

II. W zakresie Celu 2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości:

- szkolenia w zakresie założenia własnej działalności gospodarczej;
- wsparcie działalności Koła Gospodyń Wiejskich w celu aktywizacji bezrobotnych kobiet – pieczenie ciast na zamówienie, organizacja cateringu;

III. W zakresie Celu 3. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez modernizację sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej:

- modernizacja ciągów pieszo-jezdných, oświetlenia, terenów zielonych (park zieleni przy Zakładzie);
- poprawa oświetlenia;
- remont kanalizacji;
- remont szatni klubu sportowego LZS (umożliwi to rozszerzenie działalności klubu Zootechnik o młodsze grupy piłkarzy);
- ścieżka rowerowa z Janikowo - Sielec - Kołuda Wielka – Kołuda Mała – Janikowo;
- ścieżka pieszka nad jeziorem Ludzisko.

CZĘŚĆ V.

Uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych dokumentu

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

Janikowo, wrzesień 2017 r.

Tabela. Uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych dotyczących dokumentu PR

ELEMENTY DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/OPINII/PROPOZYCJI (propozycja zmian)
Opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	Brak uwag
Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami	Uwaga nr 1: Uproszczoną diagnozę, podobnie jak diagnozę szczegółową, przeprowadzono na podstawie różnych danych (część na koniec 2015 r., część na połowę 2016 r., część na 10.2016 r.). Wydaje mi się, że powinny to być dane bardziej aktualne i na ten sam moment.
Obszar zdegradowany gminy	Brak uwag
Obszar rewitalizacji gminy	Uwaga nr 2: Mapki przedstawiające obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego i obszaru gminy są mało czytelne. - uwaga uwzględniona. W ostatecznej wersji PR zamieszczono mapki prezentujące w dokładny sposób obszar rewitalizacji.
Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	Uwaga nr 1 (c.d): Szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, podobnie jak diagnozę uproszczoną, przeprowadzono na podstawie różnych danych (część na koniec 2015 r., część na połowę 2016 r., część na 10.2016 r.). Wydaje mi się, że powinny to być dane bardziej aktualne i na ten sam moment. - uwaga uwzględniona. Ujednolicono dane, które posłużyły do diagnozy ogólnej i szczegółowej. W ostatecznej wersji PR są to dane na koniec 2016 r. We wcześniejszych, roboczych wersjach PR mogły to być dane starsze (PR powstawał od jesieni 2016 r.). W niektórych datach były błędy, tzn. pochodziły one z końca 2016 r., ale omyłkowo wpisano datę wcześniejszą (np. 10.2016).
Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	Brak uwag
Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	Brak uwag
Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Uwaga nr 3: Proszę o umieszczenie na liście projektów rewitalizacyjnych projektu dotyczącego modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej w Kołudzie Wielkiej. – nie uwzględniono w ostatecznej wersji PR ze względu na brak możliwości sfinansowania takiego projektu ze środków UE i brak spójności z celami rewitalizacji. Uwaga nr 4:

Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo na lata 2016-2023

	Proszę o umieszczenie na liście projektów rewitalizacyjnych projektu dotyczącego budowy moło i zagospodarowania plaży przy jeziorze w Janikowie - nie uwzględniono w ostatecznej wersji PR ze względu na brak możliwości sfinansowania takiego projektu ze środków UE. – nie uwzględniono w ostatecznej wersji PR ze względu na brak możliwości sfinansowania takiego projektu ze środków UE i brak spójności z celami rewitalizacji.
Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR	Brak uwag
Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	Brak uwag
Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Brak uwag
System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	Brak uwag
System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR	Brak uwag

Źródło: opracowanie własne.

ZAŁĄCZNIK NR 4

Informacja na temat konsultacji społecznych przeprowadzonych w toku aktualizacji PR w okresie listopad - grudzień 2019 r.

Tabela. Uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych dotyczących dokumentu PR

DZIAŁANIE W RAMACH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	TREŚĆ UWAGI/OPINII/PROPOZYCJI UZYSKANEJ W WYNIKU DZIAŁANIA (proponycja zmian)
Posiedzenie zespołu do spraw rewitalizacji dla Gminy i Miasta Janikowo (powołanego Zarządzeniem Burmistrza Gminy i Miasta Janikowo nr 54/2016 z dnia 20.10.2016 r.)	Uczestnicy spotkania wskazali na pilną potrzebę przedłożenia Radzie Miasta Janikowo projektu uchwały w sprawie zmiany Programu. Stwierdzono że projekt zmian w Programie musi uwzględniać: 1. Aktualizację terminów poszczególnych przedsięwzięć w harmonogramie realizacji PR stosownie do możliwości ich wykonania. 2. Wprowadzenie projektu Aktywny Senior w Kołudzie Wielkiej odpowiadającego na zdefiniowaną potrzebę działań włączenia społecznego w środowisku seniorów w oparciu o program aktywności fizycznej i przeciwdziałaniu ograniczeń ruchowych. 3. Zaktualizowanie szacowanych wartości projektów na podstawie kosztorysów, które uwzględniają szczególnie wzrost cen w obszarze przygotowania infrastruktury. Uwzględniając dobrą realizację zadań rewitalizacyjnych na terenie wiejskim zalecono szybkie przystąpienie do wprowadzenia zmian i uruchomienia projektów w Janikowie ze względu na zagrożenie w uzyskaniu wskaźników. Powyższe uwagi zostały uwzględnione w całości w toku aktualizacji dokumentu, który został przyjęty 5 grudnia 2019 r. Ponadto, wskazano na dodatkowo realizowane projekty miękkie (przez Stowarzyszenie Inicjatywne OKULAR oraz Lokalną Organizację Turystyczną KUJAWY). Biorąc pod uwagę, że na ich efekty wspierają przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w rezultacie uzupełniono listę projektów uzupełniających w tym zakresie.
Konsultacje społeczne wśród interesariuszy przeprowadzono w drodze: - publikacji w dniu 19.11.2019 r. na stronie internetowej [http://janikowo.com.pl/] zakresu zmian na liście projektów wraz z formularzem zgłaszania uwag; - zorganizowania spotkania konsultacyjnego, na które zaproszono mieszkańców, organizacje pozarządowe i podmioty gospodarcze. Spotkanie odbyło się w dniu 26.11.2019 r. o godz. 14.00 w Sali Konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Janikowie	W toku obu działań uzyskano następujące uwagi: Uwaga nr 1: Dla projektu Aktywny Senior w Kołudzie Wielkiej wprowadzenie zajęć ruchowych o atrakcyjnym i zgodnym z najnowszymi zaleceniami programie – zawierających elementy jogi, ćwiczeń usprawniających kręgosłup oraz profilaktykę zwyrodnienia stawów. Pomysł wdrożenia umiejętności gry w bule – właściwej ze względu na ograniczenia wydolnościowe seniorów. Uwaga nr 2: Dla projektu infrastrukturalnego Centrum Żeglarstwa i Sportów Wodnych brak w wykazie robót docieplenia stropu i ścian w części pomieszczeń może skutkować stratami ciepła i kosztami. Uwaga nr 3: Włączenie do projektów zadań skierowanych do środowiska wędkarzy – osób starszych dla których jedyną atrakcyjną formą spędzania czasu jest przebywanie nad jeziorem. Wszystkie powyższe uwagi zostaną uwzględnione w toku dopracowywania zakresu rzeczowego adekwatnych projektów na etapie opracowywania wniosków o ich dofinansowanie i/lub realizacji projektów w toku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Protokołu z posiedzenia zespołu oraz wniosków z konsultacji.